

ئاغدا و نۆكەر

(۳)

(رۆمان)

ئاغا و نۆكەر

ليۇن تۆلىستۆي

وهرگيراني

ئەمىن گەردىگلانى

دەزگای توئۇزىنەو ۋ بىلاو كوردنەو ۋى موكرىيانى

● ئاغا ۋ نوكر

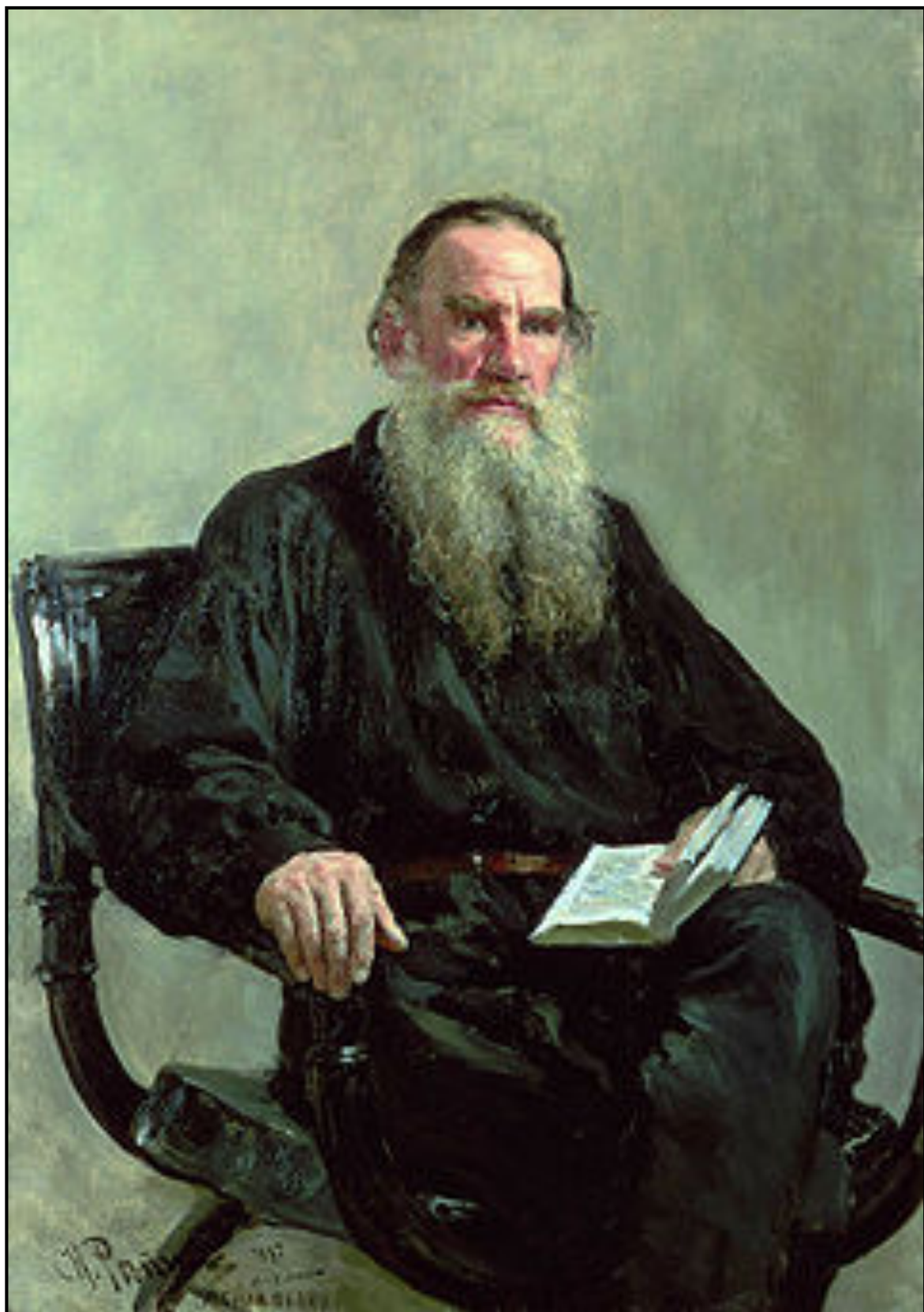
- نووسىنى: ليون تولستوى
- ۋەرگىپرانى: ئەمىن گەردىگلانى
- نەخشەسازى ناۋەو: گوران جەمال رواندى
- پىتچىن: مەمەد ئەمىن شاسەنەم
- بەرگ: ھۆگر سىدىق
- ژمارەى سپاردن: ۶۷۵ لە ۲۰۱۱ دراۋەتى
- نرخ: ۱۰۰۰ دىنار
- چاپى يەكەم ۲۰۱۱
- تىراژ: ۱۰۰۰ دانە
- چاپخانەى رۇژمەلات (مەۋلى)

زنجىرەى كىتەب (۵۷۵)

ھەموو مافىكى بۇ دەزگای موكرىيانى پارىژراۋە

مەلپەر: www.mukiryani.com

ئىمەيل: info@mukiryani.com

ليۇن تۇلستۇي

(۱)

یه کیک له سالانی دهیهی حهفتا بوو، پوژی دواى جيژنى زستانی، نیکولای قه دیسی کلیسهی گونده که ریورهمسمیکی بو پیرۆز کردنی ئەو پوژه وه پرخستبوو. قاسیلی ئاندری قیچ بیرخوونوفا^۱ که بازرگانیکی له دهستهی دووهام بوو، نهیده توانی گوی له به شداری کردنی ئەو جيژنه بخهوینی و دهبوو لهوی ئاماده بی. به تایبەت چونکه بهرپرسی کاروباری ناوهوهی کلیسه بوو. به لام دهبوو له مالەکهی خوشی میوانداری له خزمان و دوستانی بکات. هیشتا میوانهکانی به تهواوی نه پویشتبوون، خوئی ئاماده کرد که خیرا بچیت بو لای مالیکی گونده کهی نزیکیان و ئەو دارستانهی لی بکری که ماوهیهکی زور له سهر قیمه ته کهی یهک نه ده که وتن. قاسیلی ئاندری قیچ دهبوو زور به پهله خوئی بگه یینیتته لای مالیکه که و ده ترسا دارفرۆشهکانی شار له پیش ئەودا بگهنی و ئەو مامه له پر قازانجهی له کیس بچی. مالیکی لاو بو ئەو دارستانه دههزار رۆبلی قیمهت دانابوو و نه ده هاته خواری، به لام قاسیلی ئاندری قیچ دهیویست به حهوت ههزار رۆبل لیی بکری و له وه زیاتری پی نه ده دا. ئەگه رچی دهیزانی ئەو دارستانه زور له وه زیاتر دینی. قاسیلی ئاندری قیچ به ته ما بوو مامه له که به نرخیکی زور له وه که متر ببریتته وه، چونکه لیرواره که له شوینیک هه لکه وتبوو که خوشی نیشته جیی ئەوی بوو، له میژ بوو له نیوان ئەو و دارفرۆشهکانی ئەو ناوچه یه دا بریاریک

1 Berkhounov

دراښودو که هیڅ بازرگانیکي تر مافې نه وهی نییه له و ناوچه یه ی که نه وی لی نیشته جییه مامه له بکات و له گه لی بکه ویته ململانی و بازاره که ی لی بشیوینی. به لام قاسیلی ئاندری قیچ ئاگادار کرابوو چهند بازرگانیک دانیش تووی ناوهندی پاریزگا ده یانه وی بچن نه و دارستانه ی گوریاشکینو^۲ بکرن، بریاری دابوو هرچی زووتر خوی بگه ییته لای مالیکه که و مامه له که ی له گه ل یه کلای بکاته وه. هر بویه له گه ل ته و او بوونی ریورپه سمی جیژن ه وسه د رپولی له سندو و قه که ی دهره ینا، پاره کانی به وردی بژارد و له جانتا که ی نا و خوی ئاماده کرد وهری بکه وی.

نیکیتا، که یه کیک له خزمه تکاره کانی قاسیلی ئاندری قیچ و ته نیا که سیک بوو که نه و رپوژه سه رخوش نه بوو، به په له چوو نه سپه کان له کاشه ببه ستی. هو ی نه وه ی که نیکیتای هه میشه مه ست له و جیژنه دا نه یخوارد بوو، نه وه بوو که رپوژی سی شه ممه ی دان پیا نان چاکه ت و جزمه قایشه کانی له سه ر قودکا دانابوو، بویه سویندی خوارد بوو که ئیتر دم له قودکا نادا و ئیستا مانگی دووه م بوو که له سه ر سوینده که ی خوی سوور بوو، نه مرپوش نه گهرچی به زم و خواردنه وه ی نه و دوو رپوژه جیژنه زوری وه سوه سه کرد بوو، به لام هه روا سوور بوو له سه ر سوینده که ی و توبه ی نه شکاند.

نه م نیکیتایه مووژیکیکي په نجا سالان و خه لکی گونديکی نزیکیان بوو. ده یانگوت هیچ مال و سامانیکی نییه و زوربه ی ته مه نی دوور له زیدی خوی نوکه ری و کریکاری کردووه و هر به و هو یه ش که

زهحمه تيکيش و پرتوانا و بي دهغه له و ههروهه ها پروخوش و دلپاک و
 رځسووک بوو له دلي هه موواندا جي خوي کردبووه و خوشيان
 دهويست. به لام له هيچ جييهک نه دهمايه وه و سالي دوو سي جار و
 هيندي کاتيش زياتر، بهري لي بهرهللا دهکرد و دهستي دهکرد به
 قودکا خواردنه وه و جگه له وهی ئه وهی هه يبوو له و پيناوهدا دايدهدا،
 زور به تونديش مهستي دهکرد و کيشه ي له گهل دهو روبه رييه کاني
 هه لده گيرساند. قاسيلي ئاندری قيچ هه ر له سه ر ئه م کارانه چهند
 جاري ده رکردبوو به لام ديسان دواي ماوه يهک ده يگرته وه، چونکه
 نيکيتا مروقيکي باش و بهرهم بوو، ئاژه له کاني خوش دهويست و له
 هه مووشي گرینگتر قانع و چاوتير بوو. ئه گهرچي هه قدهستي سالانه ي
 خزمه تکار يکي وهک نيکيتا هه شتا رځبل بوو به لام قاسيلي ئاندری قيچ
 چل رځبلې دهدايه، ئه ویش قهتي به سه ر يه که وه پي نه ددها، به لکوو به
 چکه چکه دهدايه و زور جاريش پاره ي نه غدي پي نه ددها و که لوپه لي
 دووکاني پي ده فروشت، ئه ویش زور به گراني بو حيساب دهکرد.

مارفا، هاوسهري نيکيتا، که ژنيکي جوان و به کار بوو، کور يکي
 ميرمن دال و دوو کچه که ي و ماله که ي خوي بهرپوه دهينا و گو يي
 له وه نه بوو نيکيتا بيته وه بو مالي و له گهل ئه وان بژي. چونکه نزیکه ي
 بيست سال ده بوو له گهل کابرايه کي بهرميل بهندي گونديکي خواروو
 که ينوبه يني هه بوو، کابراش له مالي ئه وان ده ژيا، له لايه کي تريشه وه
 ئه گهرچي نيکيتا کاتي وشياري له بهر دهستي ئه ودا وهک ميو نه رم
 بوو، به لام ئه و کاتانه ي مهستي دهکرد زوري لي ده ترسا و نه يده ويړا
 زماني بگهړي. جاريکيان که نيکيتا له ماله وه مهستي کردبوو، جا بو

تۆلە كۆرۈنەنە و داخى دىل پى رېشتىن بوو، كە ژنەكەي ئەۋەندەي دەستور بە سەردا لىدەدا و دەم بەدمەي لەگەل دەكرد و ناچار بوو لە قسەي دەرەنەچى، يان لە بەر ھەر ھۆيەكەي تر، يەغدانى ژنەكەي شكاندبوو و ھەموو جلوبەرگ و كەلۈپەلەكانى كە دلى دىيائى پىيان خوش بوو، ھەلىگرتبوو بىردىبوو لە سەر كۆلكىكى دانابوو و بە تەور ھەموويانى ونجرونجر كۆردبوو. ھەقدەستى كارەكەي نىكىتا ژنەكەي ۋەرىدەگرت، نىكىتاش نارەزايەتتى دەرەنەدەبىرى. ئەمجارەشيان، دوو رۆژ بەر لە جيژن، مارفا چوو بۆ دووكانى قاسىلى ئاندرى قىچ و ئارد و چايى و قەند و نىۋە بىرئىكە قۇدكاي كرىبوو كە ئاغا سى رۆبلى لەسەر مىردەكەي حىساب كۆردبوو. جگە لەۋە پىنج رۆبلى پارەشى بە دەستى لى ۋەرگرتبوو، ژنە بۆ ئەو كارەي قاسىلى ئاندرى قىچ و دىسۆزىيە تايبەتئىيەكەي، سىپاسى لى كۆردبوو، ئىستاش ئاغا لەبىرى ھەقدەستى مىردەكەي لانىكەم بىست رۆبلىيان پى قەرزدار بوو.

قاسىلى ئاندرى قىچ بە نىكىتاي دەگوت: «ئىمە خۇ پىكەۋە ھىچ حىساب و كىتابىكىمان نىيە و دەفتەر و سىيائىشمان نىيە. ھەركات ھەرچىيەكت پىۋىست بوو ھەلگىرە، دواتر كار دەكەي و حىسابەكان پاك دەكەي. من ۋەكۆۋ ئاغاكانى دىكە نىم، ھەتا كاتى خۇي پارە و ھەقدەستەكەت راگرم، بۆ ئەۋەي زەرەد و جەرىمەكانت لى بگىرۋەۋە. كارى ئىمە خۇداۋەكىلىيە. تۆ خىزمەت بە من دەكەي و منىش ناھىلم تۆ پەكت بگەۋى.»

قاسىلى ئاندرى قىچ ئەۋ قسانەي دەكرد و سادقانه لەسەر ئەۋ باۋەرە بوو كە دەرەق بە نىكىتا گەۋرەيى دەنۋىنى، چونكە بۆ

سهلماندى قسهكانى خوئ زور شارهزا بوو و كريكار و
بهردهستهكانى و له ههمووشيان زياتر نيكيئا، ئهوهندهئى وتهكانى
پشتراست دهكردهوه، كه خوئشى تووشى ههله بووبوو. هيندى جار
تووشى گومان دهبوو كه ئهوان فريو نادات و به شيويهكى
جواميرانه لهگهليان ههلسوكهوت دهكا!

نيكيئا دهگوت: «بهئى، قاسيلى ئاندرئ قيج، تيدهگه. من جورىك
كار دهكه.م و به گيان و دل تيوهچووم كه دهليى كار بو باوكى خووم
دهكه.م. من قهدرى گهرهئى ئيوهم له بهرچاوه و ريزت له سه
سهرمه.»

ئهگهرچى زور به باشى دهيزانى كه قاسيلى ئاندرئ قيج فيلى
لى دهكا، بهلام له لايهكى ديكهوه دهيزانى كه ههول دان بو پروون
كردنهوهئى حيساب و كيتابهكهئى بيهوودهئى و وا چاكه ههتا ئاغاييكي
باشتر پهيدا دهكا، لهگهلي بسازئ و ئهوهئى پيى دهن بهبي
نارهزايهتى قهبوولى بكا.

ئهمرؤش كه ئاغا فهرمانى دا كاشهكه ئاماده بكات، نيكيئا وهك
ههميشه گورجوگول و دهم بهپيكهنين و شاد و بهنهشه رويشت بو
همارهكه و ههوسار و جيهازى قورس و چهرمى و به مهنگوله
رازاهئى ئهسپهكهئى له گولميخهكه كردهوه و لهگهل ئهوهئى زرهزرى
زنجيرى لهغاوهكه دههات رويشت بو گهره دهركا داخراوهكه كه
ئهسپهكهئى قاسيلى ئاندرئ قيج به تهنيا لهوئ بهسترايووه.

له وهلامى حيلاندنى نهرمى ئهسپه كويتهكه دا گوتى: «ها، تاقهتت
بهسه ر چووه؟ دلت تهنگ بووه، سهرزل؟» ئهسپيكي شانه بهرزى

کهوی بوو، کهفەلی تۆزی به قوولدا چووبوو و به تهنیا له گه‌وره‌که‌دا به‌سترا‌بووه. ئەو کاتی‌ک قسە‌ی له‌گە‌ڵ ئەسپه‌که ده‌کرد ده‌تگوت له‌گە‌ڵ مرو‌ف قسە ده‌کات و ئەسپه‌که‌ش ده‌تگوت له‌ قسە‌کانی ئەو تێده‌کا. «باشه، راوه‌سته با له‌ پێشدا ئاوت بده‌م.» به‌ ئاته‌گی بالته‌که‌ی ته‌پوتۆزی سه‌ر پشت و یالی ئەسپه‌که‌ی ته‌کاند، پاشان کلاوه‌ی چه‌رمیی له‌ سه‌ری جوان و پر‌نه‌شه‌ی ئەو ئاژه‌له‌ که‌وی و عاملاوه کرد و گو‌یچکه و یالی له‌ ژیری هینایه‌ ده‌ری، له‌ غاوه‌که‌ی له‌ ده‌می کرده‌وه و هه‌وساره‌که‌ی کیشا و بر‌دیه‌ ده‌ری تا‌کوو ئاوی بدا. ئەسپه‌ کویت کاتی‌ک به‌ هه‌نگاوی نه‌رم و هیدی له‌ سه‌ر گه‌مره‌ و په‌ینی ئەستووری گه‌وره‌که هاته‌ ده‌ری، که‌وته چه‌پۆکان و پر‌مه‌پر‌م و لووشکه هاو‌یشتن، ده‌تگوت له‌گە‌ڵ نیکی‌تا یاری ده‌کات که ده‌یویست بیات له‌ سه‌ر بیره‌که ئاوی بدات.

نیکی‌تا گوتی: «ده‌ته‌وی هارو‌ها‌جی بکه‌ی؟ که‌وا‌یه چی ده‌که‌ی بیکه نار‌ه‌سه‌ن!» به‌لام ده‌یزانی ئەسپه‌کویت چه‌نده به‌پاریزه‌وه جیفر‌ک له‌ خوی ده‌دا و لووشکه ده‌هاوی، جو‌ری‌ک له‌قه‌ی ده‌خست که سمی زور به‌ سووکی له‌ که‌لپۆسه‌که‌ی بدری، به‌لام ئازاری پی نه‌گا و نیکی‌تا ئەو یارییه‌ی ئەسپه‌که‌ی زور به‌دل بوو و که‌یفی پیی ساز ده‌بوو.

ئەسپه‌که ئاوی ساردی خوارده‌وه و هه‌ناسه‌یه‌کی قوولی هه‌لکیشا و لیوه ته‌رو‌بر‌که‌ی جوولاند و پر‌ماندی، له‌گە‌ڵ پر‌ماندنه‌که‌ی تنۆکه ئاوی روون له‌ مووی لمبۆزی په‌ری و به‌ سه‌ر ئاخو‌راوه‌که‌دا پر‌ژا، پاشان تۆزی راوه‌ستا، وه‌ک ئەوه‌ی بیر بکاته‌وه له‌پر‌دا زور به‌ توندی پر‌ماندی.

«تیرت خواردهوه؟ ئیتیر ناخویهوه، باشه مهخۆوه، بهسته. بهلام دوايي تووشي گيچهلمان نهكهي!» نيكيتا به لهزيكي زور جیددی و به وردی هه موو شتيكي بو ئهسپهكه باس دهكرد تاكوو به جوانی حالی بكا. پاشان ههوساری ئهسپه شوخ و كورپهگويكهی كيشا كه دهیوست به ههلبهز دابهز و لووشكه هاويشتن ههوشهكه بكاته گۆرهپانی جلیتین و رمبازین، به دواي خويدا رايكيشا و بهپهله بردييهوه بو گهورهكه.

خزمه تكارهكان هيچكام لهوي نهبوون. تهنيا پياويكي غهوارهي لی بوو، ئهويش ميڤردی ئاشپهزهكهيان بوو كه به بۆنهي جيژنهوه هاتبوو بو سهردانی ژنهكهي.

نيكيتا پيی گوت: «براكهم بچو له ئاغا بپرسه بزانه كام كاشه ئاماده بكهم. گهورهكه يان ئهوي چكولهكهيان؟»

ميڤردی ئاشپهز خوی كرد به ماليكدا كه بالهخانهيهكي بهرز بوو و سهربانهكهي به شيرواني داپوشرابوو. زور زوو گهرايهوه و خهبهري هينا كه كاشه چكولهكهيان ئاماده بكات و ئهسپهكهي تی بكات. نيكيتا خيرا خامووتهكاني له ملی ئهسپهكه كرد و زيني چكوله و گولميخداري له پشتی قايم كرد و تهنگه و كهژووي له بهرزگ و كهفهلی توند كرد، چهلهمهي رهنگكراوي خامووتهكهي به دهستيكيهوه گرت و ههوساري ئهسپهكهي به دهستهكهي تري گرت و رويشت بو لای ئهوه ئههمبارهي كه ههردوو كاشهكهي لی بوو. گوتي: «زور چاكه، گوتوويانه چكولهكهيان ئاماده بكهم، قهيناكا، جياوازي نيه، كاشه چكولهكهت لی دهبهستم!» ئهسپه هار و ورياكه بهردهوام وای دهنواند كه دهيههوي گازی لی بگري و نيكيتا پالی

پیوه دهنه و دهیویست بییاته نیوان دوو قولی کاشهکهوه و به یارمه‌تی
میږدی ناشپه‌زه‌که دهستی کرد به به‌ستنی خامووته‌کان.

کاتیک هه‌موو شتیک ئاماده بوو و ته‌نیا به‌ستنی هه‌وساره‌که‌ی مابوو،
نیکیتا میږدی ناشپه‌زه‌که‌ی نارد بو کادینه‌که تاکوو کا بینئ و هه‌روه‌ها
ناردی بو ئه‌مباریکی دیکه‌ش که پارچه لبادیک بینئ.

نیکیتا کاتی کار کردن له به‌رخویه‌وه قسه‌ی ده‌کرد و ئه‌وه‌ی ده‌یکرد به
زمانیش ده‌ریده‌بری، ئه‌و به دهم کارکردنه‌وه گوتی: «زور چاکه، ئه‌وه‌ش
ئه‌وه!» کولوشه ورد کراوه‌که‌ی وا میږدی ناشپه‌زه‌که هینابووی له نیو
ته‌رکی کاشه‌که‌دا بلاوی کرده‌وه و له‌گه‌ل ئه‌وه‌ی به پی ده‌یشیلا و
راسته‌وپاسته‌ی ده‌کرد ده‌یگوت: «ده‌ی ته‌خت به ده‌ی. قه‌لچغ و
لاسه‌کانت قیت مه‌که‌وه. ئیستا به‌ره‌که‌ت له سهر راده‌خه‌م و به سهر
ئه‌ویشدا لباده‌که، ده‌ورو به‌ره‌که‌شت به کا داده‌پوشم. به‌لی، ئه‌مه‌ش ئه‌وه،
ئیستا زور جوان ده‌بی و به جوانی له سهرت راده‌خرئ.»

پاشان به میږدی ناشپه‌زه‌که‌ی گوت: «ده‌ستت خو‌ش بی براگیان،
ئه‌گه‌ر پیکه‌وه نه‌بوایه‌ین ئاوا به سانایی کاره‌کانمان بو جیبه‌جی نه‌ده‌بوو.»
قایشی هه‌وساره‌که‌ی راسته‌وپاسته‌ کرد و سهره‌که‌یانی به ئالقه‌ی
ده‌مبینه‌که‌وه به‌ست. پاشان له سهر سه‌کو‌ی کاشه‌که‌ دانیشت و
ئه‌سپه‌که‌ی به‌ره‌و لای ده‌روازه‌که لیخوری که سمی له په‌ینی شه‌خته
لیدراوی ته‌رکی هه‌وشه‌که ده‌کوتا.

له پشت سه‌ريه‌وه دهنگيكي ناسكي منڊالانه‌ي بيست: «خاله ميكي٢، خاله، هو‌ي خاله.» كورپيكي كهوت سالان كه كوله‌بالتيه‌كي كه‌لپوسي ره‌شي له به‌ردا بوو و جزمه‌ي لبادي سپي تازهي له پيدا و كلاويكي گهرميشي له سهر نابوو، له ماله‌كه ده‌رپه‌ري و پي نايه كه‌وشه و له‌گه‌ل ئه‌وه‌ي به هه‌لاتنه‌وه قوپچه‌كاني داده‌خست گوتيشي: «منيش سوا‌ري كاشه بكه خاله گيان!»

نيكي٣ گوتي: «باشه هه‌لي وهره، كارئاسكه‌كه‌م!» كاشه‌كه‌ي راگرت، كورپه‌ي سوار كرد و له ده‌رگاي كه‌وشه‌كه چووه ده‌ري. كورپه‌ي لاواز و زهرده‌لي ئاغا له خوشياندا پي و هه‌هرزي نه‌ده‌كه‌وت.

كاتژمير له دووي دوانيوه‌رپوي لادابوو، ولات به‌سته‌له‌ك بوو، هه‌واكه‌ي ده پله له ژير سيفر بوو و كزه‌بايه‌كي وشك هه‌ليكردبوو و ئاسمان ليل و ته‌ماوي بوو. نيوه‌ي ئاسمان هه‌ورپي ره‌ش داگرتبوو. هه‌واي نيو كه‌وشه‌كه هيد‌تر بوو، به‌لام له ده‌ره‌وه كزه‌باكه‌ي روومه‌تي ده‌رزي‌ئاژن ده‌كرد. بارووشك به‌فري سهر گويسوانه‌ي ئه‌مباره‌كاني ده‌رني و له سووچي ديوار و په‌ناي هه‌مامه‌كه‌دا گيژي ده‌دا. له‌گه‌ل چوونه ده‌ره‌وه‌ي نيكي٣ له ده‌روازه‌كه و بادانه‌وه‌ي سه‌ري ئه‌سپه‌كه و له پال پليكاني چوونه ژووره‌وه‌ي كوшке‌كه راوه‌ستاني، قاسيلي ئاندرئ‌قيچ، جگه‌ره به‌ليوه‌وه و كه‌لپوس له‌به‌ر، كه كه‌مه‌ره‌كه‌ي له ژير زگيدا توند به‌ستبوو، له دالاني ماله‌كه هاته ده‌ري و به جزمه‌ي قايشي مل نه‌ديه‌وه پي نايه سهر به‌فري په‌ستيوراوي به‌ر هه‌يوانه به‌رزه‌كه و سپره‌سيري جزمه و

3 Mikit سووكه‌له‌ناوي نيكي٣

کرپه کرپی به فر تیکه‌ل بوون. له به‌ره‌ه‌یوانه‌که راوه‌ستا. دوايين مژی له جگه‌ره‌که‌ی دا، قوونچکه‌که‌ی فریدا و له‌گه‌ل ئه‌وه‌ی پیی لی خشانند دووکه‌لی هه‌لمژراوی له که‌لینی سمیله‌کانیه‌وه دایه ده‌ری. پاشان چاویکی له ئه‌سپه‌که کرد که له ده‌روازه‌که هاتبووه ده‌ری و ده‌ستی کرد به راسته‌وپاسته کردنی ملیوانه‌ی که‌لپوسه‌که‌ی که ئه‌ملاو ئه‌ولای پروومه‌ته سوور و تیف‌تيفه‌دراوه‌که‌ی گرتبوو ته‌نیا مووی سمیلی پیوه دیار بوو، ملیوانه‌که‌ی به جوریک کرد به نیوه‌وه‌دا که هالاوی هه‌ناسه‌ی ته‌ری نه‌کات.

که چاوی به کوره‌که‌ی که‌وت له نیو کاشه‌که‌دایه گوتی: «چاو له‌و شه‌یتانه که، له‌پیوه خوی له ده‌سک ناوه.» قاسیلی ئاندیری‌قیچ که له‌گه‌ل میوانه‌کانی زوری قودکا خواردبووه، سه‌رخوش و به‌نه‌شه دیار بوو، زیاتر له کاتی ئاسایی دلخوش دیار بوو، چونکه بیری له سامانی خوی ده‌کرده‌وه و له خوشیی ئه‌و مامه‌لانه‌ی گه‌زگه‌ز بالای ده‌کرد. دیتنی کوره‌که‌شی که ئه‌و هه‌میشه له دلی خویدا به وه‌لیعه‌هدی خوی ده‌زانی، ئه‌وه‌ندی‌تر دلی ئاوپژین کرد و نه‌شه‌ی پی به‌خشی. به پیلووی تیک‌به‌زیو و بسکه‌ی سمیله‌وه به جوریک که ددانه دريژه‌کانی وه‌دیار که‌وتبوون تیی رامابوو.

ژنه کز و قه‌د باریکه‌که‌ی قاسیلی ئاندیری‌قیچ که دووگیان بوو و له‌چکه په‌شمینه‌که‌ی توند له سه‌ر و ملی پیچابوو، ته‌نیا چاوی به ده‌ره‌وه بوو، هاتبوو بۆ به‌ری‌کردنی می‌رده‌که‌ی و له نیو ده‌رگانه‌که‌دا له پشت سه‌ری ئه‌و راوه‌ستابوو.

ههنگاوێکی هه‌لێنایه‌وه و شه‌رمنا نه‌ گوتی: «بروانه ده‌لیم چی، وا چاکه نیکیتا له‌گه‌ل خۆت به‌ری! به‌راستیمه، بیه له‌گه‌ل خۆت.»

قاسیلی ئاندری قیچ وه‌لامی نه‌دایه‌وه. دیار بوو قسه‌ی ژنه‌که‌ی به‌ دل نییه، چونکه نیوچاوانی گرژ کرد و به‌ تووریه‌ی تفی کرده‌وه. ژنه هه‌ر به‌و له‌بزه سکا‌لائامیزه‌وه گوتیشی: «پاره‌ت له‌گه‌ل خۆت بردووه! له‌وانه‌یه هه‌واکه‌ی ناخۆشتر بی، پیاوه‌که به‌راستیمه، تۆخودا به‌ قسه‌م بکه! خودا خیرت وه‌رێ بینێ!»

قاسیلی ئاندری قیچ هه‌ر ئه‌و جووره‌ی که عاده‌تی بوو له‌گه‌ل مشته‌رییه‌کانی، کرپار و فروشیار، قسه‌ بکا، بایه‌کی له‌ گووپی کرد و له‌گه‌ل ئه‌وه‌ی لیوی له‌رانده‌وه و وشه‌کانی به‌ شیوه‌یه‌کی دانار دانار ده‌رده‌بری، گوتی: «تۆش قسه‌ی وا ده‌که‌ی! مه‌گین من مندا‌لم یان شاره‌زای رێگا نیم که هاو‌رێ له‌گه‌ل خۆم به‌رم؟»

ژنه له‌چه‌که‌ی له‌ سه‌ری توندتر کرد و دیسان گوتی: «باشه، ده‌زانم، به‌لام وا باشه له‌گه‌ل خۆت بیه‌ی. تۆخودا، له‌به‌ر دلی من بیه له‌گه‌ل خۆت.»

- په‌ککوو، ئه‌مه‌ش وه‌ک قه‌رنوو به‌ پیاوه‌وه ده‌نووسی و به‌ری نادا. ئاخه‌ر بیه‌م بو کوی؟

نیکیتا به‌ پیکه‌نینه‌وه گوتی: «قاسیلی ئاندری قیچ، ئه‌گه‌ر تۆ بته‌وی من قسه‌یه‌کم نییه و دیم له‌ خزمه‌تتدا.» پرووی له‌ ژنی ئاگاهه‌شی کرد و گوتی: «به‌لام کاتیک من له‌ مالی نیم ده‌بی که‌سیک ئالیک بو ئه‌سپه‌کان تیکا.»

ژنی ئاغا گوتی: «من ئاگام لیان ده‌بی نیکیتوو‌شکا. به‌ سیمۆن ده‌لیم بو‌یان تیکا.»

نیکیتا چاوه‌پیی ره‌زایه‌تی ئاگاه‌کی بوو. قاسیلی ئاندری‌قیچ گوتی: «دهی باشه، چبکه‌م. وا دیاره ناکری قسه له قسه‌ی خاتوونی گه‌ورده‌دا بکری!» به بزهی‌کی ته‌شه‌راوییه‌وه و چاوقرتاندنیک ئاماژه‌ی به که‌لپۆسه‌کی نیکیتا کرد که هه‌موو پیس و چه‌وروچلیک بوو، پشت و بن‌باخه‌له‌کی دراو و داوینه‌کی ریشال ریشال، دیار بوو زور کونه و که‌لکی لی‌براو و دهستی رۆژگار په‌کی به ئه‌ویش خستوو، گوتی: «باشه، ئه‌گه‌ر ده‌ته‌وی بی برۆ شتیکی گه‌رمتر له به‌رکه.»

نیکیتا ده‌نگی هه‌لینا و به می‌ردی ئاشپه‌زه‌کی گوت که هیشتا له چه‌وشه بوو: «وه‌ره براکه‌م ئاگات له‌و ئه‌سپه بی!» کوری ئاغا قیژاندی و دهستی له سه‌رمانا که‌سیره‌بووی له گیرفانی ده‌ره‌ینا و هه‌وساری سارد و سه‌هۆلاوی ئه‌سپه‌کی گرت و گوتی: «من لی‌ره‌م. خۆم ده‌یگرم!»

قاسیلی ئاندری‌قیچ به بزهی‌کی ماناداره‌وه به نیکیتای گوت: «به‌لام زور خۆت مه‌گنخینه، زوو که، کاتمان نییه و ده‌نگه.»

نیکیتا گوتی: «هه‌رئێستا باوکه‌گیان، قاسیلی ئاندری‌قیچ!» به لاقی خوار و په‌یزه‌ن و جزمه‌ی کۆن و لبادیه‌وه به هه‌له‌داوان خۆی کرد به چه‌وشه‌که‌دا و چوو بۆ ژووری خزمه‌تکاران.

چوو ه‌نیو ژووره‌که و گوتی: «ئارینووشکا، زووکه. بالته‌که‌م بده‌یه له پشت کووره‌که‌یه. ده‌بی له‌گه‌ل ئاغا برۆم.» خوشی که‌مه‌ربه‌نده‌کی لی‌کرده‌وه که به بزماریکدا هه‌لواسرابوو.

ئاشپەزەكە دواى فراوین سەرخەویكى شكەندبوو، شاد و بەنەشە سەماوەرى بۆ مێردەكەى تێخستبوو. بە پرویەكى خۆشەو بە دەنگ نىكىتاو هات و پەلە و هەلەى نىكىتووشكا ئەویشى گرتبۆو، كەوتە خۆ و بەلته كۆنەكەى كە لە پشت كووڕەكە هەلیواسیبوو وشك بێتەو، لە سنگەكەى كردهو، هەلتهكاند و دوو جار دەستى پێدا هینا و دایە دەستى. نىكىتا بە ژنەكەى ئاشپەزى گوت: «ئێتر تۆ و مێردەكەت سەرتان فارغ دەبى و دەرفەتتان هەیه بە كەیفى خۆتان رايدەن.» پیاویكى دلپاك و پروخۆش بوو و هەولێ دەدا قەت توورە و پروناخۆش نەبى، بۆیە زۆر خاكەرايانە و خۆمانە لەگەڵ هەموو كەس گالتهوگەپى دەکرد و پێدەكەنى. كەمەربەندە باریك و بادراو و ڕەنگبواردووەكەى لە پشتى بەست و هەناسەیهكى قوولێ هەلكیشا، ئەوەندەى توانى زگى برد بە ناوێوەدا و ئاغزوونەكەى لە سەر جلەكانییەو داخست.

ئەو كاتەى كەمەربەندەكەى لە قەدى توند كرد و خەرىك بوو ڕاستەوپاستەى دەکرد، ئێتر نەك بە ژنە ئاشپەزەكە بەلكوو بە كەمەربەندەكەى گوت: «زۆر چاكە، ئێستا ئێتر ناكرییتەو!» چەند جار شان وپیلی هەلتهكاند تا قۆل وبالى ئازاد بى و بتوانى بە جوانى هەلسوورپى. پاشان ئەو بەلتهیهى ئاشپەز پێى داو و بە سەر كەلپۆسەكەدا لە بەرى كرد و پشتى دانەواند تاكوو جوانتر بە بەرىدا بچى. دواى ئەویش دەستیكى بە ژێر باخەلێ خۆیدا هینا و چوو دەستكیشە یەكپەنجەیهكەى لە سەر ڕەفەكە هەلگرت و گوتى: «زۆر چاكە، ئێستا هەموو شتێك جییه جى بوو.»

ئاشپەزەكە گوتى: «ستىپانىچ، بريا بەلەكپېچە لمەدىيەكانىشت لە لاقت
كردايه. چونكه جزمەكانت زۆر شەقوشەرن.»

نىكىتا، وەك ئەوەى تازە وەبىرى ھاتبىتەو، تۆزى راپوھستا و چاوى لە
لاقوقولى خوى كرد. پاشان گوتى: «ئەرى وا باشتر بوو، بەلام ھەر
ئاواش خراپ نىيە. رېگاكەمان نزىكە.» ئەوەى گوت و بە ھەلەداوان
رۆيشتە دەرى.

كاتىك گەيشتە لای كاشەكە، ژنى ئاغا گوتى: «سەرماە نىيە
نىكىتووشكا؟»

نىكىتا كای تەركى كاشەكەى رېكوپىك كرد و بەرەو لای پېشەوە رايدا
تاكوو لاقى ئاغاكەى داپوشى و قامچىيەكەى كە بو ئەو ئەسپە كەوييە
پىويست نەبوو كرى بە ژىر كايەكەدا و گوتى: «نا، بو دەبى سەرمام بى؟
زۆرىشم گەرمایە!»

قاسىلى ئاندري قىچ كە لە نىو كاشەكەدا دانىشتبوو و پشته پانەكەى لە
نىو دوو بالتەى بەرتىسكندا نىو كاشەكەى پىر كىردبوو، قايشى
ھەوسارەكەى بە دەستەو گرت و لە پشتى ئەسپەكەى دا تاكوو وەرى
بكەوى. كاشەكە وەرىكەوتبوو كە نىكىتا بە ھەلەداوان پىي گەيشتەو و لە
لای پشتهوەى كاشەكە و بەرى دەستەچەپ دانىشت و لاقىكى بە
لىوارەكەيدا شور كىردەو.

(۲)

ئەسپى ھىدى و كەوى كاشەكەى بە گورجى و چالاكى بە سەر رېڭاى
بەستەلەك و تەكووزى گوندەكەدا رادەكېشا و سېرە و خشەى پېچكەى
خېشكى كاشەكە و تەقوكتى سىمى ئەسپە كوئىت دەنگى دەدايەو.

قاسىلى ئاندري ئىچ كە ديار بوو زورى ھەز لە ھاروھاجى و
جوولەجوولى وەلىعەھدەكەيەتى كە لە دواى كاشەكەو سوار بوو، گوتى:
«دابەزە سەگباب، نىكىتا دا ئەو قامچىيەت بدە بە من!»

كۆرە بازى دا خواري و ئەسپەكە خىرايىيەكەى زياد كرد و كەوتە لۆقە
كردن.

كرىستى ۵ گوندىكى چكۆلە بوو كە قاسىلى ئاندري ئىچ لەوئى نىشتەجى
بوو، ئەو گوندە شەش مالى زياتر لى نەبوو. كاتىك لە بەر دوايىن مالىو
تېپەرىن كە مالى ئاسنگەرېك بوو و لە دى وەدەر كەوتن، بۆيان دەرکەوت
كە ھەواكەى زور لەو ھەواكەى و تووشتەر كە بېريان لى كردبۆو. بەفر
لەريو شويىنى خېشكەكەى پر دەكردەو و رېڭاكە تەنيا بەو نىشانەيەدا
ديار بوو كە لە زەھوييەكانى دەورو بەرى بەرزتر بوو. لەو دەشتەدا كرىو
گىژى دەدا و سنوورى نيوان ەرز و ئاسمان ديار نەبوو. لېرەوارى
تلياتىن ۶ كە ھەمىشە بە باشى دەكەوتە بەرچاو، تەنيا جاروبار لە پشت
پەردەى بەفرەكەو وەك تاپۆيەكى رەش خوى دەنواند. زىيانى دەھات و
منجرانە يالى ئەسپەكەى لە سەر مى قىتى بە لايەكدا دەخست و كلكى

5 Kresti

6 Telyatin

دهئالۆزاند که رېک و خشت قولہ کرابووه و جاری وا بوو بۆ لایهک خواری دهکردهوه. ملیوانه‌ی دریژی بالته‌که‌ی نیکیتا، که بایه‌که هه‌لیداووه، به پروومه‌ت و لووتیه‌وه نووسابوو.

قاسیلی ئاندري‌څيچ چاوی له ئه‌سپه‌که‌ی ده‌کرد و وه‌کوو لاواندنه‌وه گوتی: «به‌وه‌وا تووشه‌ ئه‌م به‌سته‌زمانه‌ش ناتوانی ئه‌و جوړه‌ی پيوسته رېگا بېرې. به‌فره‌که‌ی زوره. جاريکیان به‌نیو سه‌عات منی گه‌يانده پو‌شووتین.۷»

نیکیتا که ملیوانه‌که‌ی به‌ر گو‌یچکه‌ی گرتبوو به‌جوانی گو‌ی له‌قسه‌ی ئاگاهه‌ی نه‌بوو، لی‌پرسی: «چیت گوت؟» قاسیلی ئاندري‌څيچ ده‌نگی هه‌لېری: «ده‌لیم به‌نیو سه‌عات گه‌یستمه پو‌شووتین.»

نیکیتا گوتی: «به‌لی وایه، هی‌نده ئه‌سپيکی خو‌شبه‌زه قسه‌ی له‌سه‌ر نییه.»

ماوه‌یه‌ک بیده‌نگ بوون. به‌لام قاسیلی ئاندري‌څيچ چه‌زی له‌قسه‌کردن بوو. هه‌ر به‌وه‌ده‌نگه به‌رزه گوتی: «حه‌تمه‌ن به‌ژنه‌که‌ت گوتووه، قو‌دکا ده‌رخواردی ئه‌و به‌رمیل‌به‌نده نه‌دا و ئه‌وه‌نده‌ی نه‌له‌وه‌رینئ، ها؟» هی‌نده له‌خو‌ی دل‌نیا بوو و خو‌ی به‌که‌سایه‌تییه‌کی خاوه‌ن که‌مال و به‌رجه‌سته ده‌زانی، پی‌ی وا بوو نیکیتا که‌یفی به‌وه‌گالته‌یه ساز ده‌بی و له‌خوداشی ده‌وی ئاگاهه‌ی قسه‌یه‌کی وای له‌گه‌ل بکا، بۆیه زوری ئه‌و گالته‌یه‌ی خو‌ی به‌دل بوو و به‌خه‌یالی‌شیدا نه‌هات که له‌وانه‌یه نیکیتا به‌دلیه‌وه بگری.

گڦه و هاڙه‌ی با دیسان نه‌یه‌یشتبوو نیکیتا گوئی له قسه‌ی
ئاغاکه‌ی بی.

قاسیلی ئاندری‌قیچ به‌دهنگی به‌رز و وشه‌ی دانه‌دانه زور به
روونی گالته‌که‌ی دوویات کرده‌وه.

نیکیتا گوتی: «من ده‌یاندەمه‌ ده‌ست خودا، قاسیلی ئاندری‌قیچ. چ
کارم پییان داوه؟ هەر مندالەکان ئازار نه‌دا، ئیتر هەرچی پیی خوشه
با بیکا. خوی و خودای خوی!»

قاسیلی ئاندری‌قیچ گوتی: «ه‌روایه!» پاشان باسیکی دیکه‌ی
هینایه‌ گۆری و پرسیی: «ئێستا پیم بلی بزنام، بو به‌هاری خه‌یالت
نییه‌ ئه‌سپیک بکری؟»

نیکیتا قۆپچه‌ی ملیوانه‌که‌ی کرده‌وه و ئاوری بو لای ئاغاکه‌ی
دایه‌وه و له‌ وه‌لامدا گوتی: «با، ده‌بی بکرم قاسیلی ئاندری‌قیچ،
چاره‌یه‌کی ترم نییه!»

ئه‌و قسانه‌ بو نیکیتا زور سه‌رنج‌پراکیش بوو و ده‌یویست به‌ باشی
گوئی له‌ هه‌موو شتیک بی. گوتی: «کورپه‌که‌م خه‌ریکه‌ گه‌وره‌ ده‌بی،
ئیت‌ ده‌بی خوی جووت بکا. تا ئێستا کریکارمان به‌کری ده‌گرت.»

قاسیلی ئاندری‌قیچ ده‌نگی هه‌لینا: «زور چاکه‌، بو ئه‌سپه‌ ره‌قه‌ل له
من ناکری؟ مه‌ترسه‌ به‌ گرانت پی ناده‌م!» که‌یفی ساز بوو، بویه
هه‌وای فروشتنی ئه‌سپ له‌ سه‌ری دابوو، کرین و فروشتنی ئه‌سپ
کاریک بوو که‌ هۆش و ئیختیاری له‌ لانه‌ه‌یشت.

نیکیتا گوتی: «خودا له‌ گه‌وره‌ییتان که‌م نه‌کا! به‌لام ئه‌گه‌ر
گه‌وره‌یی بنوینی و پازده‌ روڤلم پی‌بده‌ی، ده‌چم له‌ بازاری ئاژهل

ئەسپىك دەكرم. بۇ من بە قازانجترە.» ئەو دەيزانى ئەو ئەسپەي
قاسىلى ئاندرى قىچ باسى دەكا، حەوت رۆبلىش ناھىنى، ئاغاكەشى
حەتمەن بە بىست و حەوت رۆبلى لە مى قايم دەكا و ئىتر ھەتا شەش
مانگى تر چاوى بە پارە ناكەوى.

دەنگى ھەلبرى: «ئەو ئەسپەي من دەتدەمى وەك گويىزى ئازا وايە.
تۆ خۆمانەي، پىم حەيفە بۇ تۆ نەبى. من قازانجى تۆم لە بەرچاوە.
وەك بۇ خۆمى بكرم وايە. بىرخوونۆف رازى بە زىانى ھىچ كەس
نىيە. بە شەرەفم حەز دەكەم خۆم زەرەد بکەم، بەلام تۆ زەرەد
نەكەي. خۆ من وەك ئاغاكانى دىكە نىم.»

ئەو قسەكانى بە لەبزيك دەردەبرى كە بۇ رازى كردنى
مشتەرييەكانى كپيار و فروشيار كەلكى لى وەردەگرت: «زۆر ئەسپى
چاكە، قسەي لە سەر نىيە.»

نىكىتا ھەناسەيەكى ھەلكىشا و گوتى: «ھەرچى ئىو ھەرموون!»
كە دىتى ئاغاكەي ئىتر قسەي نەماو، قۆپچەكەي داخستەو و بە
مليوانەي بالتەكەي گويچكە و دەموچاوى داپوشى.

نزيكەي نيو سەعات رپيان برى و ھىچيان نەگوت. كەلپۆسەكەي نىكىتا
دراپوو و كزەي سەرما قۆل و لاقەبرغەي تەزاندبوو. خۆي كۆم
كردبۆو و مليوانەكەي بە بەردەميەو ەرتبوو و دەيوست بە ھالاوى
دەمى، خۆي گەرم دابىنى، زۆر بە ناچارى و خۆراگرييەو ئەو
سەرمايەي تامل دەكرد.

قاسیلی ئاندری قیچ گوتی: «تو وای به باش ده زانی له

کارامی شیقوو ۸ برۆین یان راست برۆین؟»

ئەو ریگایە بە کارامی شیقو دا تیدەپەری هاتوچۆی زۆر بە سەرەوه بوو و هەردوو بەری ریگا کە بۆ نیشانە کردنی رەوگە کە کیلەداری لی چەقابوو، بەلام دوورتر بوو. ریگا راستەوخۆ کە نزیکتر بوو بەلام کەمی هاتوچۆ بە سەرەوه بوو و رەوگە کەشی بەفر دایپۆشیبوو و بە باشی نەدەبیندرا.

نیکیتا تۆزی بیری کردەوه و پاشان گوتی: «ریگای کارامی شیقو دوورترە، بەلام خاترجەمترە.»

قاسیلی ئاندری قیچ کە دەیویست ریگا راستەوخۆ کە هەلبژیری و زووتر بگاتە جی، گوتی: «ئەگەر راست برۆین دواي تیپەپین له خەرەندە سیلاوگرە کە مەترسیی ریگا لی شیوان نامینی و دواي ئەویش لی رەوارە کە یە.»

نیکیتا گوتی: «هەرچۆنیک حەزت لییە با وابی!» پاشان دەستی له ملیوانە کە ی بەردا.

قاسیلی ئاندری قیچ ئەو ریگایە دەیویست هەلبژارد و دواي برینی نیو ویست له ریگا کە، گەشتنە شوینی کە لقوپی بەرزی دار بەروویە ک بە هیندی گەلای ویشکەوه کزە ی با رایدەوه شاند، لەویوه بە لای چەپدا بایاندایەوه.

له دواي ئەو بادانەوه یە بەرەوروی کزەبا دەرویشن و کریوه گیژی دەدا و دەبوو بە بارووشک و له سەر وچاویان دەدرا. قاسیلی

ئاندرى قىچ كاشهكه لى لىدهخورى و له گهل هه ناسه كيشانى قوول
گووپى هه لده ماساند و به كه لىنى سميلاه كانيدا هه ناسه لى دهرده دايه وه.
نيكىتا پىلووى قورس بووبوو و وه نه وزى دهدا.

بى ئه وه لى له گهل يه كترى بدوين ده خولهك ريگيان برى. له ناكاو
قاسيلى ئاندرى قىچ شتيكى گوت. نيكىتا چاوى هه لىنا و گوتى: «چى؟»
قاسيلى ئاندرى قىچ وه لامى نه دايه وه، خوى داده نه واند و چاوى له
دواوه و له پيشه وه ده كرد.

ئه سپه كه له بهر ماندوويى ئاره قه كه لى كردبوو و مووى لاران و
لامى تهر و لوول بووبوو. ديار بوو زور گوشار بو خوى دىنى ريگا
ببرى و به نهرمى ههنگاوى هه لىنايه وه.

نيكىتا دووپاتى كرده وه: «ئاغا ئه رى چيت گوت؟»

قاسيلى ئاندرى قىچ كه رقى هه ستابوو لاسايى نيكىتاي كرده وه:
«چيت گوت، چيت گوت! خو كيله دارى گوى ريگا له هىچ كوى ديار
نييه. پىموا ريگا كه مان لى تىك چووه!»

نيكىتا گوتى: «باشه، كه وايه رايگره با ريگا كه بدوزينه وه.» زور
سووك و گورج بازى دا خوارى و قامچيه كه لى له ژير كايه كه
دهر كيشا، به لام شوينه وارى ريگا كه له هىچ كوى ديار نه بوو.

قاسيلى ئاندرى قىچ كاتيك نيكىتا بو لاي كاشه كه گه رايه وه لى

پرسى:

- ده لى چيت كرد؟

- له م لايه وه ويناچى ريگا بى، ده بى بچين بو ئه و لايه و بو

بگه ريين.

قاسیلی ئاندري قیچ گوتی: «هۆو پی شه وه چاو لیكه، نه وه چییه رهش دهكاته وه؟ بچۆ چاوی لیكه بزانه چییه؟»

نیکیتا چوو بو نه شوینهی ئاگاههی پی گوت، چاوی له ره شانگه که کرد. ره شانگه که پرزه و لاسکی وشکه لی جیگا وینجه یه کی رووتهن بوو گژه با هینابووی له که ویلکه به فره که ی پرژاندبوو و رهشی داگیرابوو. نیکیتا تۆزی بو لای راست رویشته، به لام دیسان به په له گه رایه وه بو لای کاشه که، لاقی له عهرزی کوتا و به فره که ی له خۆی ته کاند تا کوو چه که مەکانی له و باره سپیه یان سووک بکات و چوو له نیو کاشه که دا دانیشته.

به له بزیکي لیبراوانه گوتی: «دهبی برۆین بو لای راست. بهر له وهی بادهینه وه کزه با که له لاقه برغهی چه په می دهدا، به لام نیستا له پی شه وه له ده موفلچمی دهدا.» وهک نه وهی فه رمان بدا گوتی: «به رهو لای راست لیخوره.»

قاسیلی ئاندري قیچ به قسه ی کرد و سه ری نه سپه که ی بو لای راست گیرا. به لام دیسان شوینه واری ریگا که دیار نه بوو. ماوه یه ک هه روا چوونه پی شی. بایه که ی نه ده خست و هه روا کریوه گیژی دهدا.

نیکیتا له ناکاو، به له بزیک که دلساردیی پیوه دیار بوو گوتی: «قاسیلی ئاندري قیچ، وا دیاره ریگامان لی شیواوه.» چه ند کوما گه لای په تاته ی پیشان دا که له نیو به فره که دا رهشیان ده کرده وه و پرسیی: «بروانه، نه وانه چین؟»

ڦاسيلي ئاندرى ڦيچ ئهسپه شهكهتهكهى راگرت كه تهواوى گيانى له
ئارهقهدا خووسابوو و ههردوو لاکهلاكهى به توندى ههلهستان و
دهنيشتنهوه. پرسى: «مهگين چيه؟»

- دهتهوى چى بى؟ ئيمه ئيستا له نيو مهزراكهى زاخاروفين. بروانه
بو كويت هيناوين!

ڦاسيلي ئاندرى ڦيچ وهلامى دايهوه: «قسهى هليتوپليت مهكه!»
نيكىتا گوتى: «نا، من قسهى هليتوپليت ناكهم، ڦاسيلي
ئاندرى ڦيچ. بهراستمه. به خشهى كاشهكهدا دياره ئيمه به نيو ديرواى
پهتاتهدا دهروين. ئهوهش كووماى لاسق و گهلاى پهتاتهيه. ئيره
مهزراى پهتاتهكهى زاخاروفه.»

«وهلا جوانه! ريگا له كويوهيه و ئيمه له كويين! ئيستا چى
بكهين؟»

نيكىتا گوتى: «هيچ، دهبي راست بروين. ئاخري دهگهينه جيگايهك.
يان دهگهينه زاخاروكا، يان دهچينه ديوهخانهكهى ئاغا زاخاروف.»

ڦاسيلي ئاندرى ڦيچ به قسهى كرد و ئهسپهكهى بهو لايهدا ليخورى
كه نيكىتا گوتى. ئهوان ماوهيهكى زور پويشتن. هيندى جار به زهوى
رهشانگدا دهرويشتن و خيشكى كاشهكه به سهر خاك و گلمتى
بهستوودا دهخزين و هيندى جاريش به جاربهگهمنى پر كلوش و
سرووتدا، كه لاسقى تيز و قرتاوى گهنم سهريان له بهفرهكه
دهرهينابوو. له زور جيش لقهگيا و داوهل چهقيبون و به ده
كزهباوه دهجوولانهوه، يان به شيوهردى پايزهكييل و بههارهكييدا
تيدهپهپين. زور جاريش دهكهوتنه سهر كهويلكه بهفرى ئهستور و

پهستیوراو که به فربه سهریکی لووس و سامالسا بوو و هیچ پهله و
ره شانگیک له سهر سینگی سپی وده به رچاو نه ده که وت.

کرپوهی ده کرد و هیندی جار به دم باوه گيژی ددا و دهبوو به
باپووسکه. دیار بوو ئه سپه که زور شه که ته و مووی له شی ته و اووی
له بهر خووساوی لول بوو بوو. یال و سهر پشت و لازگی ئاره که که ی
به ستبووی و ده تگوت سیخواری لی نیشته ووه. زوری گوشار بو خوی
دینا و به کاوه خو ده پویشته. له ناکاو لاقی خزی و که و ته
قوولکیکه وه هه تا رانی چووه خواری. قاسیلی ئاندري قیچ ده یو یست له
جیی خوی نه جوولی. به لام نیکی تا گوراندي به سهریدا: «بو
دانیشته ووی له جیی خوت نابزووی؟ توو شی گيچه ل بووین. ده بی
ده ریه یینه وه.»

ئه گهرچی ده یگوراند به لام دهنگی نه شه ی پیوه دیار بوو. بازی دا
خواری له سهر کاشه که و لاقی له به فربه که چه قی.
ئه سپه که وزاقیکی له خوی دا و به ته کانیک له قوولکیکه هاته
ده ری. دیار بوو که و توته نیو خه نده کیکه وه.

قاسیلی ئاندري قیچ گوتی: «بلی ئیستا ئیمه له کوی بین؟»
نیکی تا وه لامی دایه وه: «په له مه که، مه علووم ده بی. با برۆین.
ئاخری ده گه یینه جیگایه ک.»

قاسیلی ئاندري قیچ په له یه کی ره شی له پیش خویانه وه نیشان دا که
له دووره وه له نیو به فربه که دا دیار بوو، گوتی: «وا دیاره ئه وه
لیره واره که ی گوریاشکینویه. وا نییه؟»

نیکی تا گوتی: «ئیستا ده چین بزانی کام لی ره واره.»

نیکیتا دهیدی که له لای ئه و په له ره شه وه که له پیشیان ه وه دیار
 بوو، گه لای دریژۆکه ی وشک با لولیان د هدا بۆ لای ئه وانی دینی،
 بۆیه به و ئاکامه گه یشت که ئه و په له یه دارستان نییه به لکوو ده بی
 گوندیک بی. به لام نهیده ویست قسه بکات و به راستی هیشتا بیست،
 بیست و پینج مه تر له خه نده که که دوور نه که و تبوونه وه که تا پۆی
 داره کان به پروونی له بهرچاویان وه دیار که وت. ناله یه که ده هاته گوئی
 که به لایه وه تازه بوو. نیکیتا باشی بۆ چو و بوو. تا پۆکه دارستان
 نه بوو، به لکوو ریزه دار بییه که بوو که هیشتا جی جی گه لایان
 پیوه مابوو و به دهم باوه ده له رینه وه. ئه م داره بیانه دیار بوو
 ته یمانی ده وری ئه و خه نده که ن که له ده وری جی خه رمانه که
 چه قاند بوویان. که گه یشتنه لای بییه کان و له نزیکه وه بیستیان گفه ی
 با خۆی ده کرد به نیو لکو پۆیه وشکه کانیا ندا و ناله یه کی خه ماوی له
 په لی سه رما بردوویان هه لده ستا، ئه سپه که له ناکاو که وته سه ر
 پاشوو و هه ردوو دهستی بهرز کرده وه و پاشان هه ردوو لاقیشی له
 سه ر بهر زاییه که دانا و بۆ لای چه پ سووړا. ئه مجاره یان هه تا چۆکی
 له بهر هه که چه قیوو. دیار بوو که یشتوونه ته سه ر ریگا.

نیکیتا گوتی: «دهی ئه وه گه یشتین. به لام نازانین کوئی!»

ئه سپه که راست و به دلنیا یی به سه ر جاده ی بهر گرتوودا
 ده پۆیشت و هه فتا و هه شت مه تر زیاتر نه پۆیشتن که تا پۆی
 دیواریک له پیشیان ه وه وه دیار که وت. دیار بوو دیواری ئه مباریکه و
 به فریکی قورس سه ربانه که ی داپۆشیوو. به لای ئه مباره که دا تیپه رین.
 جاده که بهر هه ورووی کزه با و بارووشک بایده دایه وه و ئه وان له نیو

کۆما بەفریکی زۆردا گیریان خوارد. بەلام کۆلانیکی تەنگ لە نیوان دوو مالدا وەدیاری کەوت. دیار بوو ئەو کۆما بەفرە بارن هیناویەتی و لە زارکی کۆلانەکە ی پەستاوتوو. دەبوو بە نیو ئەو بەفرەدا تیپەرن و ھەر بەراستیش کە لە بارندەکە تیپەرین چوونە نیو کۆلانەکەو. لە مالەکە ی ئاخریان جلوبەرگ بە تەنافدا ھەلواسرابوون، بووبوونە یەک پارچە سەھۆل، وەک مەشکە رەق بووبوون و بە دەم باوە رادەوہشان. دوو کراس بوون، یەکیان سوور و ئەوی تریان سپی، پانتۆلیک و جووتی سۆرانی و تەنووڕە یەک. کراسە سپییەکە لە ھەموویان زیاتر رادەوہشا و دەتگوت دەیھەوی خۆی لە تەنافەکە بکاتەو و بە توندی ھەردوو قۆلەکە ی لە یەک دەدا.

نیکیتا چاویکی لە کراسە شەکاوەکان کرد و گوتی: «بەروانە، ژنی چەندە لە شگزانیش ھەیە، یان رەنگە مردبێ. جلە شۆراوەکانی بو رۆژی جیژنیش لە تەنافەکە نەکردۆتەو.»

(۳)

له كۆلانى گوندهكه دا بايهكهى زور توند بوو و به فر ريگاكهى
گرتبوو، به لام كه گه يشتنه نيوه راستى كۆلانهكه، بايهكهى خست و له و
شوينه په نابايه هه واكهى گهرمتر و نه شه بزوينتر بوو. له هه وشه يه كدا
سه گيك دهوهرى و له هه وشه يه كى ديكه ش، ژنيك چاكه ته كهى دابوو
به سه ريدا له لايه كه وه به هه لاتن به ره و مالى رويشت و له
به رده رگانه كه تۆزى راوه ستا كه سه يرى تازه هاتوان بكات. له
لايه كى گونده كه شه وه دهنگى گورانيى كچانى گوندنشين ده هات.

ويده چوو له نيودي به فر و با و سه رما هيدي تر بي له سه حرا.

قاسيلى ئاندرى قيچ گوتى: «ئيره خو مۆلچانوڤكا ۹يه.»

نيكيتا گوتى: «ئهرى، وايه.»

ههر به راستى گوندى مۆلچانوڤكا بوو. ديار بوو زور به لاي چه پدا
رويشتوون و به هه له نزيكهى هه شت ويړست ريگايان بريوه، به لام
له گه ل ئه و هه له و سه رلى شيواييه ش ئاخري له شوينى مه به ست
نزيكتر بوو بوونه وه، چونكه له مۆلچانوڤكا هه تا گورياشكينو له پينج
ويړست زياتريان ريگا له بهر نه بوو.

له نيوه راستى گونده كه تووشى پياويكى كه له كهت بوون كه به
كۆلانيكدا ده رويشت. پياوه كه هاته پيش ئه سپه كه و پرسىي: «ئيوه
كين؟» به لام له ريوه قاسيلى ئاندرى قيچى ناسييه وه و ده ستى برد

یہ کیک لہ قولہ کانی کاشہ کہی گرت و ہاتہ پیشی ہتا گہیشته لای
کاشہ کہ و لہ سہر لیوارہ کہی دانیشته.

ئەو پیاوہ مووژیکیک بوو بہ ناوی ئیسایی و قاسیلی ئاندری قیچ
دہیناسی و ئەو یہ کہم دزی ئەسپ بوو لہو ناوچہ یہ دا.
ئیسایی کہ بۆنی توندی قۆدکا لہ دەمی دەہات و خۆی بہ لووتی
نیکیتادا دہکرد گوتی: «قاسیلی ئاندری قیچ، ئەوہ چۆنہ ریت کہ وتوتہ
ئەم لایہ؟»

«دەمانەوی بچین بۆ گۆریاشکینۆ.»

«ئەہی بۆ گہیشتنہ ئیرہ؟ دہبوو لہ مالاخوڤہوہ برۆیشتبایہن.»
قاسیلی ئاندری قیچ ہەوساری ئەسپہ کہی کیشا کہ بہ تہواوی
رایگری، وەلامی دایہوہ: «بەلێ، دہبوو زۆر کارمان بکردایہ! بەلام
وای لی ہات!»

ئیسایی چاویکی لہ ئەسپہ کہ کرد و بہ دەستہ شارہزاکانی و
ہەلسوکەوتیکی لیزانانہ گریی کلکہ پرہ کہی کہ تۆزی شل بووبۆوہ
توندی کردہوہ و گوتی: «ئەسپی چاکہ.»

دیشان گوتی: «دەہی، خو شەوی لیڤہ دەمیننہوہ؟»

- نا براکہم، حەتمەن دەبی برۆین!

- کہوابی کاریکی زەروریتان ہەیہ. ئەمہ کییہ؟ ئا، نیکیتا

ستیپانیچ!»

نیکیتا گوتی: «دەہی دہتویست کی بی؟ خودا بکا ہاوری دیشان

ریگامان لی نہ شیوی!»

- رېځگاتان بڼو لى ده شيوى. وهرسوورپين و راست بهو كولاڼه دا بگه رينه وه، كه له گونده كه چوونه ده رى، راست برؤن. وريا بن به دهسته چه پدا لانه دن. كه گه يشتنه سهر رېځگاي سهره كى، ئهو كاته به دهسته راستدا لادهن.

نيكيتا پرسىي: «دهى كه گه يشتينه سهر رېځگاي سهره كى، بڼو كام لا بايد هينه وه؟ به زستانه ريدا برؤين يان هاوينه ريدا؟»

- به زستانه ريدا، ههر لهو شوينه لاده دن چهنده وهنى لييه. به ره ورووشى نيشانه يه كى رېځگاي لييه. كولكه يه كى گه وره ي پر گري وگولى لى چه قاوه. راست له وى!

قاسيلى ئاندرى قيچ سهرى ئه سپه كى وهرسووراند و به ره و ده ره وهى ئاوايى وه رى كه وت.

ئيسايى له دوايانه وه هه راى كرد: «به لام من واى به باش ده زانم شهو ليړه بمينه وه!»

به لام قاسيلى ئاندرى قيچ وه لامى نه دايه وه و به توندى ئه سپه كى ليخورى. پينچ ويړست رېځگايان له بهر بوو كه دوو ويړستى دارستان بوو. كه وايه گرفتكيان له بهر نه بوو، به تايبته ئه وهى باى نه ده هات و كرپوه خوشى كردبووه.

ديسان به كولاڼه كه دا تيپه رين كه به فره كى په ستيورابوو و جى جى په لهى په ينوپال ره شى داگيرابوو، به بهر ئهو ماله شدا تيپه رين كه جله كان به ته نافه وه بوون و كراسه سپيه كه هينده به دم بايه كه وه شه كابووه ئاخري خوى له ته نافه كه كردبووه و ته نيا به قولكييه وه هه لواسرابوو كه سه هوله كه ره قى كردبوو. ديسان به

په نای داره بییه کاندای تیپه رین که له بهر کزه ی با ناله یان دهات و گه یشتنه وه دهشتیکی پان و بهر بلاو. به لام که گه یشتنه دهشته که نه ک زریان ه که ی نه خستبوو به لکوو زور زیاتر له پیشوو هاژه و گفه ی دهات. بارند ریگای داپوشیبوو جگه له کیله داری قه راغ ریگاکه هیچ شتیکی تر به دهره وه نه بوو که یارمه تی ریپوار بدا بو ئه وه ی ریگای لی نه شیوی. به لام دیتنی ئه و کیله دارانه ش ئاسان نه بوو چونکه بایه که بهر ه وروویان دهات و راست دهیدا به سهروچاویاندا. قاسیلی ئاندیری قیچ مژولی تیک به زاندبوو و سه ری بردبوو پیشی تاکوو کیله داره کان ببینی، به لام نهیده دی و هه وساری ئه سپه که ی شل کردبوو هیوای به ئه سپه که بوو ریگاکه بناسی، ئه سپه که ش به راستی ریگاکه ی ده ناسییه وه و به هه له نه ده چوو. ئه گه رچی ریگاکه پیچه لاو پووچی زور بوو به لام به پته ویی ژیر سمیدا ههستی دهکرد و به راست و به چه پدا باید ه دایه وه و ریگای ده بری. ئه گه رچی جار له گه ل جار توف و باس ریشکه که ی توندی دهکرد، کیله داره کانی ده دی که له م بهر و له و به ری ریگاکه وه چه قابوون و له لاتنه یشته وه دیار بوون به جی ده مان.

به م شیوه یه ماوه ی ده خوله ک ریگیان بری که له ناکاو په له یه کی ره ش له پیشیانه وه وه دیار که وت. مسافیری تر بوون که ئه سپه کویت پیان گه یشتبوو وه و سمی له خیشکی پشتی کاشه کانیاں ده درا. مسافیره کانی پیشه وه هاواریان لی هه ستا: «وه ره برۆ... وه ره پیشکه وه!»

قاسیلی ئاندري قیچ ویستی به تهنیشتیاندا برّوا و وهپیشیان بکهوئ. کاشهکهی دیکه سی پیاوی وهرزیر و ژنیکی تیدابوو. ویدهچوو له میوانی جیژن بگهړینهوه. یهکیک له وهرزیرهکان به شوولک له پشتی به بهفر سپی هه لگه راوی ئه سپه کهی راده کیشا. دوو وهرزیری دیکه ش که له پیشه وهی کاشه که دانیشتبوون دهستیان راده ته کاند و هاواریان دهکرد به لام مه علووم نه بوو دهلین چی. ژنه که خوئی له شالیکه وه پیچابوو و هیندهی بهفر لی نیشتبوو دهتگوت بوو که بهفرینهیه، نیوچاوانی گرژ کردبوو و له لای دواوهی کاشه که دا بی جووله خوئی کوشمه له کردبوو.

قاسیلی ئاندري قیچ دهنگی هه لبری: «ئیه کین؟»

ئه وان دهنگیان بهرز کردهوه و شتیکیان گوت که به پروونی حالی نه بوون: «ئائائا...»

- دهلیم ئیه خه لکی کوین؟

یهکیک له وهرزیرهکان که پر به گهرووی هاواری دهکرد گوتی: «خه لکی ئائائا...» به لام له گه ل ئه وپه ری هه ولیشی مه علووم نه بوو خه لکی کوین.

یهکیکی تر له وهرزیرهکان دهنگی هه لبری: «لیخوره، دوا مه که وه! مه هیله پيشمان بکهون!» به هه موو هیزی خوئی به شوولک له پشتی ئه سپه بهسته زمانه کهی راده کیشا.

- وا دیاره له میوانی دهگهړینهوه.

- یاللا، تینی وه بهرده. سیمون کوانی غیرهتت؟ زوو که زوو!

لاقه برغهی کاشه کان له یهک دران. زۆری نه مابوو تیک بگيرين، به لام تیک نه گيران و کاشه ی وهرزپرەکان وهدوا کهوت.

ئه سپه تيسک نه زگ زله کهيان له ژير کهواني کورتي خامووته کهدا زۆر به دژواری هه ناسه ی دهکيشا، دیار بوو به وپه ږی توانایه وه هه ول ديدات و دهيهه وي خوی له وهرزپرەکه و شوولکه که ی دهستی ږزگار بکات و به لاقه قوله کانی له نیو به فره قورسه کهدا دهشەلی و هه تا به رزگی هه لیده هینایه وه. لمبۆزی که جحیللی ده نواند و لچی ژیره وه ی بو سه ره وه هه لگه ږابوو و گوچکه کانی له ترسانا بو دواوه داته پاندبوو، چهند چرکه یهک شان به شانی نیکیتا چوو ه پيشی. به لام ورده ورده وهدوا کهوت.

نیکیتا گوتی: «قودکا شیتی کردوون، ئه و ئه سپه به سته زمانه ده پسینن! ئاسیایی گه وچ و نه فام!»

چهند خوله کیک ږمه ږم و هانکه هانکی ئه و چاره وي به سته زمانه و هه را و گاله ی ئه و گوندنشینه سه رخوشانه له پشت سه ریانه وه ده بیسترا، به لام هانکه و ږمه به ره به ره بیدهنگ بوو و هاوار و هه لالی پیاوه کانیش دوا یی پی هات. تا وای لی هات جگه له گڤه و هاژه ی با و سیره و خشه ی خیشکی کاشه کان له سه ر ږه وگه ی به فر به سه ر و به فرکوش هیچ دهنگیکی تر نه ده هاته گوئ.

لیکدرانی کاشه ی گوندنشینه کان قاسیلی ئاندری قیچی هینابوو ه نه شه و قنج و که یف خوش بسکه ی سمیللی ده هات و به وره یه کی زیاتره وه ئه سپه که ی لیده خوږی ئاگای له کیله داری گوئ ږیگا که

نەمابوو، بەو ھیوایەى ئەسپەكە خۆى رېگاكه بدۆزیتەوه و
بیانگەیینیتە شوینی مەبەست.

نیکیتا كه كارى به هیچ نەبوو، ھەروەھا خەمى ھیچیشى نەبوو،
وەك ھەمیشە لەو كاتانەدا وەنەوزى دەدا تاكوو بیخەوییەكانى
رەبردووى قەرەبوو بكاتەو. ئەسپەكە لە ناكاو راوەستا، بە جۆرێك
كه نیکیتا ھیندەى نەمابوو بۆ پێشەو فریدرى و دەمولووتى بە
لیواری كاشەكەدا بدرى.

قاسیلی ئاندرى قیچ گوتى: «وا دیارە دیسان خۆمان تووشى
گیچەل كرد.»

- بۆ چ بوو؟

- كیلەدارى گوى رېگاكه لە هیچ كۆیو دیار نین. وا دیارە دیسان
رېگاكه مان لى شیواو.

نیکیتا بە لەبزیكى وشك كوتى: «دەى ئەگەر رېگاكه مان لى ون
بووبى دەبى دیسان بیدۆزینەو.»

ھەستا و بازى دا خواری، بە لاقە خوار و پەیزەنەكانییەو بە
گورجى وەنیو بەفرەكە كەوت.

ماوہیەكى زۆر بە ھەموو لایەكدا رۆیشت و ھەموو جارێ لە چاو
ون دەبوو، دیسان وەدیار دەكەوتەو و دیسان بزر دەبوو، تا
ئاخرى ھەلتەك ھەلتەك ھاتەو بۆ لای كاشەكە.

سواری كاشەكە بوو، دانیشت و گوتى: «نا، لەم لایانەو رېگا
ئاسەواریشى نییە. دەبى دوورتر برۆین. بەلكوو بیدۆزینەو.»

ههوا خهريک بوو ورده ورده تاريک داده گهرا. توفوبه ند و
بارووشک هيدي نه بوو بوو به لام توند تريشي نه کرد بوو.
قاسيلي ئاندرئ قيچ گوتي: «خوزگه ديسان گويمان له دهنگي نهو
وهرزيړانه بووايه.»

- به لي، خو ديتت له پيمان دهرنه چوون. حه تمه ن زور به لاريډا
رويشتووين. به لام له وانه يه نهوان ريگيان لي شيوابي!
قاسيلي ئاندرئ قيچ گوتي: «ئيستا بو کام لا بروين؟»
نيکيتا گوتي: «دهبي ههوساري ئه سپه که شل کهين، خوي ريگا که
دهدوزيته وه. داده ي نهو ههوساره بده به من!»

قاسيلي ئاندرئ قيچ ههوساره که ي دايه دهست نيکيتا. له خوداي
دهويست، چونکه بهو دهسته وانه گهرم و نه رمانه شيه وه په نجه ي
ته زييوون و گويان نه ده کرد.

نيکيتا قايشي ههوساره که ي به دهسته وه گرت، به لام ههولي دها
نه يکيشيت و نهيجووليني و ئه سپه که ئازاد بکات، به لکه به هو ي
خوماک و ورياييه وه ريگا که بدوزيته وه. نهو ئه سپه ي زور
خوشدهويست و دلي پي خوش بوو، هر به راستيش ئه سپيکي وريا
و به هوش بوو، ههرجاره ي گويچکه يه کی قوت ده کرده وه و به راست
و چه پ دهيسووراند و ديار بوو له ريگا که ده گهري.

دهيگوت: «ته نيا حه يفيکي هه يه قسه ناکا، تو سهيري بکه چي
دهکا!» به ئه سپه که شي دهگوت: «برو برو، باوکه که م. ئهري ئهري، تو
خوت له ئيمه باشتري دهزاني بو کام لا بروي!»

ئيستا با له دواوه لي دهان و سه رماکه زوري ئازار نه ده دان.

هه روا که خه ریکی په سن و تاريفاتی ئه سپه که بوو گوتی: «ئهو ئاژه له بى زمانه چهنده وريا و به هوشه! ئهو ئه سپه قرقيزيهی دیکه ت زور به هیزه، به لام قه زای که ریکی ليکه وئ. ئیستا چاو له مه یان بکه، دیتووته چوون گوچکه ی ده له قینى. هه ر ده لى تیلگه رافه، له ویش چاکتره! له یه ک ویرسته وه هه موو شتيک تیده گا.»

هه ر به راستیش نیو کاتزمیری نه خایاند، له دووره وه به ره وروویان په له یه کی ره ش وه دیار که وت. به لام مه علووم نه بوو دارستانه، یان ئاویى. له لای راستیشه وه کیله داره کانی گوئ جاده که وه دیار که وتن. دیار بوو دیسان که وتوونه ته وه سه ر پیگا که.

نيکیتا له ناکاو گوتی: «ئیره خو دیسان مۆلچانوڅکایه!»

هه ر به راستیش ئهو ئه مباره بوو که سه ربانه که ی پر بوو له به فر و با به هه موو لایه کدا گيژى دها و بوئو کو لانه که ی راده مالی. هیندی له ولاتره وه دیسان ته نافه که جلوه رگه به ستووه کانی هه روا پیوه هه لواسر ابوون، هه ر ئهو کراس و سورانی و ته نووره بوون که پیستر دیتیان و به دم کزه باوه ده شه کانه وه.

دیسان خو یان کرد به نیو کو لانه که دا و دیسان بایه که ی خست و هه واکه ی گهرمتر و نه شه بزوينتر بوو، دیسان په ینى نیو کو لانه که ره ش ده چوونه وه و دیسان دهنگی ئاخافتن و گو رانی، سه گه که ش دیسان دهستی کرد به وه رین. هه واکه ی ئیتر وا تاریک بوو بوو که هیندی له په نجیره کان رووناکییان تی گه رابوو.

که گەشتنه نیوه راستی کۆلانه که قاسیلی ئاندري ئیچ ئه سپه که ی له بهر مالیکی گهره ی دارینه دا راگرت که دوو رهگی دیواره که ی که رهوچ بوو.

نیکیتا رۆیشت بۆ بهر په نجه ره که که پيشه که ی به فری لی نیشتبوو، کلووی به فر له هه موو لایه که وه ده فری و له بهر رپوونا کای په نجه ره که ده دره وشانه وه، به ده سکی قامچییه که ی له شووشه که ی دا. دهنگیک له وه لامدا هاته گوئی: «کییه؟»

نیکیتا وه لامی دایه وه: «بیرخوونۆف، له کریستییه وه، بی زه حمه ت وهره ده ری برا که م!»

که سیک که له پشت په نجه ره که بوو دوو ره که وه و دوو خوله ک دواتر ده رگای هه وشه که ی به زۆر کرده وه که به فر و سه هۆل پیوه ی جه ری دابوو. پاشان ته قه ی چلمیرده ی ده رگایه کی تر هاته گوئی و پیره پیاویکی که له گه ت و ریش سپی که کوله بالیکی که لپۆسی دابوو به شانیدا و له ژیر ئه ویشه وه کراسیکی خاوینی جیژنی له بهر کردبوو، به دواي ئه ویشدا گهنجیکی چه که له پی به کراسی سووره وه هاته ده ری و ده رگا که ی له دواي خویه وه کپ کرد که با نه ی کاته وه.

پیره پیاو گوئی: «تو کیی؟ ئاندري ئیچ؟»

قاسیلی ئاندري ئیچ گوئی: «به لی، ده چووین بۆ گوریا شیکینۆ رینگامان لی شیوا. ده مانه وه یست بچین بۆ گوریا شیکینۆ که چی ریمان که وه ئیره. پيشتریش هاتین بۆ ئیره و پرسیارمان کرد به لام رۆیشتین و دیسان گه راینه وه.»

پیره‌پیاو گوتی: «حاح، چا بووه سه‌رماش نه‌یبردوون!» به گه‌نجه کراس‌سووره‌که‌ی گوت: «پترووشکا، برۆ خیرا ده‌رگا‌که‌یان بو بکه‌وه!»

گه‌نجه‌که گورج‌وگۆل و به‌نه‌شه هه‌لات بو لای ده‌رگا‌که و گوتی: «به‌لای باش، هه‌رئێستا!»

قاسیلی ئاندیری‌قیچ گوتی: «به‌لام ئێمه شه‌و لی‌ره نامینینه‌وه.»
- ئه‌ی به‌و ئیواره دره‌نگ‌وه‌خته ده‌تانه‌وی بچن بو کوی؟ ده‌بی لی‌ره بن!»

- زۆر سپاس، ئاوه‌دان بی. ئه‌گه‌ر به‌په‌له نه‌بوایه‌ین، له خودامان ده‌ویست له لاتان بمینینه‌وه. به‌لام ده‌بی برۆین.
- باشه لانیکه‌م وه‌رنه ژووری خۆتان گه‌رم که‌نه‌وه. سه‌ماوه‌ره‌که تی‌خراوه، چاییه‌ک بخۆنه‌وه.

قاسیلی ئاندیری‌قیچ گوتی: «باشه دی‌ین خۆمان گه‌رم ده‌که‌ینه‌وه. خۆ هه‌واکه‌ی له‌وه تاریکتر نابێ. مانگیش هه‌لاتووه و ری‌گا‌که ر‌ووناک ده‌کاته‌وه. باشه، دی‌ینه ژووری، خۆمان گه‌رم ده‌که‌ینه‌وه و دوا‌یی وه‌ری‌ده‌که‌وین.»

نیکیتا که هه‌تا مۆخی ئیسقانه‌کانی ته‌زیوو و هه‌زی ده‌کرد بچیته ژووری و خۆی گه‌رم بکاته‌وه گوتی: «به‌لای ده‌چینه ژووری. با بچین خۆمان گه‌رم بکه‌ینه‌وه!»

قاسیلی ئاندیری‌قیچ له‌گه‌ل پیره‌پیاوه‌که چووه ژووری و نیکیتا به کاشه‌که‌وه له ده‌روازه‌ی هه‌وشه‌که چووه ژووری که پترووشکا بو‌ی کردبووه و به ر‌ینوینیی ئه‌و ئه‌سپه‌که‌ی برده ژیر هه‌یوانی دا‌هاتووی

ئەمباريک. تەرکی ھەيوانەكە بە پەين داپۆشرا بوو و كەوانى خامووتەكە لە دەستەكى چەماوەى مېچەكە گىرا. ئەو كەلەشېر و مريشكانەى لە سەر دەستەكەكە ھەلنېشتبوون و خەوەكەيان لى شىوابوو دەستيان كرد بە قيرەقير و بالەفركى و مەرەكان كە سلەمىبوونەو لە سەر پەين و پشكەلەكەيان تىك قژقژابوون و سميان لە عەرزى دەكوتا و لە پيش ئەسپەكەو رەويان دەكرد و دەچوونە دواو. سەگەكەش تۆقيوانە و رۆكردوو دەوەرپى و وەرپىنەكەى ھىندە دەر و رۆق ھەستاوانە بوو دەتگوت تووتكى چكۆلەيە و دەقورووسكىنى. نىكىتا لەگەل ھەموويان قسەى دەكرد. داواى لىبوردى لە كەلەباب و مريشكەكان دەكرد و دەيلاواندەو و متمانەى پىدەدان كە ئىتر نايان ترسىنى و مەرەكانى سەرکۆنە دەكرد كە ئەو ھەندە ترسەنۆكن و خۆيشيان نازان لە چى دەترسن، لەگەل ئەو ھى ئەسپەكەى دەبەستەو بەردەوام سەگەكەى نەسىحەت دەكرد كە ئاقل بى و ھەدا بدا.

دواى ئەوانە بەفرەكەى لە سەر شانوملى خۆى تەكاند و گوتى: «چاكە، ئىستا ئىتر كارەكە جىبەجى دەبى.» پاشان بە سەگەكەى گوت: «ئاي ئاي، تۆ بۆ ئاوا گەرووى خۆت دەدرىنى؟ باشە بەسىكە ئىتر، ھەدا بدە ئىتر. تەنيا خۆت ئازار دەدەى. خۆ من دز نىم، ناسياوم...»

كۆرە گەنجەكەش كە بە شان و باھۆى بەھىزەو پالى بە كاشەكەو نا تاكوو بە تەواوى بچىتە ژىر مېچەكە و لە بەر بەفرەكە نەبى گوتى:

«ئەوانەش راویژکارانی مالمەن، وەکوو ئەو چیرۆکەى لە نیو کتیبدا نووسراوە!»

نیکیتا گوتى: «راویژکارە کانتان کین؟»

کورە بە پیکەنینەوێ گوتى: «ئەو چیرۆکە وای لە کتیبى پاڤل سیندا نووسراوە. دزە بە پارێزەوێ خو دەکا بە ماله کەدا. سەگە دەوێرێ کە "خاوەن مال وریا بە خەو نەتباتەوێ!" کەلە شیر دەخوینێ کە: "هەستە لە خەو خاوەن مال!" پشیلە دەمیاوینێ کە "خاوەن مال ئاگادار بە میوانى خۆشەویست دى و ریزی لى بگرە."»

پترووشکا کویرەسەوادیکی هەبوو و کتیبەکەى پاڤل سین تەنیا کتیبیک بوو کە هەیبوو، هەمووشى لە بەر دەزانى و بەتایبەت کاتیک کە وەک ئەمشەو سەرقال دەبوو حەزى دەکرد ئەو چیرۆکانەى کە لەگەڵ بارودۆخە کە یەک دەگریتەوێ، بیگریتەوێ.

نیکیتا گوتى: «وايە، راست ئەو جوړەيە کە باست کرد!»

پترووشکا گوتى: «پیموایی زۆرت سەرمايە و ئازای ئەندامت تەزیو، مامە گیان!»

نیکیتا گوتى: «وايە، بەراستی خەریکە قەرم دى.» پیکەوێ چوون بو ئەوبەرى حەوشە کە و خویان کرد بە ژووریڤدا.

(٤)

ئەو مالەى كە قاسىلى ئاندري قىچ لىى لادابوو مالى يەكك لە ساماندارترىن وەرزىرەكانى ئەو گوندە بوو. ئەو بنەمالەيە پىنج پەلە زەوىى خويان ھەبوو، چەند پەلەشيان لە خەلكى بە ئىجارە دەگرت. شەش ئەسپ و سى مانگا و دوو نگوونكى بەركەل و ھەشت سەر مەريان ھەبوو. بنەمالەكەيان ١٠ بىست و دوو سەر خىزان بوون. پىرەپىاو چوار كورپى ھەبوو كە ھەموويان خاوەن ژن و مال بوون، شەش نەو، كە دووانيەن ژنى بۆ ھىنابوون و يەك لەوان پترووخا ١١ بوو. دوو مندلىش كە نەبىرەى پىرەپىاوەكە بوون. سى مندالى ھەتيو و چوار بووك، لەگەل مندالەكانيان. خاوەنى يەكك لە باشتىرەن ملكەكان بوون كە ھىشتا بەش بەش نەكرابوو، بەلام وردە وردە خەرىك بوو تۆوى ناكۆكى لە نيوياندا ريشەى دادەكوتا، ھەروەك ئاساييە، سەرەتا لە نيو ژناندا دەست پىدەكا و زۆر زوو ناچار دەبن دەست بەكەن بە بەش كەردن و لەتوكوت كەردنى مال و مەزراكان و لىك ھەلبران و جيا

10 ئەم بنەمالەيە نمونەى بنەمالەيەكى باوك سالارى پووسىايە كە باوك و دايك لە ماللىكا كورپ و بووك و مندالەكانيان كۆ دەكەنەو و ھەتا ئەو كاتەى مال و سامانەكەيان دابەش نەكردوو و ھەركەس بەشى خوى وەرنەگرتوو دەبى لە ژىر فەرمانياندا بى و عەولاد نابى لە قسەيان دەرچى و سەرپىچى كەردن لە فەرمانى باوك بە تاوانىكى گەورە و دژى نەرىتى باو دىتە ئەژمار.

11 پترووخا و پترووشكا، سووكەلەى ناوى پيووتىرن

بوونهوه. دوو دانه له كورپهكان له مۆسكو دهژيان و بهرمیل ئاژو بوون و ئاویان دابهش دهکرد. كورپی سییه میشی سهرباز بوو. ئهو شهوه پیره پیاو و ژنه که ی له ماللی بوون و کورپی دووه میان که به سهر کاروباری ملکه که یاندا راده گه یشت، ههروه ها کورپی گه وره یان که له مۆسكو هاتبووه و هه موو ژن و منداله کانیان، جگه له وهش دراوسیه کیان که باوه پیاوه ی یه کیك له منداله کانیان بوو، بو میوانی هاتبوو بو ماله که یان.

لامپا که یان له سهر میزه که دانابوو، به شووشه یه کی ناوقه د باریکه وه، که په رداخ و ژیرپیاله و بتری قودکا و کهلوپه له کانی تری پووناک کردبووه و شوقة که ی له دیواره که رپووچه که و وینه ی پیروزی سووچی ژووره که ی دها که به دیواره که دا هه لواسرابوو و دو وینه ی تریش له ملا و ئه ولای وه به رچاو ده که وت. قاسیلی ئاندري قیچ له سه رووی میزه که وه دانیشتبوو، بهو بالته ملیوانه تیسکنه ره شه یه وه خوی قیت کردبووه و لیوی به سمیله خووسار لی نیشتبوو ده که یدا ده هینا، دهیمژی و به چاوی زهق و بایه قووش ئاساییه وه چاوی له ئاماده بووان ده کرد. پیره پیاوی خاوه ن مال شان به شانی دانیشتبوو که سهری بی تووک و ریشه سپیه که ی له بهر شوقی چراکه بریقه ی ده هات و فانیله یه کی ده ستچنی سپی له به ردا بوو، له ولای ئه ویشه وه کورپه که ی دانیشتبوو که له مۆسكو وه بو سهر دانی بنه ماله که ی هاتبووه. کراسیکی چیتی له به ردا بوو و قه لافه ته به هیز و له شه ساغه که ی زیاتر ده که وته به رچاو، ههروه ها کورپکی تریان که لاویکی چوارشانه بوو و به سهر

کاروباری ملکه که یاندا راده گه یشت، جگه له وانه وهرزیریکی لاوازی سوور هوول له و بهری کورسییه که دانیشتبوو که ئه ویش میوانیان بوو. ئه و وهرزیرانه که قودکایان خواردبووه و خواردنیان له گه ل خواردبوو، چاوه پوانی چایی بوون و سه ماوه ره که ش له نزیک سو باکه و له سهر ته رکى ژووره که ده کولا و هه لمی لی هه لده ستا. له سه روو سو با دیواریه که وه و له سهر هه رزالی نیوان سو با و دیواره که، مندا له کان خه وتبوون. ژنیک له سهر ته ختیک دانیشتبوو و لانکه یه کی راده ژاند. پیریژنی خاوه ن مال که ده موچاوی و ته نانه ت لیویشی به هو ی چرچ ولوچ و شو قی چرا که وه ده تگوت تو ری به سه ردا کی شراوه خه ریکی خزمه ت کردن و به خیر هاتنی قاسیلی ئاندری قیچ بوو.

کاتیک نیکیتا هاته ژووری پیریژن قودکایه کی کردبووه نیو په رداخیکی ئه ستووره وه و خه ریک بوو ده یبرد بو میوانه که یان. رووی له میوانه که یان کرد و گو تی: «فه رموون، قاسیلی ئاندری قیچ، ئیوه شایانی خزمه تی له وه زیاترن. به لام چونکه جیژنه لیو یک ته ر بکه ن باشه، تکایه گه وره یی بنوینه و پیکیک هه لده، نو شی گیانت بی!»

دیتنی قودکا و بو نه که ی، به تایبته ئیستا، بو نیکیتا که له سه رمانا که سیره بووبوو و له بهر شه که تی خو ی به پیوه نه ده گرت، به جار ی شله ژاندی و نیوچاوانی پی گرژ کرد. به فری سه ر کلاو و که لپوسه که ی ته کاند و له به رده می وینه ی پیروژدا راوه ستا، وه ک ئه وه ی هیچ له ژووره که دا نه بی، سی جار خاچی خو ی کی شا و

کرنۆشی برد. پاشان پرووی له پیره‌پیاوی خاوه‌ن‌مال کرد. دهستی به سینگیه‌وه گرت و سه‌ره‌تا له پیره‌پیاو و پاشان له دانیش‌توانی سه‌ر می‌زه‌که و دواي ئه‌ویش له‌و ژنانه‌ی که له نزیک سو‌باکه راوه‌ستابوون سلاوی کرد وله‌گه‌ل ئه‌وه‌ی کرنۆشی ده‌برد گوتی: «جیژنتان پیروژ بی!» بی‌ئه‌وه‌ی چاو له‌ قۆدکا و په‌رداخ‌ی سه‌ر می‌زه‌که بکا، دهستی کرد به‌ داکه‌ندنی بالته و جله‌کانی سه‌ره‌وه‌ی.

برا گه‌وره‌که‌یان چاوی له‌ ده‌موچاو و پریشی به‌فراوی و چاوانی نیکیتا کرد و گوتی: «تۆ به‌ جاری بووی به‌ پیاوه‌به‌فرینه‌یه‌کی حیسابی، براکه‌م!»

نیکیتا که‌لپۆسه‌که‌ی داکه‌ند و دیسان ته‌کاندی، له‌ پشت سو‌باکه‌ هه‌لیواسی و رۆیشت بۆ لای می‌زه‌که. داوایان له‌ ئه‌ویش کرد قۆدکا بخواته‌وه. کیشه‌ و خۆراگرییه‌کی تال له‌ ناخی نیکیتادا هه‌لایسا. هینده‌ی نه‌مابوو په‌رداخه‌که‌ وه‌رگری و بینی پیوه‌نی. به‌لام که‌ چاوی به‌ قاسیلی ئاندری‌قیچ که‌وت سوینده‌که‌ی خۆی وه‌بیر هاته‌وه، هه‌روه‌ها چه‌که‌مه‌کانی که‌ له‌ سه‌ر قۆدکا دۆراندبووی و کابرای به‌رمیل‌به‌ند که‌ له‌گه‌ل ژنه‌که‌ی ده‌ژیا و کورپه‌که‌ی که‌ به‌لینی پیدابوو به‌هاری ئه‌سپی بۆ بکری، هه‌ناسه‌یه‌کی هه‌لکیشا و په‌رداخه‌که‌ی وه‌رنه‌گرت.

نیوچاوانی گرژ کرد و گوتی: «ده‌ستتان خوش بی. نوکه‌ری ئیوه‌م. من قۆدکا ناخۆمه‌وه!» ئه‌وه‌ی گوت و له‌سه‌ر کورسیله‌یه‌کی به‌ر په‌نجیره‌ی دووه‌م دانیش.

برا گه‌وره‌که‌یان گوتی: «چۆن قۆدکا ناخۆیه‌وه؟»

نیکیتا بیئو وەدی سەری هەلینن، لە ژێر چاوەوە لە سمیل و ریشە
تەنکەکەى خۆى پوانى و لەگەڵ ئەوەى لەتکە سەهۆلەکانى
لێ دەکردهوه گوتى: «ناخۆم ئیتەر، من قۆدکا ناخۆمه وه!»

قاسیلی ئاندری قیچ، کە دواى خواردنەوهى قۆدکا کە پەنچکى نانى
دەجایى گوتى: «باش نییه بۆى، نە یخواتە وه باشتەر!»

پیریژن بە میهرەبانیه وه گوتى: «باشه، کەوايه پیالەیهک چایى
بخۆوه! حەتمەن لە سەرمانا هەموو گیانت بەستووێه!» پووی لە
بووکەکانى کرد و گوتى: «ئێوه ژنان، ماتلێ چین؟ ئەى چایى بوو بە
چى؟ بۆ نایهینن؟»

یهکیک لە ژنە جحیلەکان بە لۆى پەردەکە سەرى سەماوەرەکەى
سپرى کە خەریک بوو هەلەدەچوو، گوتى: «سەماوەرەکە کولاًوه.»
سەماوەرە قورسەکەى هەلگرت و بە قولتەقولت هینايه پيشى و
هەلێ هینا و لە سەر میژەکە داینا. لەو کاتەدا قاسیلی ئاندری قیچ باسى
سەرلى شیوان و دیسان گەرانه وهى خۆيانى دەکرد بۆ گوندەکە و
هەروەها ئەو گوندنشینه سەرخۆشانهى کە لە رێگا تووشیان
بووبوون. ئامادەبووان بە سەرسووڕمانە وه هەولیان دەدا بزائن بۆ
رێگاکیان لى شیواوه و ئەو گوندنشینه مەستانە رینوینیان نەکردوون
کە ئاوا تووشى کیشە و سەرلى شیواوى نەبن. دراوسێکەیان کە لەوێ
میوان بوو گوتى: «لێرە وه هەتا گۆریاشکینۆ رێگاکی سەرپراستە.
مندالیکیش دەتوانن بە ئاسانى بچیت و رێگای لى نەشیوێ. بەلام
دەبێ وریا بى لە کوێ بە جادهى سەرەکیدا لادهى. دارێکی کولەبنە لە

قەراغ رېڭاكاھىيە و لە دوورەوھە ديارە. حەتمەن ئۆوھ بەر لەوھى بگەنە
لای دارەكە، بە لای راستا لاتانداوھ!»

پيرئىژنى خاوەن مال ھەولای دەدا پيمليان بکات بميننەوھ و گوتى:
«ئۆوھ دەبى ئەمشەو ليرە بميننەوھ! بووکەکانم جيگاوبانتان بو
رادەخەن!»

پيرەپياو بو پشتراست کردنەوھى وتەى ژنەكەى گوتى: «بەيانى
زوو وەرپى بکەون و بەلکوو ھەواکەى خوشترى بکات و مەترسيسى
کەمترە!»

قاسىلى ئاندري ئىچ گوتى: «نا، ناکرى براکەم! کارم ھەيە، دەبى
ھەرچى زووتر لەوئى بم!» ليرەوارەكەى وەبىر ھاتەوھ و ئەو
دارفرۆشانەى كە وەك دال بە سەريەوھ دەگەرپان و دەيانقۆستەوھ،
گوتيشى: «سەعاتىك لە خۆت غافل بى، دەبى سالىك خەم بخۆى و
ئاخى بو ھەلگيشى، چونكە ئاوى رۆيشتوو تازە بە جوگەدا
ناگەرپیتەوھ!» روى لە نىكىتا كرد و گوتى: «دەى، برۆين؟»

نىكىتا ماوھىەك وەلامى نەدايەوھ، دەتگوت ھەروا خەرىكى
لێ کردنەوھى زوقم و سەھۆلى ريش و سميلىيەتى. پاشان بەبى
تاقەتييەوھ گوتى: «ئەگەر ديسان رېگامان لى تىكنەنەچى!»

بى تاقەتييەكەى نىكىتا لەبەر ئەوھ بوو كە زۆرى حەز لە ھەلدانى
پىكىك قۆدكا بوو و تەنيا شتىك كە دەيتوانى ئەو ئىشتيايەى دامركينى
و بۆى ببیتە مرووشكىن، پيالەيەك چاى بوو، بەلام ھىچ كەس لە
بىرى ئەوھدا نەبوو پيالەيەكى چاى بو بىنى.

قاسیلی ئاندری قیچ گوتی: «هەر ئه‌وه‌نده هه‌تا سه‌ری پیچه‌که به
سلامه‌تی بگه‌ینی، ئیتر له‌وه به‌ولاوه هه‌تا شوینی مه‌به‌ست هه‌ر
دارستان و لیڤه‌واره.»

نیکیتا که ئاخری پیاله‌یه‌ک چاییان بو هینا و له به‌رده‌می دایان‌نا،
گوتی: «هه‌رچی ئیوه به‌رموون، قاسیلی ئاندری قیچ! ئیوه بلین
ده‌رۆین، ده‌رۆین!»

- پیاله‌یه‌ک چایی ده‌خۆینه‌وه و پاشان وه‌رێ ده‌که‌وین!
نیکیتا هیچی نه‌گوت و ته‌نیا سه‌ری له‌قاند، زۆر به‌ شینه‌یی و
پاریزه‌وه چاییه‌که‌ی کرده نیو نالبه‌که‌یه‌که‌وه و ده‌ستی به‌ قامکه
هه‌میشه به‌ کار ماسیو و جه‌مامه‌که‌یه‌وه به‌ سه‌ر هه‌لمی گه‌رمی
چاییه‌که‌دا گرت و گه‌رمی کرده‌وه، پاشان کلۆیه‌ک قه‌ندی خسته
ده‌میه‌وه، کرنۆشیکی بو خانه‌خوێکه‌ی برد و گوتی: «به‌ خۆشیتان!»
پاشان چاییه‌که‌ی به‌ گه‌رمی هه‌لقوراند.

قاسیلی ئاندری قیچ گوتی: «ده‌کرێ که‌سیک هه‌تا سه‌ری پیچه‌که
له‌گه‌لمان بێ و رینگاکه‌مان پیشان بدا؟»

کورپه‌ گه‌وره‌که‌ی خاوه‌ن‌مال گوتی: «بو ناکرێ؟ خو پیاوه‌تی
هه‌لنه‌گیراوه؟ پترووخا ئه‌سه‌په‌که‌ له‌ کاشه‌ ده‌کات و هه‌تا سه‌ری
پیچه‌که له‌گه‌لتان دی.»

- زۆر چاکه، بچو ئه‌سه‌په‌که ئاماده بکه، ئه‌و پیاوه‌تییه‌مان له‌گه‌ل
بکه! خودا خیرت وه‌رێ بیینی!»

پیریژنی خاوه‌ن‌مال به‌ دلسۆزییه‌وه گوتی: «بابم پیاوه‌تی چی؟
خو چاکه هه‌لنه‌گیراوه!»

برا گه وره که گوتی: «پترووخا، هه لئ ماینه که له کاشه ببهسته و
ئاماده ی که.»

پترووخا به پیکه نینه وه گوتی: «به سه رچاو، هه رئیستا ده چم!» به
په له کلاوه که ی له بزماری سه ر دیواره که کرده وه و رۆیشته ده ری
تا کوو کاشه که ئاماده بکا.

له و ماوه یه دا هه تا پترووخا ماینه که ی ئاماده کرد، گه رانه وه سه ر
باسه که ی پيشوویان که به هاتنی قاسیلی ئاندری قیچ بو پشت
په نجیره که بریووویان. پیره پیاوی خانه خوی ده رده دلی بو میوانه که یان
ده کرد که کوپخای گونده که ی نزیکیان بوو، قسه کانی بونی گله یی
لی ده هات و له وه نارازی بوو که کوری سیه ه می به بونه ی جیژنه وه
هیچ دیارییه کی بو ئه و نه نارده وه، که چی له چکه یه کی فه رهنسی بو
ژنه که ی نارده وه.

پیره پیاو گوتی: «لاوه کان ئیتر خه ریکن ده فه وتین. وا سه ره رپو
بوون ئیتر هیچ که س باشاریان ناکا. زه مانه گورپاوه ئیتر. ئه وان به
پیشکه وتن و که مال گه یشتوون. دیتووته دیمووچکین ۱۲ چون له
باوکی خوی داوه و دهستی شکانده وه. پیشکه وتن و که مالیان ئه وه یه
ئیترا!»

نیکیتا گوپی شل کردبوو. هه موو بیر و هوشی له لای قسه کانیان
بوو. به وردی سه رنجی ده دان و دیار بوو ده یه هوی له وته کانیاندا
به شداری بکات و بیروپای خوی ده ربړی، به لام چایی به دهسته وه
بوو و ته نیا سه ری ده له قاند و قسه کانیانی پشت پرست ده کرده وه.

چایی له دواى چایی دهیخواردوه و له گهل خواردنه وهی هه ر
چاییهک ههستی دهکرد گیانی گهرم دهبیته وه و ماندووی
دهحه سیته وه. ئەو دهمه ته قییه ماوهیه کی زوری خایاند و بهردهوام
قسهکانیان لهو بوارهدا و له سهر ئەو بابته بوو، یانی دابهشکردنی
ملکومال و سهر بهخو بوونی عهولاد و بهرپوه بردنی مال و ژیان
خویان. دیار بوو ئەو باس و خواسه له سهر شتیکی گشتی نییه و ته نیا
مشتومر ههکیان له سهر دابهشکردنی ملکوماله له نیوان کورانی
بنه ماله کهدا و کورپی دووهه م، که هه ر لهوئ دانیشتبوو ملی به خوزدا
گرتبوو و دیار بوو له سهر ئەوه پیداکری دهکا. دیار بوو مهسه له که
زور به شوینیکی ناسک گهیشتووه و هه موو ئەندامانی بنه ماله ی به
خویه وه سهرقال کردووه و تووشی دلّه خورپه ی کردوون، به لام بو
پاراستنی ئابروو و له بهرچاو گرتنی ئەدهب و حهیا له ههنتهشی
بیگانهکاندا، به ئاشکرا نه دهچوونه سهر باسی تایبهتی خویان و
خویان لی دهوارد. به لام پیره پیاو له وه زیاتر خو ی پی راگیر نهکرا و
به دهنگیکی خه م تیزاو و له رزۆکه وه گوتی هه تا خو ی زیندوو بی، مال
مالی خویه تی و قه تی دابهش ناکا. شوکری خوداش دهکا که مال و
ژیان و سامانی ههیه و ئەگه ر دابهشی بکات ئەوهشیان له دهست
دهبیته وه و دهکهونه سوال.

پیره پیاوی جیرانیان گوتی: «به لئ، راست وهکوو بنه ماله ی
ماتقییف ١٣، ملکی گوندیکیان هه بوو. دابهشیان کرد و هه موویان له
دهست بووه. ئیستاش هه موو هه رال و گه رال و سهرگه ردان!»

پیره‌پیاو ږووی له کورپه‌که‌ی کرد و گوتی: «ئوه‌تا، تو ئوه‌ت ده‌وی؟»

کورپه وه‌لامی نه‌دایه‌وه و هه‌موو بیده‌نگ بوون، بیده‌نگییه‌کی تال و ناخوش، پتروو‌خا که ماینه‌که‌ی ئاماده کردبوو و چهند خوله‌کیک بوو هاتبووه ژووری، بیده‌نگییه‌که‌ی شکاند و هه‌روا به ږوویه‌کی خوش و دهم به پیکه‌نینه‌وه گوتی: «پاقل‌سین هه‌قایه‌تیکی هه‌یه ر‌است به‌و شیوه‌یه. باوکه‌که باخه‌یه‌ک شوولک پیکه‌وه ده‌به‌ستی و ده‌یداته ده‌ست کورپه‌کانی تا‌کوو بیشکینن، به‌لام هیچیان بو‌یان ناشکی، به‌لام کاتیک دانه دانه ده‌یداته ده‌ستیان، شوولکه‌کان ورد ده‌کن. ئه‌مه‌ش ر‌است وایه.» ئه‌وه‌ی گوت و له‌گه‌ل ئه‌وه‌ی به‌بزه‌یه‌ک ږیزی ددانه سپیبه‌کانی وه‌دیار که‌وت گوتیشی: «ماینه‌که ئاماده‌یه!»

قاسیلی ئاندری‌قیچ گوتی: «ئاماده‌یه، که‌وايه وه‌ږی ده‌که‌وین!» پاشان ږووی له پیره‌پیاو کرد و گوتی: «به‌لام بو دابه‌ش کردنی ملکه‌که‌ت، به‌قسه‌ی من ده‌که‌ی پیم‌ل مه‌به، باوه‌گه‌وره! ئه‌م ملک و زه‌وی‌وزاره‌ خوت به‌ره‌نجی شانت پیکه‌وه‌ت ناوه و ده‌بی له‌ ده‌ستی خوتدا بی. ئه‌گه‌ر زوریشیان بو هینای بچو سکالانامه‌یان له‌ دژ بنووسه. دادگا خو‌ی کاره‌که جیبه‌جی ده‌کا!»

پیره‌پیاوی خانه‌خو‌ی هه‌روا در‌یژه‌ی به‌قسه‌کانی دا: «به‌رده‌وام بو‌له‌ی دی! سه‌ری له‌ کیشه‌ ده‌خوری و مالله‌که‌ی به‌یه‌کدا داوه. نه‌ هیچ که‌س ده‌رؤستی دی، و نه‌ به‌هیچ شتیک ر‌ازی ده‌بی. سواری که‌ری شه‌یتان بووه و به‌ئامان و زامان دانابه‌زی!»

لهو سهروبهندهدا كه نيكيټا پينجهمين چايي به گهرمي
 ههلقوراندبوو، هيشټا پهرداخى چاييهكهى ئاوهژوو نهكردبووه و به
 هيوا بوو ديسان چايي بو تيكنه. بهلام سهماوهرهكه چورهى لى
 برابوو و كه سهرى ههليئا ديتى قاسيلى ئاندرى قيچ خهريكى
 خو پيچانهويه و ئيتر له خواردنهوهى چايي هيوا براو بوو. چارى
 نهبوو ئهويش ههستا. كلوقهنديكى گهوره كه له ههموو لايهكهوه
 وهبهر گازى دابوو خستيهوه نيو قهندانكه. دهموچاوى به ئارهقه
 خووساوى به ئاتهگى كهلوپوسهكهى سرى و رويشت بو لاي كوورهكه
 و دهستى دا بالتهكهى له بهرى بكات.

بالتهكهى له بهر كرد. ههناسهيهكى قوولى ههلكيشا و سپاسى له
 خانهخويكه كرد و دواى ئهوهى خوداحافيزى لى كردن، له ژووره
 گهرم و پرووناكهكهوه پيى نايه دالانه سارد و تاريكهكه، كه بايهكى
 سارد گفه و هاژهى دههات و به درز و كهلينى دهرگا شرهكهدا
 دههاته ژوورى و بهفرى لهگهل خويدا دههينا، لهويشهوه پيى نايه نيو
 ههوشه پر بهفر و تاريكهكهوه.

پترووخا بالته لهبهر و ئاماده به ماینهكهيهوه له نيوهراستى
 ههوشهكه راوهستابوو و به دهم پيكنهينهوه شيعريكى پاقلسيى
 دهخويندهوه:

بادهوه و توف و تاريكى

سهرى گهيشټوته فهلهك

بهفر به دهم بارووشكهوه سهرى له ئاسمان دهسوئ

هيندى جار وهك گورگى برسى دهلوورينى و

هيندى جاريش وهكوو زاروك دهزيرينى.

نيكيتا بو ئه وهى وا بنوينى شيعره كهى به دله، سه رى بو دهله قاند و هه وسارى ئه سپه كهى به دهستيه وه ئه مباره و بار ده كرد.

پيره پياوى خانه خوئ دهست به چراوه قاسيلى ئاندرى قيچى به رى ده كرد تاكوو دالانه كهى بو پرووناك بكاته وه، به لام لرفه ي گژه با خوئ كرد به دالانه كه دا و چراكه ي لى كوژانده وه. هه ر به هه واي تووشى نيو حه وشه كه دا ديار بوو كه توف و باده وه توندترى كرد وه.

قاسيلى ئاندرى قيچ له دلى خويدا گوتى: «به راستى هه واكه ي تووشه! له وانه يه ئاخري نه گه ينه شوينى مه به ست. به لام چاره مان نيه، ده بى ئه و مامه له يه ته واو بكه م و ئه و قازانجه م له كيس نه چى!» جگه له وه ش خوئ ئاماده كردبوو و خانه خوئ ئه سپه كهى به كاشه وه حازر و ئاماده له نيوه راستى حه وشه كه بو راگرتبوو. «به هيواي خودا ده گه ينى!»

پيره پياوى خانه خوئ واي به باش ده زانى بميننه وه و به و شه وه سه غله ته نه رۆن. ئه و هه ولى خوئ دابوو كه ميوانه كه پيمل به مانه وه بكات و له كه رى شه يتانى دابه زينى، به لام ميوانه كه له سه ر رويشتنه كه ي سوور بوو، بويه ئه و يش ئيتير پيداگريى نه ده كرد. له دلى خويدا گوتى: «پهنگه من به هوى پيرييه وه ترسه نوک بووبيتم و ئه مانه چونكه جوان و جحيلن ترسيان نيه و ده رۆن. وا دياره له خويان راده بينن و ده زانن تواناي ئه و رويشتنه يان هه يه. دهيجا ده رۆن با برۆن، ئاوا لانيكه م ئيمه ش له كاتى خويدا ده خه وين و ده رده سه ريشمان كه متره!»

پترووخاش بیرى له خهتەر دهکردهوه، بهلام چونکه ریڭاکانى ئەو
ناوچهیه به باشى شارەزا بوو، ورهى وهبەر خوێ دهنّا. جگه له وهش
بیرى له شیعرهکهى پاڤلسین دهکردهوه و شادی و نهشه دلی
دادهگرت: «بهفر به دهم بارووشکهوه سهرى له ئاسمان دهسوێ»
چونکه ئەو شیعره راست نیشاندهرى ئیستای زستان و بیابان بوو.
له ناوهدا تهنیا نیکیتا بوو که ههزى له پویشتن نهبوو، بهلام ئەو
له میژ بوو خووی بهوه گرتبوو که گوێ به ههز و ئارهزووی خوێ
نهدا و پێ به جههرگی خویدا بنی و گوێرایهلی خهلی بی. بهو شیوهیه
خویان ئاماده کرد و هیچ کهس بو پویشتن بهرگری لی نهکردن.

(۵)

قاسیلی ئاندري قیچ که لهو تاریکییه دا کاشه که ی به باشی نه ده دی خو ی
که یانده لای و سوار بوو و هه و ساری به دهسته وه گرت.

دهنگی هه لاینا: «له پیشمانه وه برؤ!»

پتروو خا که له نیو کاشه پان و کورته که ی خویدا له سه ر چوک
دانیشتبوو، دهنگی ماینه که ی دا و وه پری که وت. ئەسپه کویت که له پیش
خویه وه بونی ماینه که ی هه ست پی کردبوو، ماوه یه ک بوو ده یحیلاند و
چه پوکانی ده کرد، به پرتاو به دوایدا غاری دا و دوو کاشه پی که وه له
حه وشه که چوونه ده ری و دیسان به کولانی گونده که دا تیپه رین و هه ر به
ئو و ریگایه دا رۆیشتن که پیشتر پییدا تیپه ری بوون، به لای ئو و هه وشه یه دا
رۆیشتن که جله کانی لی هه لخرابوو و به دهم باوه قول و ته شکی خو یان
به یه کدا ددها، هه روه ها به لای ئو و ئەمباردها تیپه رین که بارن هه تا
بن میچه که ی به فری تیپه ستاوتبوو و سه ربانه که شی ئەژنویه ک به فری له
سه ر بوو، دوا ی ئو و گه یشتنه وه لای ریزه دار بییه که که گفه و هاژهی با
وه قرچه قرچی خستبوون و دهنو و شتانه وه و هه لده ستانه وه. که گه یشتنه
ده شتی باگر، لرفه و هاژهی با له سه ر و خواره وه تییان رۆده هات و
ده تگوت که وتوونه ته نیو گیزه نی ده ریایه کی به سام و پر شه پوله وه.
بایه که ی هینده به قه وه ت بوو کاتی که له لاتنه نیشتنه وه لیی ددهان خه ریک
بوو کاشه که به لادا بخات و ئەسپه که له ره وگه ی خو ی به دهر بکات.
پتروو خا ماینه ره سه نه که ی خو ی به لوقه یه کی خیرا لیده خوری و به
شادی و نه شه یه کی زوره وه ده یقیژاند و ئەسپه کویت به دوایدا غاری ددها.

نزیکه‌ی ده خوله‌ک به‌و شیوه‌یه ریگیان بری، پترووخا ئاورى دایه‌وه و به دهنگى به‌رز شتیکی گوت. به‌لام بایه‌که‌ی هیئده به‌قه‌وه‌ت بوو که نه قاسیلی ئاندري قیچ و نه نیکیتا گوییان له دهنگى نه‌بوو. به‌لام تیگه‌یشتبوون که گه‌یشتوونه‌ته سه‌رى پیچه‌که و هه‌رواش بوو، چونکه پترووخا به‌لاى راستدا بایدايه‌وه. بایه‌که‌ی دیسان له لاتهنیشته‌وه ده‌هات و له‌گه‌ل ئه‌وه‌ی خه‌ریک بوو کاشه‌کان هه‌لگیریتته‌وه، خوی به‌سینگ و لاجانگیاندا ده‌دا و له‌رزى ده‌خسته هه‌ناویانه‌وه. له‌لاى ده‌ستی راست و له‌پشت په‌رده‌ی به‌فره‌که‌وه تاپویه‌ک ره‌ش ده‌چۆوه. ئه‌وه‌ش راست داره کوله‌بنه‌که‌ی سه‌رى پیچه‌که بوو.

- ده‌ی که‌وايه لیڤه‌وه خوداتان له‌گه‌ل بی!

- زۆر سپاس، پترووخا. زه‌حمه‌تمان دای!

پترووخا دهنگى هه‌لینا و گوتی: «بارده‌وه و توف و تاریکی سه‌رى گه‌یشتوته فه‌له‌ک!»

قاسیلی ئاندري قیچ گوتی: «گویت لییه نیکیتا، پترووخا شیعر ده‌خوینیته‌وه!» پاشان قایشی هه‌وساره‌که‌ی له‌پشتی ئه‌سپه‌که دا. نیکیتا گوتی: «ئه‌رى، زۆر کورپکی گورج‌وگۆله. مووژیککی خانه‌دانه!» درێژه‌یان به‌ریگاکیان دا.

نیکیتا که‌لپۆسه‌که‌ی له‌خوی پیچا و خوی کۆم کرده‌وه و ملی ئه‌وه‌نده برد به‌ناوه‌وه‌دا ریشه‌قوله‌که‌ی به‌رملی داپۆشی، بیده‌نگ دانیشته و هه‌ولێ ده‌دا ئه‌و تین و گه‌رمایه‌ی که له‌مالی پیره‌پیاو به‌خواردنه‌وه‌ی چایی له‌ناخیدا کۆی کردبۆوه له‌ده‌ستی نه‌دا. هیلێ راستی مالبه‌نه‌که‌ی له‌پیش خویه‌وه ده‌دی و به‌رده‌وام فریوی ده‌دا، چونکه پێی وا بوو شوینی

خیشکی کاشه‌یه‌کی دیکه‌یه و هه‌لبه‌ز دابه‌زی که‌فه‌لی ئه‌سپه‌که‌ی ده‌دی و کلکی که به گریکه‌یه‌وه بو لایه‌ک خوار بووبووه و له سه‌روو ئه‌ویشه‌وه که‌وانی دريژي مال‌به‌ن و که‌له‌ی ئه‌سپه‌که‌ی ده‌دی که به هه‌موو لایه‌کدا ده‌جوو‌لایه‌وه و یالی به دهم بایه‌که‌وه شه‌پۆلی ده‌دا و هه‌ر تاوی به لایه‌کدا ده‌که‌وت. هیندی جار کیله‌داری قه‌راغ ریگا‌که سه‌رنجی راده‌کیشا و ده‌یزانی که هیشتا له سه‌ر ریگا‌که‌ن و ده‌بی له جیی خوی نه‌جوولی.

قاسیلی ئاندری‌قیچ هه‌وساره‌که‌ی به ده‌سته‌وه بوو، به‌لام ده‌ستی بو شل کردبوو تا‌کوو ئه‌سپه‌که‌ی به پپی خوما‌کی خوی ریگا‌که بدو‌زیته‌وه و لاری نه‌بی. به‌لام ئه‌سپه‌که سه‌ره‌رای ئه‌و تو‌زه وچانه‌ی گونده‌که، زور شه‌که‌ت و بی‌هیز دیار بوو، له پرووی ناچاریه‌وه هه‌نگاوی ده‌نا و جار‌جار ویده‌چوو بیه‌وئی به لاری‌دا بر‌وا، به جو‌ریک که چه‌ند جار قاسیلی ئاندری‌قیچ هینایه‌وه سه‌ر راسته‌ ریگا‌که.

قاسیلی ئاندری‌قیچ کیله‌داری قه‌راغ ریگا‌که‌ی ده‌بژارد: «ئه‌وه یه‌ک، ئه‌وه‌ش دوو... ئه‌مه‌ش سی...» شتیکی‌ش که له دووره‌وه ره‌شی ده‌کرده‌وه، چاوی تیبری و له دلی خویدا گوتی: «ئه‌وه‌ش لی‌ره‌واره‌که له پيش‌مانه‌وه وه‌دیار که‌وت.» به‌لام ئه‌وه‌ی وه‌کوو دارستان هات‌بووه به‌رچاوی ته‌نیا ده‌وه‌نیک بوو. به لای ده‌وه‌نه‌که‌دا تیپه‌رین و نزیکه‌ی سه‌د مه‌تر چوونه پیشی به‌لام ئیتر نه‌کیله‌داری چواره‌م دیار بوو نه لی‌ره‌واریش وه‌به‌رچاو ده‌که‌وت. له دلی خویدا گوتی: «ئیت‌ر ده‌بی بگه‌ینه لی‌ره‌واره‌که.» چونکه قو‌دکا و چایی دیوای ده‌روونی گه‌رم داهینابوو، که‌یف‌ساز و به‌نه‌شه ریگایه‌ی ده‌بری و ده‌روه‌ستی نیشانه و کیله‌داری قه‌راغ ریگا‌که نه‌بوو و له‌گه‌ل لی‌دانی قایشی هه‌وساره‌کان له پشتی ئه‌سپه‌که به‌تاو لی‌ی ده‌خو‌ری

و ئەسپە خۆشبهز و کەوییه کەش نەرم و لەسەر خۆ، دەرپۆشێته پێشی و بهو شوێنەدا کە خاوەنەکەى لێى دەخوڤى دەرپۆشت، ئەگەر چى دەیزانى ئەو رێگای پێیدا دەرپۆا لارییه و نایانگەیی نیتە شوینی مەبەست. نزیکەى دە خولەکی تر رێگایان برى و هەرپۆا شوینەواری لێرەوار وەبەرچا و نەدەکەت.

قاسیلی ئاندری قیچ ئەسپەکەى راگرت و گوتى: «وا دیارە دیسان رێگاگەم لى تیکچووه!»

نیکیتا بى ئەوەى هیچ بلێ لە کاشەکە دابەزى و بەلتەکەى کە گژەبا هیندی جار لە لەشى توند دەکرد و هیندی جاریش لوى ئاتەگەکانى لیک بلاو دەکرد و دەیویست لە بەرى داکنى، بە توندی لە خوى پێچا و بە هەنگاوى گورج و توندوتۆل وەنیو بەفرەکە کەوت و بە هەموو لایەکدا دەرپۆشت و دەهاتە و دۆزەدۆزەى بوو. سى جار بە تەواوى لە چا و ن دەبوو و دیسان لەولاو هەلتەک هەلتەک دەهاتەو و هەوسارەکەى لە دەستی ئاگاگەى وەر دەگرت.

بە لەبزیکی توند و لێرپاوانە گوتى: «دەبى بە لای راستدا برۆین.» پاشان سەرى ئەسپەکەى بو لای راست سووراند.

قاسیلی ئاندری قیچ هەوسارى دایە دەستی نیکیتا و دەستە سڤ و کەسیرە بوو هەکانى خوى کرد بە بن باخەلیدا و گوتى: «باشە، ئەگەر پیت وایە دەبى بە لای راستدا برۆین، برۆ! ماتلێ چى؟ لێخوڤه!»

بەلام نیکیتا گویى نەدایە و بە ئەسپەکەى گوت: «دەى هاوڤى، ورەیهک

وەبەر خۆت نى و وەرپیکەوه! بزەم چى دەکەى؟» ئەسپەکە ئەگەر چى

تاسمەکان لە پشتى دەدران، بەلام هیچ گورپوتینیکی وەبەر خوى نەدەنا و

ههروا ورد و لهسه رخۆ ههنگاوی دهنه. ههتا ئهژنۆی له بهفرهکه رۆدهچوو و ناریکوپیک و به لهقهلهق دهرویشته و ههر ههنگاویکی ههلدینایهوه کاشهکهی وهجوولهجوول دهخست.

نیکیتا که خهرهزهنگهکهی به پیشی کاشهکهدا ههلواسیبوو، لی کردهوه و له پشتی ئهسپهکهی راکیشا. ئهسپی نهجیم و کهوی که خوی به خهرهزهنگ نهگرتبوو، تهکانیکی له خۆی دا و دهستی کرد به لۆقه کردن. بهلام زور زوو خاو بووه و کهوتهوه سهر رهوتی پیشوو. پینج خولهک بهو شیوهیه رویشتن. ولات تاریک بوو، بهفر به دهم گژدهباوه شهپۆلی دها و له خواری و سهروهه تییان دههالا و جاری وا بوو تهنانهت خامووتی مالبهندهکه نهدهبندرا. هیندی جار پییان وا بوو کاشهکه راهستاوه و دهشتهکه بو دواوه دهخوشی. له ناکاو ئهسپهکه راهستا. دیار بوو ههستی به مهترسییهک کردوو له پیش خویهوه. نیکیتا دیسان گورج و چالاک بازی دایه خواری و ههوسارهکهی خسته لایهک و چوو پیشی، تاکوو هوێ راهستانی کتوپری ئهسپهکهی بو دهرکهوێ، بهلام ههرکه ههنگاوێک چوو پیشی لاقی خزی، تاربوووه و ههتا خواری به تاروکی رویشته و خۆی بو نهگیرسایهوه.

به خۆی گوت: «هی ئهوه بو کوی! راهسته!» تار دهبوووه و ههولی دها خۆی به شتیکهوه گیر بکات. بهلام نهیدهتوانی و ئاخری دواي ئهوهی لاقی ئیشی پیگهیشته و بریندار بوو، له نیو کهویله بهفری نیو شیوهکهدا گیرسایهوه.

ويستی ههستیتتهوه، رڼدووه بهفری لیواری کهندهلانهکه دارووخا، هاته خواری و ههتا بهر سینگی کهوته ژیر بهفرهوه و ملیوانه‌ی بالتهکه‌ی پر کرد.

نیکیتا به تهکانیک خوی له بهفرهکه هینایه ده‌ری و قوچیه ملیوانه‌که‌ی کردهوه، بهفرهکه‌ی داته‌کاند و به کهویله‌که‌ی به‌فر و شیوه‌که‌ی گوت: «ناکه‌سانه، ئاوا له‌گه‌ل من هه‌لسوکه‌وت ده‌که‌ن؟»

قاسیلی ئاندری‌قیچ له سه‌ره‌وه هه‌رای کرد: «نیکیتا، نیکیتا!» به‌لام نیکیتا گوئی نه‌دایه و وه‌لامیشی نه‌دایه‌وه. خوی ته‌کاند و کهوته گه‌ران به دواي خه‌ره‌زه‌نگه‌که‌دا که کاتی که‌وتنه خواری له ده‌ستی په‌ریبوو. که خه‌ره‌زه‌نگه‌که‌ی دۆزییه‌وه ویستی هه‌ر له‌و شوینه‌وه بر‌واته‌وه سه‌ری که که‌وتبووه خواری، به‌لام هینه‌ لیژ بوو نه‌یده‌توانی و به‌رده‌وام ده‌خزایه‌وه خواری. ناچار بوو هه‌روا به نیو شیوه‌که‌دا بر‌وا و شوینیک بدۆزیتته‌وه که بتوانی پیندا وه‌سه‌ر که‌ویتته‌وه. شه‌ش حه‌وت مه‌تر دوورتر له‌و شوینه‌ی که که‌وتبووه خواری به هه‌ول و چنگه‌کرکی خوی گه‌یانده‌وه لیواری شیوه‌که و ئه‌و شوینه‌ی که پیی وا بوو ئه‌سه‌په‌که‌ی لی راوه‌ستاوه. به‌لام که چووه سه‌ری، ئه‌سه‌پ و کاشه له هیچ کوئی دیار نه‌بوون. به‌لام چونکه به پیچه‌وانه‌ی بایه‌که ده‌چووه پیشی، به‌ر له‌وه‌ی چاوی پینان بکه‌وی، گوئی له ده‌نگی قاسیلی ئاندری‌قیچ بوو که بانگی ده‌کرد و ئه‌سه‌په‌که‌شی ده‌یحیلاند.

گوتی: «ئه‌وه دیم! ئه‌وه هاتم! بۆ هاوار ده‌که‌ی؟»

کاتیځ گه‌یشته لای کاشه‌که، تازه چاوی به ئه‌سپه‌که و قاسیلی
ئاندری‌قیچ کهوت که له‌وی راوه‌ستابوون و له به‌رچاوی زور زه‌به‌لاحیان
ده‌نواند.

قاسیلی ئاندری‌قیچ به توور‌ه‌یی گوراندی به سه‌ریدا: «به لای ناخیرت
له کوئ بووی؟ ئاوا خوت ون کرد! ده‌بی بگه‌ر‌پینه‌وه! ته‌نانه‌ت ئه‌گه‌ر بو
مولچان‌و‌ق‌کاش بی!»

– قاسیلی ئاندری‌قیچ، من له خودام ده‌وی بگه‌ر‌پینه‌وه. به‌لام کوا
ر‌ی‌گا‌که؟ ئه‌و شیو و دۆله‌ی من دیم، که‌نده‌لانی‌که بی‌توو بکه‌ویه نیوی
هاتنه‌وه ده‌ریت مه‌حاله. من وه‌ها که‌وته‌ نیوی که خوشم نازانم چون
هاتمه‌وه ده‌ری!»

قاسیلی ئاندری‌قیچ گوتی: «ده‌ی باشه، ده‌لیی چکه‌ین؟ خو ناتوانین
لی‌ره بم‌ینینه‌وه. ده‌بی خو‌مان بگه‌یه‌نینه شو‌ینیک.»

نیکیتا وه‌لامی نه‌دایه‌وه. له نیو کاشه‌که‌دا پشتی کرده بایه‌که و دان‌یشت،
جزمه‌کانی دا‌که‌ند و به‌فری نیوه‌که‌ی داته‌کاندن و مشت‌یکی کلۆش له ژیر
لبادی ته‌رکی کاشه‌که کیشا ده‌ری و کردیه نیو جزمه‌ی چه‌په‌یه‌وه تا‌کوو
کونی ته‌ختی بنه‌که‌ی بگرئ.

قاسیلی ئاندری‌قیچ بی‌ده‌نگ بوو. ده‌تگوت هه‌موو کاره‌کانی به نیکیتا
سپارد‌وو. نیکیتا دیسان چه‌که‌مه‌که‌ی له پی کرده‌وه و له نیو کاشه‌که‌دا
لاقی لیک‌بلاو کرد، هه‌وساری ئه‌سپه‌که‌ی به ده‌سته‌وه گرت و سه‌ری
ئه‌سپه‌که‌ی سووراند و به قه‌راغی شیوه‌که‌دا وه‌ر‌ئ‌که‌وت. به‌لام ه‌یشتا
سه‌د مه‌تر نه‌ر‌و‌یشتبوون که ئه‌سپه‌که دیسان له جیی خوی می‌خکوت بوو.
شیو‌یکی تر له سه‌ر ر‌ی‌گا‌که‌یان هه‌لکه‌وتبوو.

نيکيتا ديسان دابه‌زی و به نيو به‌فره‌که‌دا که‌وته گه‌ران. ماوه‌یه‌کی زور به هه‌موو لایه‌که‌دا هه‌لسوورا. ئاخري له لایه‌کی دیکه‌وه، به پیچه‌وانه‌ی ئه‌و شوینه‌ی که لیوه‌ی رۆیشتبوو، گه‌رایه‌وه.

هه‌رای کرد: «قاسیلی ئاندري ئیچ، زیندووی؟»

قاسیلی ئاندري ئیچ وه‌لامی دایه‌وه: «ئهری، لی‌ره‌م. ده‌ی خه‌به‌ر چیه‌؟ رینگات دۆزییه‌وه؟»

- هیچ شتیک دیار نییه، تاریکانیکه که‌س سه‌ره‌نده‌ر ناکا. ته‌واوی شیو و دۆله! ده‌بی ديسان به‌ره‌و‌پرووی بایه‌که برۆین.»

ديسان سوار بوونه‌وه و رۆیشتن و هه‌ميسان نیکيتا بازی دایه‌وه خواری و له نيو به‌فره‌که‌دا که‌وته گه‌ران، ديسان سوار بووه و ديسان دابه‌زییه‌وه و به‌رده‌وام له نيو به‌فره‌که‌دا ده‌گه‌را. ئاخري به هه‌ناسه‌برکي و هانکه‌هانک هاته‌وه و له په‌ناي کاشه‌که راوه‌ستا.

قاسیلی ئاندري ئیچ لی پرسى: «ده‌ی چیت کرد؟»

- هیچ، ئیتر برستم لی براره. ئه‌سپه‌که‌ش توانای لی براره و ناتوانی هه‌نگاو هه‌لینیته‌وه!

- ئه‌ی چی بکه‌ین؟

- هیچمان له ده‌ست نایه. راوه‌سته با بزانه!

نيکيتا ديسان دوور که‌وته‌وه، به‌لام خیرا گه‌رایه‌وه.

چووه به‌رده‌می ئه‌سپه‌که و گوتی: «به دواي مندا وهره!»

قاسیلی ئاندري ئیچ ئیتر ده‌ستووری نه‌ده‌دا، به‌لکوو هه‌رچی نیکيتا ده‌یگوت به قسه‌ی ده‌کرد و قسه‌ی له قسه‌یدا نه‌ده‌کرد.

نیکیتا دەنگی ھەلبرێ: «بە دوای مندا وەرە!» بە پرتاو بو لای راست
رۆیشت و ھەوساری ئەسپەکە ی گرت و ئەوی بە سەرەولێژیدا بەرەو
لای کەویەکە بەفرێک راکێشا.

ئەسپەکە سەرەتا پێی دەچەقاند و نەدەرۆیشت، بەلام دواتر تەکانیکی
لە خۆی دا و ویستی بە سەر کەویەکە بەفرەکەدا باز بدا. بەلام نەیتوانی و
هەتا بەرملی لە بەفرەکە ھەلچەقی.

نیکیتا گوراندی بە سەر قاسیلی ئاندەرئۆیچدا کە لە نیو کاشەکەدا
دانیشتبوو و فەرمانی پێدا: «دابەزە!» خوشی شانی دایە بەر یەکیک لە
مالبەنەکان و بەرزی کردەوہ تاکوو قورسایبەکە ی لە سەر ملی ئەسپەکە
لاچی و بە ئەسپەکە ی گوت: «کاریکی زۆر دژوارە ھاوڕێ. وا نییە؟ بەلام
چارمان نییە! تەکانیکی تر لە خۆت دە! تەنیا تەکانیکی چکۆلە!» ئەسپەکە
تەکانیکی لە خۆی دا و دیسان تەکانیکی تر، بەلام نەیتوانی لە بەفرەکە بێتە
دەرێ، زیاتر بە نیویدا رۆچوو، دەتگوت لە بیرێ ئەوہدایە چبکا.

نیکیتا ھەروا ئەسپەکە ی ھان دەدا و دەیگوت: «دە ی براکەم، خۆ ئاوا
نابی! دەبی بێتەوہ دەرێ، دە ی تەکانیکی تر لە خۆت دە!»

نیکیتا دیسان شانی دایە بەر مالبەنەکە و بەرزی کردەوہ. قاسیلی
ئاندەرئۆیچیش شانی دایە بەر مالبەنەکە ی ئەوہەر و بەرزیان کردەوہ.
ئەسپەکە سەری راوہشاند و لە ناکاو تەکانیکی لە خۆی دا.

نیکیتا دەنگی ھەلینا: «یا ئەللا، مەترسە، نوqm نابی! مەترسە!»

ئەسپەکە تەکانیکی توندی لە خۆی دا و دووبارە و سی بارە ھەتا
ئاخری توانیی لە کۆما بەفرەکە بێتە دەرێ، دوای ئەوہ ی ھاتە دەرێ
راوہستا و دەستی کرد بە ھەناسەبرکێ و خۆی راوہشاند تاکوو بەفرەکە

له خوۍ بته کینۍ. نیکیتا پالی به کاشه که وه دهنه و دهیویست له به فره که ی
دهر هینیته وه، به لام قاسیلی ئاندری قیچ هینده ماندوو بووبوو و به و دوو
بالته که لپوسه وه که وتبووه هانکه هانک و هه ناسه برکی ته نانه ت نهیده توانی
ههنگاو یک هه لینیته وه. به شل وشه ویقی ته کانیک ی له خوۍ دا و له نیو
کاشه که دا خوۍ مه لاس دا.

ئه و شاله ی که له گونده که له ملی هالاندبوو کرده یه وه و گوتی: «با
توژی پشوو بدهم، خو مردم.»

نیکیتا گوتی: «باشه، تو هه ره له وی وهر که وه، قهیناکا. تو پشوو بده، من
کاشه که لیده خورم.» هه وساری ئه سپه که ی گرت و کاشه که ی نزیکه ی ده
ههنگاو برده خواری و پاشان هیندیک سه ره و ژوور هه لکشا و له وی
راوه ستا.

شوینیک که نیکیتا لی راوه ستابوو، نیو شیو و دول نه بوو که بارن
بکات و وه ژیر به فر بکه ون، به لکوو له خواری وی شیوه که وه هه لکه وتبوو
و تا راده یه ک جیگا که یان په نابا بوو. چهند خوله کیک بوو ده تگوت بایه که ی
خستوو و وهک پیشوو گفه و هاژهی نه ده هات. به لام ئه و ئارام
بوونه وه یه ی زوری نه ده خایاند و زریان و باده وه، وهک ئه وه ی بیهه وی
توله بکاته وه، زور توند و به قه وه ت هه لیده کرد و به فره که ی به رقیکی
ئه ستوور و شه یتانییه وه راده مالی و گیژی ددها. یه کیک له و گه رده لول و
باده وه و باسریشکانه کاتیک هه لیکرد که قاسیلی ئاندری قیچ دوی
ماوه یه ک پشوو دان له کاشه که دابه زیبوو تا کوو له گه ل نیکیتا قسه بکا و
لی بپرسی چکه ن. هه ردووکیان به ناچاری خو یان کوشمه له کرد تا کوو
ته وژمی گژه با و باده وه هیور بیته وه. ئه سپه که ش دیار بوو دلگرانه و

تۆفوبه‌ند ترسی خستۆته دلیه‌وه، گویچکه‌ی داته‌پاندبوو و سه‌ری راده‌وه‌شاند. کاتی‌ک لرفه و هاژه‌ی باده‌وه تۆزی نیشته‌وه، نیکیتا ده‌ستکی‌شه‌کانی داکه‌ند کردی به ژیر پشتینه‌که‌یدا و تۆزی هووی له ده‌ستی کرد، پاشان ده‌ستی کرد به کردنه‌وه‌ی تاسمه‌ی خامووته‌کان.

قاسیلی ئاندری‌قیچ لیی پرسى: «ئه‌وه چی ده‌که‌ی؟»

نیکیتا به له‌بزی‌ک که ده‌تگوت داوای لی‌بوردن ده‌کا گوتی: «خه‌ریکم ئه‌سه‌په‌که ده‌که‌مه‌وه. ئیتر هیچمان پی ناکرئ! خو توانامان نه‌ماوه و بر‌ستمان لی بر‌اوه.»

- یانی ئیتر ناتوانین خو‌مان بگه‌یه‌نینه شوینیک؟

نیکیتا ئه‌سه‌په‌که‌ی پیشان دا، که سه‌ری دانه‌واندبوو و که‌وی و گوی‌له‌مست به‌ره‌ور‌وویان راوه‌ستابوو و ئاماده‌ی هه‌ر کاریک بوو که لیی بخوازن. خالی‌گه به عاره‌قه خووساوه‌کانی به توندی هه‌ل‌ده‌ستان و ده‌نیشته‌وه، گوتی: «نا، ناتوانین. ته‌نیا خه‌ریکین ئه‌و ئاژه‌له به‌سته‌زمانه سه‌قه‌ت ده‌که‌ین. بیچاره خه‌ریکه ده‌پسی! ده‌بی هه‌تا به‌یانی لی‌ره بمینینه‌وه.» وه‌ک ئه‌وه‌ی گه‌یشتی‌ته کاروانسه‌رایه‌ک و بیان‌ه‌ه‌وی ئه‌سه‌په‌که له کاشه بکه‌نه‌وه بۆ ئه‌وه‌ی دایکه‌نه نیو گه‌وره‌وه، هه‌وسار و له‌غاوه‌که‌ی له مل و ده‌می دامالی.

قاسیلی ئاندری‌قیچ گوتی: «شه‌وی لی‌ره قرمان نایه‌؟»

- ره‌نگه قریشمان بی. به‌لام هیچ چاره‌یه‌کمان نییه. ئه‌گه‌ر کاریکی له‌وه

باشترت پی شک دی فهرموو!

(٦)

قاسیلی ئاندری قیچ به دوو بالتهی که لپوسه وه به تایبته دواي هه و لدانیکی زور له نیو کوما به فره که دا گهرمی بووه، به لام چونکه بوی دهرکه وت ده بی به راستی شه وی له نیو ئه و به فرده دا بمینیتته وه، ههستی کرد ته و ژمی سه رمایه ک له موغهره ی پشتی گه راوه. له نیو کاشه که دا دانیشت و جگهره و شقارته یه کی له گیرفانی دهره ینا و خوی پیوه سه رقال کرد تا کوو تۆزی ئۆقره بگری.

نیکیتا له و کاته دا ئه سپه که ی ئازاد کرد و ته نگه و که ژووی لی دامالی و تاسمه ی زینه که ی له پشتی کرده وه، هه موو یه ره ق و شته کانی لی جیا کرده وه و له ته و او ی ئه و ماوه یه دا به رده و ام قسه ی له گه ل ده کرد و دلخووشی ده دایه وه و وره ی وه به ر دهنه.

ئه سپه که ی له نیوانی مال به نه که هینایه دهری و گوتی: «زور چاکه وهره دهری، وهره دهری، لی ره ده ته به ستمه وه. کات بو ده که مه خو رجینه که وه و هه و ساره که ت له سه ر داده مالم. شتی ک بخوی تۆزی تینت وه به ر دیتته وه!» ئه و قسانه ی ده کرد و ئه وه ی ده یگوت ده یکرد.

به لام دیار بوو به قسه کانی نیکیتا ئاسووده نابی و ئارام نه ده بووه و ئه مپا و ئه و پای ده کرد و سمی له به فره که ده کوتا. پشتی له بایه که ده کرد و خوی به کاشه که وه دهنووساند و سه ری له قولی نیکیتا هه لده ساوی.

ده تگوت قهستی ته نیا ئه وه یه دهستی نیکیتا نه گیریتته وه و ئه و ئالفه ی له به رده میدا گرتوو یه تی به ئیشتیا وه ده می بو به ری، بویه قه پالیکی

لیدا، به لام دواتر دهتگوت دهزانی ئیستا کاتی لهوهپ نییه و کاریکی پیوستتریان له پیشه، بویه دهمی شل کرد و ئالفهکه با بردی و به سهر پرووبه‌ری به‌فره‌که‌دا بلاوی کرده‌وه.

نیکیتا گوتی: «ئیستا ده‌بی نیشانه‌یه‌ک بچه‌قینین.» لای پیشه‌وه‌ی کاشه‌که‌ی به‌ره‌و‌پرووی با به‌رز کرده‌وه و مالبه‌نه‌کانی به‌قایشی زینه‌که‌ی پیکه‌وه به‌ست، به‌رزی کرده‌وه و پالی به‌به‌شی لای پیشه‌وه‌ی کاشه‌که‌وه‌دا و گوتی: «ئیستا ئیتر ئه‌گه‌ر به‌فر و بارپ دامانی‌پوشی خه‌لکی نیشانه‌که‌مان ده‌بینن و له ژیر به‌فره‌که‌ده‌رمان ده‌هیننه‌وه!» ده‌ست‌کیشه‌کانی پیک‌دا‌دا و دیسان له‌ده‌ستی کردنه‌وه. «ئه‌مه‌ کاریکه‌ که‌پیشینانمان گوتوو‌یانه‌حه‌تمه‌ن ده‌بی بیکه‌ین.»

قاسیلی ئاندیری‌قیچ قو‌پچه‌ی بالته‌که‌ی کرده‌وه و هه‌لیک‌شا تا‌کوو سه‌ری داپوشی و هه‌ناسه‌ی بجیته‌وه‌نیو سینگ و به‌روکی و کزه‌با به‌فره‌که‌نه‌دا به‌سه‌رو‌گو‌یلا‌کید. لقه‌شه‌مچه‌کانی له‌دوای یه‌ک به‌قوتووه‌پۆلایینه‌که‌یدا ده‌هینا. به‌لام ده‌ستی ده‌له‌رزی و لقه‌شه‌مچه‌کان به‌ره‌له‌وه‌ی هه‌لبن، ده‌کووژانه‌وه‌یان کاتیک هه‌لیش‌ده‌بوون به‌ره‌له‌وه‌ی بگاته‌جگه‌ره‌که‌ی، بایه‌که‌ده‌یکووژانده‌وه. ئاخری لقی‌ک‌گرتی و بۆ ساتیک تیسکی ملیوانه‌ی بالته‌که‌ی و ده‌ستی و ئه‌نگوستیله‌ئالتوونه‌که‌ی که‌له‌قامکی زه‌رنه‌قوتو‌ته‌یدا بوو و کا و ئالفی وه‌ده‌رکه‌وتوو له‌ژیر به‌ره‌که‌و به‌فری به‌رده‌می پرووناک کرده‌وه و جگه‌ره‌که‌ی داگیرسا. قاسیلی ئاندیری‌قیچ تامه‌زرو‌یانه‌دوو مژی قوولی لیدا و دووکه‌له‌که‌ی هه‌لمژی بۆ نیو سییه‌کانی. ویستی مژی سییه‌می لیدا به‌لام چونکه‌له‌سه‌رمانا لیوی ده‌له‌رزی، شالاوی گژه‌بایه‌که‌

سیگاره‌که‌ی له لیوی ر‌فاند و بردی بۆ ئه‌و شوینه‌ی که کا و ئالفه‌که‌ی ده‌برد.

به له‌بزیکی لیبر‌اوانه‌وه گوتی: «ده‌ی، وا دیاره ده‌بی ئه‌مشه‌و لی‌ره بمینه‌وه! چارمان نییه، جگه له‌وه چیمان له ده‌ست دی؟ که‌وايه با بخه‌وین! راوه‌سته، ده‌بی ئالایه‌ک بۆ نیشانه بچه‌قینین.» ئه‌و شاله‌ی که له ملی کردبۆوه و خستبویه نیو کاشه‌که‌وه هه‌لیگرت، ده‌ستکیشه‌کانی دا‌که‌ند و له سه‌ر به‌شی پیشه‌وه‌ی کاشه‌که‌ راوه‌ستا، له سه‌ر نووکی لاقی خۆی به‌رز کرده‌وه تا‌کوو ده‌ستی بگاته قایشی زینه‌که و شاله‌که‌ی توند له سه‌ری مال‌به‌نه‌که‌ گریدا، دوا‌ی ئه‌وه‌ی به‌ستی، شاله‌که‌ خیرا ده‌ستی کرد به‌ شه‌که‌شه‌ک و شی‌تانه شه‌قه‌ی ده‌هات و به‌ ده‌م بایه‌که‌وه سه‌مای ده‌کرد هیندی جار خۆی به‌ مال‌به‌نه‌که‌وه ده‌نووساند و هیندی جاریش خۆی ده‌دایه‌ ده‌ست گژه‌باکه و وه‌ک بایه‌وان ده‌شه‌کایه‌وه.

قاسیلی ئاندری‌قیچ کاره‌که‌ی خوی په‌سند کرد و گوتی: «بر‌وانه چه‌نده باش ده‌ره‌ات! زۆر چاکه، ئیستا ئه‌گه‌ر له په‌نای یه‌ک دانیش‌ت‌بایه‌ین گه‌رم‌تر ده‌بووینه‌وه، به‌لام خۆ جیگا نییه.»

نیکیتا گوتی: «تۆ خه‌می منت نه‌بی! من جیگایه‌ک بۆ خۆم ده‌دۆزمه‌وه. سه‌ره‌تا ده‌بی ئه‌سپه‌که‌ دا‌پۆشم. به‌سته‌زمانه هه‌موو گیانی له ئاره‌قه‌دا خووساوه. راوه‌سته بزانه.» هات بۆ لای کاشه‌که و گوتی: «ئه‌وه ده‌ به‌ من!» سووچی به‌ره‌که‌ی گرت وله ژیر پیی ئا‌گا‌که‌ی ده‌ر‌کی‌شا.

دوو‌قه‌دی کرد دوا‌ی ئه‌وه‌ی له‌غاوه‌که‌ی له ده‌می ئه‌سپه‌که‌ ده‌ره‌ینا و زینه‌که‌ی له پشتی کرده‌وه، به‌ره‌که‌ی دا به‌ پشتیدا زینه‌که‌ی له سه‌ر

پشتی دانایه وه و توند بهستی و دیسان له غاوه که ی له ده می کرده وه و گوتی: «فه رموو سهرزل، ئەمجار ئیتر سهرمات نابئ!» نیکیتا دوا ی ئەوه دیسان هاته وه بۆ لای کاشه که و گوتی: «خۆ تۆ پیویستت به لباده که نییه، له گه ل تۆزی کا بیده به من!»

لباده که و باوه شیک کولۆشی له ژیر قاسیلی ئاندری قیچ ده رکیشا و چووه پشت کاشه که، له نیو به فره که دا قوولکیکی هه لکه ند و کایه که ی تیدا راخست، کالاه که ی ته واو داکیشا و هه تا به رچاوی داپۆشی، بالته که ی توند له خۆی پیچا و لباده که ی به سهر خۆیدا دا، له سهر کایه که دانیشته و پالی به پشتی دارینه ی کاشه که وه دا، به و شیوه یه له باوهشی به فر و گژه بادا ئۆقره ی گرت.

قاسیلی ئاندری قیچ به چاویکی سووک و توانج ئامیزه وه ده یروانییه ئەو کارانه ی نیکیتا و سهری راده وه شانده. له سه ریه ک به چاوی سووک له کریکار و وه رزیره کانی ده روانی و ئەو نه خوینده وارانه ی به گه وج و بی شعور ده زانی. ئاخری خۆی مه لاس دا و بۆ خه وتن خۆی ئاماده کرد. ئەو کا و کلۆشه ی له ته رکی کاشه که دا مابوو ته ختی کرد و له گه ل ئەوه ی زۆرتری کلۆشه که ی خسته ژیر پشت و کورته که له که ی، ده ستکی شه کانی له دهستی کرد و جیگای سهری له سووچی کاشه که و شوینیک که په نابا بوو، توند کرد و جووله ی له خۆی بری.

به لام خه وی نه ده هات، خۆی راکی شابوو و بیرى ده کرده وه و بیر و خه یالی ته نیا له ده وری شتیک ده سوورایه وه که تاقه ئامانج و مانای ژیان و ته نیا هه وینی دلخۆشی و غورووری بوو، ئەویش ئەمه

بوو که تا ئیستا چهندهی مال و سامان پیکهوه ناوه و له داهاتووشدا دهتوانی چهندهی دیکه بهدهست بیئی، خزم و ئاشناکانی چهندهیان پاره و سامان پیکهوه ناوه و پیکهوهی دهنی و ئهویش نابی لهوان بمینیتتهوه و دهبی لهوان زیاتر بهدهست بیئی و وهپیشیشیان بکهوی.

کرینی دارستانی گوریاشکینۆ بو ئه و زور گرینگ و بهنرخ بوو. هیوادار بوو به و مامهلهیه به جاریک ده ههزار رۆبل قازانج بکات، دهستی کرد به حیساب کردنی نرخ دارستانهکه که پایزی رابردوو هاتبوو و دارهکانی دوو دسیاتینی یهک به یهک ژماردبوو، له زهینی خۆیدا لیکه ده دایهوه و له دلی خۆیدا گوتی: «داربهرووهکان بو خیشکی کاشه دهنالی! ههلبهت بو دهستهک و ئالووداری خانووبه رهش زور باش و بهکهکه. له ههر دسیاتینیک به رادهی سی ساژین ئیزنگم بو دهمینیتتهوه. یانی ههر دسیاتینهی دووسهد و بیست و پینج رۆبلم قازانج پیدهگهییئی. دارستانهکه له سهه یهک پهنجا و شهش دسیاتینه، یانی ده بیته پهنجا و شهش دانه سهه رۆبلی و پهنجا و شهش دانه سهه رۆبلی و پهنجا و شهش دانه ده رۆبلی و پهنجا و شهش دانه ده رۆبلی و پهنجا و شهش دانه ده رۆبلی.»¹⁴ ههروهها حیسابی کرد که نرخ فرۆشتنی داری لیڤهوارهکه له دوازه ههزار رۆبلی تیده په ریئی. به لام به بی چورتکه نهیده توانی حیسابی بکا که بری پارهکه ده بیته چهند رۆبل. «به لام ههرچونیک بی، ئه و دههزار رۆبلی داوای کردوو نهیده می. لانی زور ههشت ههزار رۆبلی

14 قاسیلی ئاندیری قیچ به شیوهی چورتکه ژمارهکانی پیکهوه کو دهکردهوه.

دهدمی، چونکه نابی پرووته نه کانی^{۱۵} حساب بکات. سمیل چه ورانه یه ک
 ددهم به پیوهره که و سه د یان سه د و په نجا رۆبل دهنیمه گیرفانی،
 تاکوو پرووته نه کان پینج دسیاتین حساب بکات و دارستانه که به
 هشت هزار رۆبل ده کړم. سی هه زار رۆبلی پاره ی نه غد ددهمی،
 نه وی دیکه شی ده که مه قهرز. نه گهر چاوی به پاره بکه وی نه رم ده بی
 و زمانی ناگه ری! «که گه یشته ئیره، ده ستیکی به جزدانه که ی باخه لیدا
 هیئا. «ته نیا خودا ده زانی چوَن سه رمان لی شیوا و ئاوامان به سهر
 هات، نه گهر ریگا که مان لی نه شیوا یه ئیستا گه یشتبووینه لیږه واره که و
 لای ژووری می شه فاکه و ده نگی وهرینی سه که کانمان ده بیست. به لام
 نه و دوا براوانه کاتیک وهرینه که یان که لکی هه بی ده میان ره ق ده بی و
 نووزهیان ده رنایه. «ملیوانه ی بالته که ی له بهر گوچکه ی لبرد و
 گوئی شل کرد. به لام جگه له گقه ی با و شه که شه کی شاله که و
 ترپه ی کلووی به فر که با به کاشه که یدا ده کیشا، هیچ ده نگی تر
 نه ده هات. دیسان ملیوانه ی بالته که ی هه لکیشایه وه و سهر و گوچکه ی
 داپوشی.

«نه گهر بمزانیبایه ئاوی لی دی، شه وی له وی دهمامه وه! به لام خو
 جیاوازی نییه، خو نه مشه و نه گه یشتینی، سبه ینی هه ر ده گه ینی. ته نیا
 رۆژیکمان له کیس چوو. به و هه و تووش و توفوبه نده خه لکی
 شاریش له مال نایه نه ده ری و ناگه نه ئیره مامه له که م له چنگ
 ده رهیئن.» وه بیری هاته وه که رۆژی نویه م کاتی وهرگرتنی

15 پرووته ن: به شیک له دارستان که داری لی شین نه بووه یان بریویانه.

قەرزەكەي لە كابراي قەسابە كە مەر و كاوری پی فرۆشتبوو.
 «دەییست خۆی پارەكە بیئی. ئیستا كە خۆم لە مالهوه نیم خۆ
 ژنەكەم نازانی حیسابەكە چەندەیه و پارەكەي لی وەرگری. ژنەكەم
 زۆر نەزان و نەخویندەوارە، نازانی چۆن لەگەل خەلکی هەلسوکهوت
 بکات.» وەبیریشی هاتەوه كە پوژی رابردوو ژنەكەي نەیتوانیبوو
 لەگەل سەرۆکی پولیسی ناوچەكە قسە بکات كە بە میوانی هاتبوو
 مالهکەیان. «دەي ژنە ئیترا! خۆ لە هیچ کوی ئەو شتانەي نەدیوه
 تاكوو فیڕ بی و پرووی بکریتهوه!» سەردەمی باوكم مەگین مالهکەي
 خۆمان چۆن بوو؟ مالی مووژیکیک بوو كە بتسووتاندبایە بۆسووی لی
 هەلنەدەستا و شەرەكەلی تیدا بکرایە زەرەدی پووشیکمان لی
 نەدەكەوت. دار و نەدارمان ئەمباریک و مسافیرخانەیهك بوو، هەر
 ئەوه و بەس. من لە ماوهی پازدە سالدا گەیشتمە ئیره و ئەو مال و
 سامانەم پیکهوه نا. دووکانم هەیه، دوو قاوهخانە و ئاشیکی گەرە و
 سایلۆیهك و دوو پەلە زهوی كە داومە بە ئیجارە. مالی خۆم هەیه بە
 ئەمباری گەرەوه!» مال و سامانەكەي لیکدەدایهوه و شانازی بە
 خۆیهوه دەکرد. «ئەوانە هیچی پیوهندیی بەو میراتەوه نییه كە لە
 باوكم بۆم مابیتەوه. ئەمڕۆ لە تەواوی ناوچەكەدا لە من دەولەمەند و
 ناوبەدەرەوتر كەس نییه، بیرخوونۆف! جا ئەوەش لە خۆرا نییه، من
 میشکم کار دەکا و تیدەگەم و دەزانم چبکەم! کار دەكەم بەلام نەك
 وەكوو خەلکی، من نە تەمبەل و تەوهزەلم و نە وەك ئەو
 گوندنیشانەش میشكبۆش و بیشعوورم. من شهوانەش داناكەوم و
 هەلدەسووریم. هەوا خۆش بی و توفوبەند و رەشەبا بی گویم لی

نییه و به دواى کاردا دەرپوم. پیاو ئه‌گەر ئاوا بى هه‌میشه کارى به ده‌سته‌وه دى و سه‌رکه‌وتوو ده‌بى. خه‌لکى پىيان وایه کارى پاره په‌یدا کردن هه‌روا گالته‌یه، ده‌بى بزانی تووه‌که‌ی داچىنى و وه‌ک گيا شین بى! بۆ پاره په‌یدا کردن ته‌نیا ئاره‌ق رشتن و خۆماندوو کردن شه‌رت نییه، ده‌بى می‌شکىشت وه‌کار خه‌ی. شه‌وى له‌و سه‌حرايه رۆژ ده‌که‌مه‌وه و ناخه‌وم، خو لیم که‌م نابیته‌وه. «لووت به‌رزانه به‌خوى گوت: «هینده بیر ده‌که‌مه‌وه ده‌للى بالیفىكى پر له فکره له نیو سه‌رمدا تل ده‌خوا، نه‌ک سه‌رى من له سه‌ر بالیفى نه‌رمونيان بى! خه‌لکى پىيان وایه پیاو به‌به‌خت و ناوچاو ده‌بیته‌مال و که‌سایه‌تى وه‌ده‌ست دینى! وه‌ک میروونۆف. ئیستا بۆته ملیونیر، بۆ؟ چونکه له قه‌دیمه‌وه گوتوویانه ده‌ستى ماندوو له‌سه‌ر زگى تیره! ته‌نیا خودا ره‌حمى بکردایه و ئه‌مشه‌و له‌و ته‌نگانه‌یه رزگارمان بوایه!»

بیری ئه‌وه‌ی که ئه‌ویش له‌وانه‌یه وه‌ک میروونۆف که به‌وپه‌رى ده‌سته‌نگیه‌وه ده‌ستى پى‌کردبوو و ئیستا یه‌کێک له سامانداره‌کانى ناوچه بوو، ئه‌میش له داها‌توویه‌کى نزیکدا ره‌نگه ببیته ملیونیر، هینده‌ی تووشى هه‌یه‌جان کردبوو که هه‌ستى کرد پى‌ویستى به که‌سێکه قسه‌ی له‌گه‌ل بکات. به‌لام به‌داخه‌وه که‌سى نه‌بوو که ده‌رده‌للى له‌گه‌ل بکات و له‌گه‌لى باخىوى. ئه‌گەر بیتوانیبایه خوى بگه‌ییته گۆریشکینۆ، له‌گه‌ل ئاغای ئه‌وى قسه‌ی ده‌کرد و بۆى باس ده‌کرد که کیه و چى کردوو.

له‌گه‌ل ئه‌وه‌ی گویى له‌گه‌ و هاژه‌ی با بوو که وه‌ک قامچى به پیشه‌وه‌ی کاشه‌که‌دا ده‌کیشرا و خوارى ده‌کرده‌وه و کلوى به‌فرى

دههینا و به کاشه کهیدا ددها، له بهرخویه وه گوتی: «په ککو له و گژهبایه! له وانه یه واکه وینه ژیر به فره وه که به یانی به هیچ جوړیک نه توانن دهرمانهیننه وه.» راسته وه بوو و چاوی له دهوړوبه ر کرد. له نیو گيژ و خولی به فر و باده وه و تاریکیدا سهری ئه سپه که و پستی که ره شتر له دهوړوبه ر بوو، هه روه ها به په که ی سهر پستی که به دم باوه ده جوو لا و کلکه بژه که ی به گریکه یه وه به ده ست باوه راده وه شا، که و ته به رچاوی و جگه له وهش هه موو دهوړوبه ر له گشت لایه که وه له پاش و له پیشه وه هه موو جیه که به شیوه یه کی یه ک شکل و یه کهاوی خوی دهنواند و شه وه زهنگ و په شه با و باده وه به سهر هه موو ده شته که دا زال بوو، تاریکیه که هیندی جار که متر ده بوو و هیندی جاریش ده بوو بلقه تاف و ئه نگوسته چاو یک چاو چاوی نه دده ی.

ديسان به خوی گوت: «چ هه له یه کم کرد که ئه قلی خوم دایه ده ست نیکیتا. ده بوو رانه وه ستین و دریژهمان به ریگا بدایه. ئاخری ده که یشینه شوینیک. ته نانه ت دهمانتوانی بگه ریینه وه بو مولچانو قکا و له مالی تاراس بخواین. نا، ئاوا ناچارین هه تا به یانی له و به ر سهرما و توف و به نده هه له رزین. به لام من ئیستا له بیرى چیدا بووم که گه یشتمه ئیره؟ به لی، دهمگوت خودا به ره که ت به سهر مروقه ئازا و به کاره کانداه ریژی، نه که ته مبه ل و قوون گران و می شک بو شه کان! چونه جگه ره یه که داگیر سینم.» دانیشت و قوتووی جگه ره که ی دهرهینا، خوی دانه واند و به ئاته که که ی په نابایه کی بو جگه ره که ساز کرد، هه نیشکی نایه سهر ته رکی به کا داپوشراوی کاشه که، به لام بایه که هه ر جارهی له که لینیکه وه هومنه ی بو ئاوره که دینا و لقه شه مچه که ی

دهكوژاندهوه. ئاخري قاسيلي ئاندرى قىچ به هر فيل و تهگيريک بوو
توانى به سهر بايهکهدا زال بى و جگهرهکهى داگيرساند. لهوهى که
توانيبووى نهو کارهى هزى لى بووه بيکات، کردوويهتى کهيفى ساز
بوو، نهگهرچى دووکهلى جگهرهکه زياتر به بايهکه دهبرا و نهو
نهدتوانى له سى مژ زياترى لى بدا. بهلام تا رادهيهک هاتهوه سهرخو
و ئوخزنیک گيانى داگرت. جاريكى تر خوى به پشتدا خستهوه و پالى
به لای پيشهوهى کاشهکهوه دا و بالتهکهى توند له خوى پىچا، دواى
توزى خومات کردن ديسان کهوتهوه سهر ريچکهى بيرهوهرييهکانى و
کهوته گهران به رابردووى خویدا و ههروهها خهيالپلاو و پيلان و
بهرنامه بو داهاتووى. بهلام له ناکاو بى نهوهى خوى بيههوى چاوهى
زانياريهکانى تاريک داگهرا و خهوى ليکهوت.

دواى ماوهيهک له ناکاو وهک نهوهى شتيک داچلهکاندى، له خهو
راچهنى. جا نهيدهزانى نهسپهکه به ددان کلوشى ژيرى دهركيشابوو
يان شتيكى تر له ناخيدا جوولاندبووى. بهلام ئىستا که له خهو
راپهريبوو دلى هينده به پرتاو لييدهدا که پىوابوو کاشهکه له ژيريدا
ترپهى دى. چاوى ههليئا. دهوروبهري ههروهک خوى وا بوو و گوپانى
به سهردا نههاتبوو. تهنيا سهحراکه توزى رووناكترى دهنواند.
پىوابوو خهريکه پوژ دهبيتهوه. له دلى خویدا گوتى: «ههوا خهريکه
رووناک دهبيتهوه، وا دياره هيندهى نهماوه پوژ بيتهوه.» بهلام خيرا
وهبيري هاتهوه که نه رووناكويه تريفهى مانگه، ههستا و دانىشت،
سهرهتا چاويكى له نهسپهکه کرد. بهستهزمانه ههروا پشتى له بايهکه
کردبوو و به پيوه له بهر تهوژم و توفى سهرما دهلهرزى. لويهكى

بهرکه که نیکیتا دابووی به سهر پشتی ئهسپهکه دا بهفر دایووشیبوو و
 بایه که هه لگیرابوو و له غاوه که له ده می دامالدرابوو. سهری ئهسپه که
 که بهفر دایووشیبوو له گه ل چه تری یالو بژی که به ده م باوه ده جوولا،
 جوانتر دیار بوو. قاسیلی ئاندری قیچ دانهوی و چاوی له پشتی لای
 پیشه وهی کاشه که کرد. نیکیتا ههروهک پیشوو خوی کوشمه له کردبوو
 و له هه وسالان راست بوو بووه. لاقوقولی و لباده که ی که تی پیچابوو
 هه موو که وتبووه ژیر بهفره وه. قاسیلی ئاندری قیچ به خوی گوت: «ئهو
 چاره ره شه سهرما دهیبا! بیچاره جلکیکی ئهوتوشی له بهردا نییه. ههر
 ئه وهی ماوه خوینی ئه وه شم بیته مل. ئاخ له دهستی ئه و گوندنشینه
 گه مژه و بی شعورانه! به راستی نه خوینده واری به لایه کی گه ورهیه!»
 قاسیلی ئاندری قیچ ئه وهی گوت دهیویست بهرکه که له ئهسپه که بکاته وه
 و له نیکیتای بیچی. به لام بهو سهرمایه ههستان له جیگای خوی و
 گه ران به ملا و ئه ولادا زور دژوار و ناخوش بوو، جگه له وهش ده ترسا
 ئهسپه که له سهرمانا بتوی. «ههر نازانم من بو ئه وه م له گه ل خوم
 هینا؟» ژنه که ی خوی وه بیر هاته وه که ئیتر دلی پی نه ده کرایه وه و له
 بهرچاوی که وتبوو، گوتی: «هه مووی خه تای ئه و ژنه بی شعوره
 بوو!» دیسان له شوینه که ی خوی پالیدایه وه و خالی وه بیر هاته وه که
 شهویک ئاوا له بهفر و سهرمادا مابوو و هیچ به لایه کی به سهر
 نه هاتبوو. به لام ههر خیراش پرووداویکی تری وه بیر هاته وه و گوتی:
 «به لام سواستیانیشی له گه لدا بوو که بهیانی له ژیر بهفریان ده رکیشا
 رهق هه لاتبوو. سهرما بردبووی! ئه گه ری شهوی له مۆلچانوؤکا
 بمابایهینه وه تووشی ئه و چه رمه سهری و مه ترسییه نه ده بووین.»

بآلتەكەى توندوتۆل لە خۆى پيچا تاكوو گەرمای بآلتە كەلپۆسەكە
 بە هيچ جورىك بە هەدەر نەچى و هەموو ئەندامەكانى لەشى، مل و
 لاق و ئەژنۆى گەرم دابىنى. چاوى قووچاند و بە هيوا بوو ديسان
 خەوى لى بکەوئتەو، بەلام هەرچى هەولى دا ئىتر نەيتوانى خۆى لە بىر
 بەرئتەو و بە پيچەوانە هەستى دەکرد بە تەواوى شاد و بەنەشەيه.
 ديسان دەستى کرد بە حيساب کردنى قەرزەكانى كە لە لای خەلک بوو
 و دلخۆش و شايى بەخۆ بسکەى سمىلى دەهات و بە خۆيدا
 هەلدەگوت، بەلام ترس و داخى ئەوەى كە بۆچى شەوى لە مۆلچانۆڤكا
 نەماوەتەو و ئەم رىگا پر مەترسييهى گرتۆتە بەر، بەردەوام هەوداى
 خەيالى دەپساند و بە دزييهو خۆى بە دل و ميشکيدا دەکرد. «ئەگەر
 لەوى بمابايەتمەو ئەستە لە ژوورىكى گەرمدا لە سەر دۆشەك و چرپا
 خەوتبووم. ئىتر خۆم تووشى ئەم پەشەبا و توف و سەرمايه
 نەدەکرد!» چەند جار خۆى جوولاند و بآلتەكەى لە خۆى پيچا، هەولى
 دەدا بکەوئتە دۆخىكى ئاسوودەو و زياتر خۆى لە لرفە و كزەى
 بايهكە بپارىزى. بەلام هەر كارىكى کرد ئەو ئاسوودەى و ئوقرەيهى
 دەيوست بۆى دەستەبەر نەکرا. ديسان هەستا و بارەكەى خۆى
 گۆرى، شاقەلى بآلتەكەى لە لاقوقولى پيچايەو و چاوى قونجاند و
 جوولەى لە خۆى برى. بەلام لاقى لە نيو چەكمە قورس و لباديهکاندا
 گوشارى بۆ هاتبوو و ژانى دەکرد يان بايهكە لە كەلپنیکەو پەخنەى
 دەکرد و خۆى دەخزانده ژير جلەکانيهو، بۆيه ئوقرەى لى دەبرا و
 نەيدەتوانى لە سەر بارىك بحەجمى. دواى تاويک خۆ مات کردن و چاو
 نووقاندن مالە گەرمەكەى کابراى وەرزيوى وەبىر هاتەو و ئەوەى كە

ئەگەر لەوئى بىمايەتەوئە ئىستا بە خەيالئىكى ئاسوودەوئە خەوتبوو؛ تا دەهات چاوى بچىتە خەو دادەچلەكى و خەفەتئىك تەنگى بە رۆحى ھەلدەچنى، بۆيە لە داخانا ھەلدەستا و دواى ئەوئەى لەعنەتى لە خۆى دەکرد جىنگلئىكى لە خۆى دەدا و گەرمتەر خۆى دادەپچا و ديسان خۆى مات دەکردەوئە.

جارئىك پىئى وابوو لە دوورەوئە دەنگى كەلەشئىر دەبىستى. دلى خوش بوو. مليونەى بالتەكەى لە سەر گوئچكەى لابرد تاكوو باشترى گوئ لى بى و گوئى شل كرد بەلام ھەرچى ھەناسەى راگرت و گوئى راگرت جگە لە لوورە و ھاژەى با و جىرەى مالبەنەكە و شەكەشەكى شالەكە و ترپەى كلوو بەفرەكان كە لە كاشەكان دەدران ھىچى ترى نەبىست.

نىكىتا ھەروا كە خەوتبوو لە سەر بارئىك جوولەى نەكردبوو، چەند جارئىش كە قاسىلى ئاندريئ قىچ ھەراى لى كەردبوو وەلامى نەدابوئە. قاسىلى ئاندريئ قىچ چەند جار چاوى لە پشت كاشەكە كرد و نىكىتاي دى كە گەردالە بەفرئىكى ئەستوورى لى نىشتبوو و بە دلئىكى پىر ئىرەبىيەوئە گوئى: «مىشئىكىشى مىوان نىيە. نىرەكەر ھەر گوئشى لى نىيە و دەلئى لە بەر تىنى سؤبا خەوتوئە. دەبى خەوى لى كەوتبى!»

قاسىلى ئاندريئ قىچ نىزىكەى بىست جار ھەستا و خەوتەوئە. ھەستى دەكرد شەو كۆتايى نايە. جارئىك ھەستا چاوى لە دەوروبەر كرد و لە دلى خۆيدا گوئى: «ئىستا ئىتر دەبى نىزىكى بەيانى بى. وا چاكە چاوىك لە كاتزمىرەكەم بكەم. بەلام ئەگەر قوئچەكانم بكەمەوئە لە سەرمانا رەق دەبم. كورە چش، با تۆزى سەرمام بى، بە جئى ئەوئە ئەگەر بۆم

دهرکهوئ نژیک بهیان بهردانه خه یالم تهخت دهبی و دلم دهحه سیته وه.
 ئه و کاته ئه سپه که له کاشه دهکهینه وه و وه پئی دهکهوین. « قاسیلی
 ئاندری قیچ له ناخی دلیدا ههستی دهکرد که هیشتا زوری شه و ماوه و
 ئه و ترسه ی دلی داگرتبوو بهردهوام په ره ی دهساند و خه ریک بوو
 هیوا برآوی دهکرد، به لام دهیویست خو ی له و راستیه گیل بکات و
 خو ی فریو بدات. به پاریزه وه قوچیه و ئاغزونه ی که لپوسه که ی
 کرده وه و دهستی کرد به باخه لیدا و ماوه یه که دهستی له گوچووی به
 باخه لیدا گیرا تا ئاخری توانی گیرفانی ئیله که که ی بدوزیته وه و
 کاتژمیره زیوینه که ی که وینه ی گولی مینای پیوه بوو ده ری هیئا. به لام
 به و تاریکه شه وه هیچی بو دهر نه ده که وت. دیسان چوکی دادا و
 هه نیشکی نایه سهر ته رکی کاشه که و به بالته که ی په نابای دروست
 کرد وه که ئه و کاته ی جگهره ی داگیرساند شقارته که ی له گیرفانی
 بالته که ی دهر هیئا و دهستی کرد به هه لکردنی لقه شه مچه کان.
 ئه مجاره یان زیاتر سه رنجی دا و به قامکی سهری لقیکی هه لبژارد که
 سه ره که ی له وانی دیکه درشتتر و له وانی دیکه ی زیاتری گوگرد پیوه
 بوو. شه مچه که به یه که م رپی خشاندن هه لبوو و سه فحه ی کاتژمیره که ی
 له بهر شو له ی شقارته که گرت و چاوی لی کرد به لام ئه وه ی دیتی
 باوه ری نه کرد. تازه ده خوله کی له نیوه شه و لادابوو. شه ویکی دریژیان
 له بهر بوو. «په ککوو له و شه وه دریژه!» ته زوویه که به له شیدا هات و
 ههستی کرد پشتی بوته یه که پارچه سه هو ل. قوچیه کانی داخسته وه و
 بالته که ی توندتر له خو ی پیچا و خو ی خزانده وه سووچی کاشه که و
 مات و بیده نگ هه لکورما، هه ولی دا خو پراگرانه ددان به خویدا بگری و

چاوه‌پروانی به‌یانی بی. له ناکاو له نیوان هاژه و گڤه‌ی بایه‌که‌دا به پروونی ده‌نگی‌کی تازه و گیان‌داری بیست، ئەو ده‌نگه ورده ورده و زیاتر ده‌بوو و دوا‌ی ئەوه‌ی ته‌واو ده‌نگی ده‌رده‌که‌وت و له‌و ده‌شته‌دا ده‌بوو به زایه‌له، ورده ورده که‌م ده‌بووه و بی‌ده‌نگ ده‌بوو. شکی تیدا نه‌بوو که ئەو ده‌نگه لووره‌ی گورگه و گورگه‌ش هینده نزیک بوو که قاسیلی ئاندري‌قیچ هه‌ستی ده‌کرد چیره‌ی که‌له‌په و شه‌ویلاکه‌ی ده‌بیستی کاتی‌ک زیروبه‌می لووره‌لووری ده‌شته‌که‌ی داده‌گرت. قاسیلی ئاندري‌قیچ ملیوانه‌ی که‌له‌پۆسه‌که‌ی له‌ سهر گویچکه‌ی لابرده و به وردی گویی هه‌ل‌خست. ئەسه‌په‌که‌ش گویچکه‌ی قوت کرد‌بووه و بو‌ لای ده‌نگه‌که ئاوری دابووه، کاتی‌ک لووره‌ی گورگه‌که راوه‌ستا، ئەسه‌په‌که سمی له‌ عه‌رزى ده‌کوتا و بو‌ وریایی پیدان پر به‌ کونه‌ لووت و لم‌بۆزی ده‌پیرماند. دوا‌ی ئەوه قاسیلی ئاندري‌قیچ نه‌ک نه‌یتوانی بخه‌وی به‌ل‌کوو حه‌جمانی لی هه‌ل‌گیرا. هه‌رچی هه‌ولی ده‌دا بیر له‌ داهات و مامه‌له و ناوبانگ و سامان و ئابرووی خو‌ی بکاته‌وه، ترس زیاتر و زیاتر به‌ سه‌ریدا زال ده‌بوو، بو‌ ئەوه‌ش داخی لی ده‌هات که‌ بو‌چی شه‌یتان چووه‌ کلێشه‌یه‌وه و له‌ مۆلچان‌و‌ق‌کا نه‌مایه‌وه، هه‌ر ئەو داخه‌ش وای لی‌کرد‌بوو نه‌توانی به‌ سهر بیر و خه‌یاله‌کانیدا زال بیت ولیی تیکه‌ل‌و‌پیکه‌ل ده‌بوو.

له‌ دلی خویدا گوتی: «به‌زیاد نه‌بی چ دارستانیکه، به‌بی ئەو می‌شه‌یه‌ش شوکر بو‌ خودا کاروبارم باش بوو. ده‌لین مه‌سته‌کان زووتر له‌ نیو به‌فر و شه‌خته‌دا ره‌ق ده‌بن. منیش خو‌ قۆد‌کام که‌م نه‌خوارد‌و‌ته‌وه!» کاتی‌ک به‌ وردی بیرى له‌ حال‌وبالی خو‌ی ده‌کرده‌وه

ههستی کرد دهله رزئ و خووشی نهیده زانی ئەو له رزینهی به هوی
 چیه وهیه؟ له سه زمانیه یان له ترسانا و ههولی دا وهک ئەو خوی
 دایچی و بخهوی. به لام دیتی ناتوانی و ئاراقارای لی ههگیراوه. له
 سه ههچ باریک ئوقرهی نه دهگرت. دهیویست ههستی و کاریک بکات
 تاکوو به سه ره ئەو ترسه دا زال بی که نیشتبوو دلی و خوی له
 هه مبه ریدا به بی هیز و دؤراو ده زانی. دیسان قوتووی جگهره و
 شه مچه که ی ده رهینایه وه به لام ته نیا سی لقی تیدا مابوو و ئەوانیش
 گوگرده که یان هه لوه ریبوو و هه لنه ده بوون.

گوتی: «تۆشم به زیاد نه کرد، نه گبه تی!» خووشی نهیده زانی جنیو به
 کی بدات و له کی تووره بی. جگهره کانی وردوپرد کرد و فرییدا سه ره
 به فره که. ویستی قوتووی شقارته که ش فریدا به لام پاشگهن بۆوه و
 نایه وه گیرفانی بالتۆکه ی، هینه په رۆش و شیواو بوو نهیده توانی به
 ههچ جوړیک و له سه ره ههچ باریک ئوقره بگری. له کاشه که هاته ده ری
 و پشتی کرده بایه که و راوه ستا، که مه ره بنده که ی کرده وه، تۆزی
 هه لیکیشا و له سه ره ناوکی توندتر بهستی.

له ناکاو ئەو بیر به میشکیدا هات «بۆ ده ته وی وهک لاشه بکه وی
 و چاوه پروان خۆت مه لاس ده ی هه تا ده مرئ؟ سوار به و برۆ! ئەسپ
 ئەگهر سواری له سه ره پشت بی، خوی له ئاو و ئاور ده رباز دهکا!» که
 نیکیتای وه بیر هاته وه به خوی گوت: «لیی گهری با بمرئ و
 به سیته وه. خۆ ژیا نه که ی له مردنه که ی با شتر نییه! خۆ مردن و
 زیندوو بوونی ههچ جیاوازییه کی نییه. خوی له خودای ده وی بمرئ.

به لام من شوکور بو خودا، ژيان و سامانم ههيه، ملک و زهوی وزارم
ههيه و له بهر ئهوانهش بی دهبی زیندوو بم!»

ئهسپهکهی کردهوه و ههوسارهکهی له ملی کرد و ویستی سوار
بی، به لام بالته و چه کمهکانی هینده قورس بوون نهیتوانی. پاشان
چووه سهر کاشهکه به لکوو بتوانی له ویوه سواری ئهسپهکه بی، به لام
کاشهکه له بهر قورسییهکهی خزی و دیسان نهیتوانی سوار بی. بو
جاری سیهم ئهسپهکهی هینایهوه پیشی و به پاریزهوه چووه سهر
لیواری کاشهکه و ئاخری توانی به زگهوه خوی بدا به سهر پشته
ئهسپهکه دا و وهک تهرم سهرولاقي به ملاولادا شوپ بووه. دواي ئهوهی
چهن ساتیک بهو جوړه به سهر پشته ئهسپهکهوه مایهوه، چهند جار
ههولی دا خوی بسوورپینی و راست بیتهوه، ئاخری لاقیکی خسته
ئهودیوی زگی ئهسپهکه و سوار بوو لاقی نایه سهر قایشی لاغاوی
ئهسپهکه و خوی راست کردهوه. تهپوکوت و سوار بوون و
کهوتنهوهی قاسیلی ئاندری قیچ نیکیتای له خهوهستاندبوو. ههستا
دانیشته و قاسیلی ئاندری قیچ پیی وا بوو نیکیتا شتیکی پیگوت.

دهنگی ههلبری: «ههلهم کرد که ئهقلی خوم دایه دهست توی
بی شعور. بو دهبی خوم به هوکاری هیچوپوچ بکه مه قوربانیی
زریان و توفوبهندی بیابان؟» ئاتهگی بالتهکهی له سهر چوکی
ریکوپیک کرد و سهری ئهسپهکهی وهرسووراند و راست بهو شوینه دا
که پیی وا بوو بهرهو میشهکه دهروا ئهسپهکهی لیخوری و دوور
کهوتهوه.

(۷)

نیکیتا له و کاته وه که لباده که ی له خوی پیچابوو له پشت کاشه که و له نیو به فره که دا دانیشتبوو، جوولای نه کردبوو. ئه و وه کوو ته وای ئه و که سانه ی که له گهل سروشت دهسته ویه خه ن و له هه سانه وه و ئاسووده ی بی به شن، خوراکر و پشوودریژ بوو. ئه و دهیتوانی چه ند سه عات و ته نانه ت چه ند روریش بی ئه وه ی پهریشان بی یان رقی ههستی، چاوه پروان بمینیتته وه. گوی له دهنگی ئاگاهه ی بووبوو که قاوی لی کردبوو، به لام وه لامی نه دابوو، چونکه هزی نه ده کرد بجوولیتته وه یان قسه بکات. هه رچه نده هیشتا گهرمای چاییه که و هه لسووران و ماندوو بوون له نیو به فره که دا بو دوزینه وه ی ریگا هه ر مابوو؛ دهیزانی ئه و گهرمایه زور ناخایینی و ئیتر هیچ هیژ و تینیکی نه ماوه تا کوو دیسان خوی ماندوو بکات و گهرمی بیتته وه، چونکه دهیزانی و ههستی ده کرد له بهر شه که تی وه کوو ئه سپیک وایه که برستی لی برایت و هه رچه نده بیده نه بهر زهبری قامچی، له جیی خوی نابزوی و خاوه نه که ی تیده گا ئه گهر دهیه هوی ئه سپه که ی بکه ویتته وه بهر کار و بتوانی به ریډا برپوا، ده بی لئی گهری پشووی بیتته وه بهر و وینجه ی بداتی. یه کیک له قامکه کانی، ئه وه یان که بنی چه کمه که ی کون بوو، سر بووبوو و قامکه که له ی دهتگوت پیوه نییه و جگه له وهش ئازای ئه ندای جار له گهل جار ساردتر و ساردتر ده بووه و ههستی به لهرز و سه رما ده کرد. پیی وا بوو له وانه یه و زور ویده چی هه ر ئه و شه وه له سه رمانا رهق هه لی. به لام ئه و فکره هینده تال نه بوو به لایه وه و ترسیشی لی نه بوو. بیرى مهرگ

بیزاری نه ده کرد و لی نه دترسا چونکه له ژيانيدا قه تی خوښی و
 ئاسووده یی نه دیوو و به پیچه وانه به ردهوام له خزمه تی ئه م و ئه ودا
 ژيانی تی په راندبوو و قه ت نه حه سابوو، بویه ئیتر له و ژiane بیزار بوو بوو.
 بیرى مردن هیچ ترسیکی نه ده خسته دلپه وه چونکه دهیزانی جگه له
 ئاغایه کی وهک قاسیلی ئاندری قیچ که ئه و خزمه تی پی ده کردن به ردهوام
 خو ی به نوکهر و ده سبه سه ری ئاغایه کی تر ده زانی. ئه ویش ئه و ئاغا بوو
 که ئه و ی تووښی ئه م ژiane کردبوو و دهیزانی دوا ی مردنیش ده بیته
 به ردهستی ئه و و ئیتر ئه و ئاغایه هه لینا فریوینی و ئازاری نادا. هه لبه ت
 زوریښی پی خوښ نه بوو له و ژiane ئاشنا و خو پیگرتووه ی ئیستی
 دابری، به لام چاره ی نه بوو. خووی به ژيانی داهاتووښی ده گرت.

له دلی خویدا گوتی: «ئهی تاوانه کانم ده بی به چی؟» بیرى له
 مه ی نوشینه کانی کرده وه، ئه و پارانه ی له سه ر ئاره ق و قو دکای دانابوو و
 ئه و داخ و دیقه ی کردبوو یه دلی ژنه که یه وه و ئه و جنیو و قسه سوو کانه ی
 پییدا بوو و ئه و یه که شه ممانه ی که نه چو و بوو بۆ کلیسه و ئه و رږوژوانه ی
 نه یگرتبوو و هه موو ئه و کاره خراپ و هه لانه ی که قه شه دوا ی توبه
 پی دادانه که ی سه رکونه ی کردبوو. «ده ی، دیاره، بارى تاوانه کانم سووک
 نییه. به لام خو ئه و هه له و تاوانانه به ئیختیاری خو م ئه نجام نه داو، خودا
 خو ی منی وا دروست کردووه. من چکه م؟ خو ده سه لاتم نییه. چو ن
 ده کری تاوان نه که ی؟ کی له سه ر ئه و عه رزه هه یه تاوانی نه کردی؟»

ئو له بیرى ئه و هدا بوو که ئه و شه وه له وانه یه چ به لایه کی به سه ر
 بی. به لام دوا ی ئه و، ئیتر بیرى له و شتانه نه کرده وه و خو ی دایه ده ست
 شه پو لانی بیره وه رییه کانی که یه ک له دوا ی یه ک له زه ینیدا سه ریان

هه‌لده‌دا. هیندی جار بیرى له مارفا ده‌کرده‌وه و سه‌رخۆش بوونی خزمه‌تکاران و تۆبه‌کردنى له خواردنه‌وه‌ی قۆدکا و هیندی جاریش بیرى له‌م سه‌فه‌ره‌ی ده‌کرده‌وه و مالى تاراس و ده‌مه‌قالی باوک و کور له سه‌ر به‌ش‌کردنى مال و سامان و له‌به‌ر یه‌کچوونی بنه‌ماله و هیندی جاریش مندا‌له‌که‌ی خۆی وه‌بیر ده‌هاته‌وه و له بیرى ئه‌سه‌په‌کویتدا بوو که ئیستا پشتی له ژیر به‌ره‌که‌دایه و کزه‌با و سه‌رما لی نادا. هه‌روه‌ها له بیرى ئا‌غا‌که‌یدا بوو که جینگلی له خۆی ده‌دا و له سه‌رمانا ده‌له‌رزى. گویى له ته‌قو‌کو‌تى کاشه‌که و گقه‌ی با و خشه‌خشی شه‌مچه‌ی ئا‌غا‌که‌ی بوو که ده‌یویست جگه‌ره داگیرسینی. نیکیتا له دلی خۆیدا ده‌یگوت: «تۆ خۆشت برا‌که‌م وه‌ک سه‌گ په‌شیمانی که له مالى تاراس نه‌مایه‌وه، ئیستاش به‌جی‌هیشتنی ئه‌و مال و ژیان و سامانه و مائا‌وا‌یی لی کردنیان ئاسان نییه. خۆ تۆ وه‌ک ئیمه سوال‌که‌ر و له برسا مردوو نیی که ژیان به لاته‌وه تال بێ و هه‌ز به مه‌رگ بکه‌ی!» ئه‌م بیر و خه‌یا‌لانه له زه‌ینیدا تیک‌ده‌ئالان و ئاخ‌ری پیلووی چاوی قورس بوو و خه‌وی لیکه‌وت.

کاتیک که قاسیلی ئاند‌ری‌قیچ ویستی سواری ئه‌سه‌په‌که بێ و کاشه‌که له ژیر پییدا خزی و لای دوا‌وه‌ی کاشه‌که که نیکیتا پالی پیوه دابوو بو لایه‌ک خزی، خیشکی ژیره‌که‌ی له پشتی درا و له خه‌وی راپه‌ند. نیکیتا که خه‌به‌ری بووه ناچار بوو باری دانیشتنه‌که‌ی بگورێ. زۆر به زه‌حمه‌ت لاقی به‌رز کرده‌وه و به‌فره‌که‌ی لی داته‌کاندن. هه‌ستا و هه‌ستی کرد ته‌زووی سه‌رمایه‌کی به‌ژان له ناکاو وه‌ک ڕم له پشتی هه‌لچه‌قی و هه‌تا جه‌رگ و هه‌ناوی چووه‌ خوار و بو‌ی ده‌رکه‌وت تووشی چ رۆژه ره‌شییه‌ک بوون و ئا‌غا خه‌ریکی چیه. ته‌نیا ده‌یویست قاسیلی ئاند‌ری‌قیچ

ئەو لبادەى بۆ بەجى بىللى كە پىۋىستى پىي نىيە و تۈزى خۆى پى داپۋشى،
ئەو ھاوارەش كە لىي ھەستا، ھەر ئەو ھەبو.

بەلام قاسىلى ئاندرى قىچ رانەو ھەستا و لە نىو ھەفر و تارىكىدا بزر ھەبو.
نىكىتا كە بە تەنيا مايەو ھەبو ماو ھە چەند خولەكىك چو ھەمالى
فىكرەو ھە و كەوتە بىرى ئەو ھە چ بكا. توانايى ئەو ھە لە خۇيدا شك نەدەبرد
كە ھەستى و بۆ شوينىكى پەنابا بگەرئ. مانەو ھە لە جىي پىشووشتى
نەدەگونجا، چونكە ئەو كايەى رايخستبوو كەوتبوو ھە ژىر ھەفر و دەيزانى لە
نىو كاشەكەشدا گەرمى نابىتەو ھە، چونكە ھىچى پى نەبوو بە خۇيدا بدا و
جلەكانى ئىتر گەرمايان پى نەدەبەخشى و دەتگوت پارچەيەك سەھۆلن
لەبەرى ھەلكشاو. ھىندەى سەرما بوو دەتگوت ئازاي ئەندامى بۆتە
سەھۆل و ھەرىئىستا لە سەرمانا رەق دەبى. ترسى لى نىشت. پەناى بۆ
خودا برد و گوتى: «خوداي مەزن، باوكى ئاسمانى! تۆ رۇھمىك پى بكا!»
ئەو ھە لى رۋون بوو كە بە تەنيا نىيە و كەسىك ھاوارى دەبىستى و بە
تەنيا جىي ناھىلى، بۆيە ئەو دلىيايىيە تۈزى ئۇخزنى پى بەخشى و ھىۋورى
كردەو ھە. ھەناسەيەكى قوۋلى ھەلكىشا و بى ئەو ھە لبادەكەى لە خۆى
بكاتەو ھە، چو بۆ نىو كاشەكە و لە جىگاي ئاگاكدە خۆى كوشمەلە كرد.

بەلام لە نىو كاشەكەشدا بە ھىچ شىۋەيەك نەيدەتوانى خۆى گەرم
بكاتەو ھە. سەرەتا سەرتاپاي كەوتە لەرزىن و ددانى وەددانى نەدەكەوت.
دوای لەرزىنىكى زۆر وردە وردە لەشى سىر بوو، لەرزەكەى نەما و ھەك
بىھۆشى لى ھات و دلى سست بوو. نەيدەزانى خەرىكە دەمرى يان خەوى
لەيدەكەوى، بەلام ھەركاميان بوو ئەو خۆى بۆ ھەردووكيان ئامادە كردبوو.

(۸)

له و کاته دا قاسیلی ئاندری قیچ به زهبری پاژنه و قایشی ههوسار که وهکوو قامچی له لاشانی ئهسپهکهی دها بهرهو شوینیک غاری دها که پروون نهبوو بۆچی پیی وایه میشه که و مالۆچکهی میشه وان له و لایه وهیه. بهفر و که رهسیسه برژۆله کانی پیکه وه نووساندبوو و بایه کهی هینده بهقه وهت بوو دهتگوت له جیی خوی رایده گری. بهلام خوی به سهر ئهسپه کهیه وه کوم کردبوو و ئاتهگی بالته کهی که بهردهوام بهدهم باوه دهشه کایه وه به دهسته کهی دیکهی دایده دایه وه، ههولی دها و دهیویست بیخاته ژیر خوی و زینه سارده که وه که نهیده هیشت به ئاسوودهیی دانیشتی و له گهل ئه وه شدا به پرتاو ئهسپه کهی لیده خوری. ئهسپه که ئه گهرچی زور به دژواری دهیتوانی له نیو بهفره که دا ههنگاو هه لینیته وه به لام ملی به فهرمانی سواره کهی دها و راست بهو رهوگه یه دا غاری دها که فهرمانی پی دهدرا.

قاسیلی ئاندری قیچ چهند خوله کییک بهو شیوهیه رویشته پیشتی و پیی وابوو راست دهروا، ئه و جگه له سهری ئهسپه که و شهوی تاریک و دهشتی سپی هیچی تری نه دهدی، له گقهی با زیاتر که به په ناگوویی ئهسپه که و به که لینی ملیوانه ی بالته کهیدا دههات هیچ دهنگیکی تری نه ده بیست.

له ناکاو تارماییه که له پیشه وه ده رکه وت. له خوشیانا که وته دله کوتی و سهری ئهسپه کهی بو لای وهرسووراند، چونکه پیی وا بوو دیواری مالانه و له گوند نزیک بوته وه. به لام ئه و تارماییه وه که دیوار

بئ جوولہ نہ بوو و بہر دہوام دہجوولایہوہ و بہ پیچہوانہی بؤچوونی
 ئەو، گوند نہ بوو بہلکوو دہوہنی بہرزی گولہ بہرؤنہ بوو کہ لە نیوان
 دوو مہزاردا شین بووبوو و بہ فر داینہ پۆشیبوو، لە بہر شالاولی
 توندی بادا خۆی نہ دہگرت و ہەر جارہی بہ لایہ کدا دہنووشتایہوہ،
 گڤہ و ہاژہی با لە نیوان لقوپہلہکانیدا قیژہی دہہات و خۆشی
 نہیدہزانی بؤ بہ دیتنی ئەو دہوہنہ کہ بووبووہ قوربانیی دہستی
 گژہبای بئ بہزہیی، ترسیک شکایہ گیانی. بہتاو غاری دا و لە
 دہوہنہ کہ دوور کہوتہوہ و نہیزانی بؤ گہیشتن بہو دہوہنہ لە
 رڤڤاکہی لایداوہ و پیی وا بوو ہہروا کہوتوتہوہ سہر بارہکہی
 پیشوو. بہلام بہ تہواوی لە رہوگہکہی لایداوو. ہہروا دہرؤیشت و
 پیی وابوو بہرہو میشہکہ و مالؤچکہی میشہوان دہرواتہ پیشی.
 بہلام ئەسپہکہ بہر دہوام بہرہولای راست بایدہدایہوہ و قاسیلی
 ئاندري قیچ ہہولئ دہدا بہرہو لای چہپ بایداتہوہ.

دیسان تاپۆیہکی رہش لە پیشیہوہ و ہدیار کہوت و خۆشی لە دلئ
 گہرا، چونکہ ئەمجارہیان دلنیا بوو گہیشتوتہ گوندیک، بہلام
 ئەمجارہشیان مہرزی نیوان دوو مہزرا بوو کہ دہوہنی گولہ بہرؤنہی
 لئ روابوو. ئەم دہوہنہش وەک دہوہنہکہی پیشوو بہ دہم گژہباوہ
 رادہوہشا و دہنووشتایہوہ و ہل دہستایہوہ و مہعلووم نہبوو بؤچی
 ترس دہخاتہ دلئ قاسیلی ئاندري قیچہوہ. ئەو تاپۆیہ نہک ہەر
 دہوہنہکہی پیشوو بوو بہلکوو لە پەنایدا چاوی بہ جئ سمئ ئەسپ
 کہوت کہ وردہ وردہ خہریک بوو بہفر پری دہکردہوہ. قاسیلی
 ئاندري قیچ راوہستا. دانہوی و بہ وردی چاوی لئ کرد، دیتی جئ پیی

ئەسپە و لەرپۆه تیگەشت جی پپی ئەسپەکەى خۆیەتى. دیار بوو دەوری لیداوئەتەو و هاتۆتەو شۆینەکەى پېشووی، لە دلی خۆیدا گوتی: «تازە دەرچوو، لەم دەشتە حەیاتم لی دەبرێ و کەس پیم نازانی.» بەلام بە مەبەستی ئەوێ کە خۆی تەسلیمی ترس نەکات ئەسپەکەى بە خیراییەکی زیاترەو تادا و چاوی لە تەم و تاریکی بری. پپی وا بوو لەو تاریکییدا چەن خالی ڕووناک دەترووسکینەو و کاتیک بە وردی چاوی تیدەبرین بزر دەبوون. جاریک پپی وا بوو لوورەى گورگ و وەرپینی سەک دەبیستی، بەلام ئەو دەنگانە هیندە کز و لیڵ بوون کە نەیدەزانی بە راستی ئەو دەنگانە دەبیستی یان گوئی دەزرینگیتەو، ڕاوەستا و بە وردی گوئی شل کرد.

لە ناکاو دەنگیکی ترسناک و گویدر لە بن گویدا بیدەنگی شەو و بیابانەکەى شکاند، ئەوەندەش ترسناک بوو کە سەرتاپای خستە لەرزین و دلەکوئەى پیکەوت. قاسیلی ئاندري ئیچ دەستی لە ملی ئەسپەکە دا، ئەویش وەک میژۆکە دەلەرزى و دەنگە ترسناکە بەرزتر دەبوو. هەتا چەند ساتیک نەیتوانی وەخۆ بیتەو و تیگا کە چی ڕووی داو. بەلام ئەو دەنگە ئەسپەکەى بوو دەیحیلاند و بۆ وەرە وەبەرخۆنان یان یارمەتى خواستن، ئاوا دەنگی بەرز و برووسکەئاسای لە ناخی شەو و دەشتەکەدا دەبوو بە زایەلە. قاسیلی ئاندري ئیچ گوتی: «ئاخ، بێزمانی نەگبەتى، خوددارت کردم!» بەلام ئەگەرچی هۆی ترسەکەى خۆی بۆ دەرکەوت، بە ئاسانی نەیدەتوانی بە سەریدا زال بێ و لە ترسانا نەلەرزى.

له دلی خویدا گوتی: «دهبی خوین سارد بم و بیر بکه مه وه!» له و بارودوخه ناله باره دا نهیده توانی ترس و دله خورپه له خوی دوور بخاته وه و به پرتاو غاری ده دا و نهیده زانی ئیتر به ره و پرووی با ناروات و پشتی کردوته بایه که. لارانه کانی که لیک بلاو بوو بوون و له زینه که دهران، بوو بوونه یه کپارچه سه هۆل و ژانیان ده کرد. دهست و لاقی دهله رزین و دلی وا به پرتاو لی ده دا که وتبووه هه ناسه برکی. دهیدی که له نیو ئه و توفوبه ند و دهشته بی پایانه دا گیری خواردوو و مردن و رهق هه لاتنی یه کجارییه و ئیتر ریگای رزگار بوونی بو نه ماوه ته وه.

له ناکاو ئه سپه که له ژیریدا چه قی و هه تا بنزگی له کۆمایه ک به فردا نوقم بوو و کهوته جینگل له خو دان و به لادا کهوت. قاسیلی ئاندری قیچ دابه زی و ئه و قلیشه ی بو لایه ک کیشا که لاقی پیوه به ند کردبوو. هه ر له گه ل دابه زینی ئه و، ئه سپه که له جیی خوی راسته وه بوو، بو پیشه وه ته کانیکی له خوی دا و چه ند بازی دا و حیلان دی، ئه و به ره یه ی نیکی تا دابووی به سه ر پشتیدا به لاته رافیدا شو ر بوو بووه، به دوا ی خویدا رایده کیشا و له به رچاو بزر بوو و قاسیلی ئاندری قیچی له نیو ئه و به فر و تاریکی و توفوبه ند ده دا به جی هیشت. ده یویست به دوا ی ئه سپه که دا راکا، به لام به فره که هینده زور بوو هه تا سه روو چۆکی ده چوو خوار و بالته کانی به ری هینده قورس بوون، نهیده توانی هه نگاو هه لینیته وه، بویه دوا ی بیست هه نگاو ئیتر کهوته هه ناسه برکی و له جیی خوی ته کانی لی برا. کهوته بیر ی لیره وار و مه ره کانی که فروشتبوونی و ئه و ملکانه ی که به ئیجاره ی

دابوو، ههروههها بیرى له دووكانهكهى و قاوهخانهكانى و ماله
 شىروانى دارهكهى و وهلیعههدهكهى كردهوه. له دلى خویدا گوتى:
 «چۆن دهتوانم دل لهوانه بهردهم؟ ئهوه بهلايه چى بوو ئاوا كتوپر به
 سهرم هات؟ ئاخهر مهگین شتى وا دهبی؟» ئهوه بیرانه و خهياالى
 سامان و ملکهكانى كه دهبوو دهستیان لی بهردا، له زهینیدا دههات و
 دهچوو. مهعلووم نهبوو به چ هۆیهك بنچكى گوله بهرۆنهكهى وهبیر
 هاتهوه كه به دهم باوه رادهوهشا و ئهوه دوو جار به لايدا تیپهپریوو
 و ترسیكى وههای خستبووه دلیهوه كه نهیدهتوانی باوهپر بکات ئهوهى
 به سهرى دى راستیهكى حاشاههلهگره. له دلى خویدا گوتى:
 «ئهمانه بلیى ههمووى خهون نهبن؟» دهیویست خهبهرى بیتهوه.
 بهلام چ خهبهر بوونهوهیهك؟ چ راستیهك لهوه پروونتر كه كلووى
 بهفر به توندی دهران به دهموچاویدا و چزهیان لی ههلهدهستاند.
 لهشى ههتا سهریهسقان تهزیوو و دهستی راستی كه بی دهستیکش
 مابوو له سهرمانا گۆی نهدهکرد. دهشتهكه دهشتیکی راستهقینه بوو
 و ئهوه لهو سهرما و چۆلهوانیهدا تهنیا و سهرگهردان كهوتبوو،
 راست وهك ئهوه بنجه گول ههنگه تهنیا بوو كه ترسی خستبووه
 دلیهوه. شهكهت و كهسیره و بی دهرهتان چاوهپروانى مهرگ بوو،
 مهرگیكى راستهقینه و زووهرس و بی مانا.

ئهوه دوعایهى وهبیر هاتهوه كه دوینی له کلیسه خویندبووى و
 وینهیهكى دهموچاو رهش كه له قهتهیهكى زیڕین گیرابوو، ئهوه
 مؤمانهى كه بۆ ههلهکردن له بهردهمی ئهوه وینهیهدا خۆی به کلیسای
 فروشتبوو و ههر لهپوهش بۆیان هینابوو، ئهوه مؤمانهى كه

سه ره که یان سوو تابوو دیسان خستبوویه وه نیو قوتوو هکانیان تاکوو
 دیسان بیانفرۆشیته وه، له دلی خویدا دۆعا که ی دووپات ده کرده وه:
 «یا چه زره تی مریه م، خاتوونی به ههشت، یا نیکۆلای پاقر، مامۆستای
 پارێزگاری!...» ئیستا دهسته وداوینی ئه و نیکۆلا پاقره بووبوو تاکوو
 په رجۆیه ک بنوینی و ئه و له و تهنگزه و لیقه و ماوییه پزگار بکات.
 ههروه ها نه زری ده کرد که دۆعای بو ده خوینی و مۆمی پیشکesh
 دهکا. به لام له و کاته دا به پروونی تیگه یشت و دلنیا بوو که ئه و وینه
 پیروزه و قه تحه زیڕینه که ی و مۆمه کان و قه شه و دۆعا و پارانه وه
 رهنگه له و ی، یانی له کلیسه زور گرینگ و به جی و پیویست بن، به لام
 بو ئه و لیڤه، له و دهشته تاریک و سه غله ته دا هیچ کاریگه رییه کی نییه
 و له نیوان ئه و مۆمانه و دوعاکان و لیقه و مان و بی ده ره تانیی ئه و دا
 هیچ پیوه ندیی که بوونی نییه و نا کر ی بوونی شی هه بی. به خوی گوت:
 «به لام نابی نا هومید بم. ده بی شوین پیی ئه سپه که هه لگرم و برۆم،
 ده نا بارن و باده وه پری ده کاته وه. ئه وه ی له و تهنگزه یه پزگارم
 بکات، هه ر ئه وه یه. رهنگه بتوانم دیسان به ئه سپه که بگه مه وه. به لام
 نابی په له په ل بکه م، ده نا له به فر هه لده چه قیم و ئیتر کار له کار
 ده تراز ی و ره ق هه لدیم!» به لام سه ره رای ئه وه ی ده یویست به
 هیواشی بروا، به قه له مباز ده رۆیشت و رچه ی ده شکاند، به رده وام
 ده که وت و هه لده ستایه وه و دیسان لاقی له به فره که هه لده چه قی و به
 ده مه وه ده که وت و زور جار سینگ و ده موچاوی له نیو به فره که دا
 نو قم ده بوو. جی پیی ئه سپه که له و شوینانه ی که بارستای به فره که
 که م بوو، ئیتر به زه حمه ت ده بیندرا و کر یوه و بارن پری کرد بووه.

قاسیلی ئاندری قیچ له دلی خویدا گوتی: «نا، ئیتر رزگار بوونم
 مه حاله. جی پیی ئه سپه کهم بۆ نادۆزریته وه و ئیتر دهستم به ئه سپه که
 راناگا.» به لام هه ر له و کاته دا چاویکی له پی شه وه ی خوی کرد و
 تارماییه کی دی. که جوانتر سه رنجی دا ئه سپ بوو، نه ک هه ر
 ئه سپه که، به لکوو کاشه و مال به نه کانیش راست چه قابوون و ئه و
 شاله ی پی وه ی به سترابوو به دم گژه باوه ده شه کایه وه. ئه سپه کویت
 به به ره که ی سه ر پشتییه وه که به لایه کدا شوپ بوو بووه و زین و
 هه وساره که ی له گه ل خوی داکی شابوو، سه ری راده ته کاند و ده یو یست
 هه وساره که له ملی خوی بکاته وه و رزگاری بی له ده ستی. ده رکه وت
 قاسیلی ئاندری قیچ راست له و هه ره دا له نیو به فردا گیری خواردوو
 که ئه و کاته ی نیکیتای له گه ل بوو پی که وه گیریان خواردوو. ئه سپه که
 به شیوه ی خوماک گه رابوو بۆ لای نیکیتا و کاشه که و ئه ویشی به
 دوا ی خویدا هینابوو. هه روه ها بۆشی ده رکه وت که په نجا هه نگاو
 له ولای کاشه که وه له ئه سپه که دابه زیوه و تووشی ئه و چه رمه سه رییه
 بووه.

(۹)

کاتیک قاسیلی ئاندری قیچ به دەم که و تن و ههستانه و ده گه یشته وه لای کاشه که، دهستی کیشا لیواری کاشه که ی گرت و ماوه یه ک بی جووله له پهنای راوهستا، تۆزی هیۆر بۆوه و ههولی دا دلّه کوته و هه ناسه برکیکه ی بیته وه سهر باری ئاسایی، به لام نیکیتای له سهر شوینه که ی پیشووی نه دی. که چاوی له نیو کاشه که کرد شتیکی دی له ویدا که وتوو و به فر دایپوشیوه، وای بۆچوو که ده بی ئەو بی. قاسیلی ئاندری قیچ ئیتر ترسه که ی رهوییه وه و ئەو تۆزه دلّه خورپه یه ش که مابووی هی ئەوه بوو ده ترسا ئەو تاپویه ی کاتی رۆیشتنه که ی و کاتی گیرخواردن له نیو به فره که دا، دیسان به سهر دلیدا زال بیته وه. ده بوو هه رچۆنیکه به رگری له هاتنه وه ی ئەو ترسه بکات و به و مه به سته ده بوو کاریک بکات و خوی به شتیکه وه سهرقال بکات. یه که م کاریک که کردی ئەوه بوو پشتی کرده بایه که و راوهستا. پاشان قۆپچه ی بالته که ی کرده وه و دوا ی ئەوه ی هه ناسه یه کی ئاسووده ی هه لکیشا، چه که م کانی دا که ند و به فره که ی لی داته کاندن. هه روه ها ده سته کیشه که ی دهستی چه په شی دا که ند و هه لیگیرایه وه و به فره که ی لی داته کاند. ده سته کیشی ده سته راستیشی مه علووم نه بوو له کوئی و نی کردوو و ئیستا له هه ر کوئی بی، ده بی که وتبیته ژیر گه ردالیک به فره وه. دوا ی ئەوه که مه ربه نده که ی له نیو که دی توند کرد، راست به و جوهری خووی پی گرتبوو، یانی ئەو کاته ی له دوو کانه که ی ده هاته ده ری تا کوو گهنمی ئەو گوندنشینانه بکری که به عاره بانه بۆیان هینابوو، دوا ی توندکردنی که مه ربه نده که ی خوی بۆکار

ئاماده كرد. يه كه م كار كه ده بوو بىكا ئه وه بوو كه قايشى هه وساره كه له لاقى ئه سپه كه بكا ته وه. قاسىلى ئاندرى قىچ ئه و كارهى كرد و ئه سپه كهى ديسان به قولاپى ئاسنىنى پىشه وهى كاشه كه، جىگا كهى پىشوويه وه به ست. پاشان چوه پشت ئه سپه كه تاكوو قايشى زىن و له غاوه كهى توند بكا ته وه. له و كاته دا دىتى له نيو كاشه كه دا شتىك ده جوولپته وه و سه رى نىكىتا كه به فر دايوشىبوو وه ديار كه وت. نىكىتا كه ديار بوو خه رىكه سه رما ده بيا، زور به زه حمه ت هه ستا دانىشت و به ته كانىكى سه ير وه ك ئه وهى بيه وهى مىش له خوى ده ركا ده ستى له به ر لووتى راته كاند. ده ستى راده ته كاند و شتىكى ده گوت، قاسىلى ئاندرى قىچ پىي وابوو بانگى ئه و ده كا. قاسىلى ئاندرى قىچ كه خه رىك بوو به رهى سه رپشتى ئه سپه كهى رىكوپىك ده كرد، نيوه ته واو به جىي هىشت و چوو بو لاي نىكىتا و گوتى: «چىت ده وى؟ ده لپى چى؟»

نىكىتا به حاله حال و به شيوه ي پچرپچر گوتى: «من... خه رىكه... ده مرم.. گوى بگره.. هه قده سته كه م... هه رچه ندپكه... بىده... به كورپه كه م.. يان به ژنه كه م... جياوازى نيه.»

قاسىلى ئاندرى قىچ گوتى: «بوچى؟.. يانى به راستى پىت وايه خه رىكى ره ق هه لدپى؟»

نىكىتا به ده نگىكى له رزوك و به دلپرىيه وه كه هه روا ده ستى راده ته كاند و ده تگوت مىش له خوى ده رده كا، گوتى: «هه ر به راست... خه رىكم ده مرم... گه ردنم ئازاكه... بىكه بو خاترى هه زره تى مه سىح...»

قاسىلى ئاندرى قىچ نيو خوله كىك بىده نگ له په ناى راوه ستا. پاشان له ناكاو هه ر به و هه لسوكه وته لىبراوانه يه وه كه قازانجىكى باشى ده كرد،

دهستی به یه کدا دا، قوْلی بالته که لپوسه که ی هه لکرد و دهستی کرد به لادان و ته کاندنی به فری سهر نیکیتا و کاشه که. کاتیک به فره که ی به جوانی لادا، که مه ربه ندی بالته که ی کرده وه و قوچچه کانی هه لگرت و نیکیتای له سهر ته رکی کاشه که راکیشا و خو ی به سهریدا خهوت، ئهو به و کاره نهک به بالته که ی به لکوو به له شی گهرمی خو ی نیکیتای داپو شی. ئاته گی بالته که ی له بهینی دیواره ی کاشه که و جهسته ی سر ی نیکیتا ئاخنی و چوکی نایه سهر په راویزی بالته که بو ئه وه ی با هه لینه داته وه و سهرما له که لینه کانه وه له شیان نه گه زی. به و شیوه یه دهمه و پروو به سهر نیکیتادا راکشا، نیوچاوانی له سهر لیواری پی شه وه ی کاشه که دانا و ئیتر نه پر مه و سم له زهوی کوتانی ئه سپه که ی بیست، نه گفه و هاژه ی زریان. ته نیا گو یی بو هه ناسه ی نیکیتا راگرتبوو. نیکیتا سهره تا ماوه یه کی زور جووله ی نه کرد، پاشان هه ناسه یه کی قوولی هه لکیشا و دهستی کرد به جووله جوول.

قاسیلی ئاندری قیچ گوتی: «ئه مه چییه ئیتر! ده لی خه ریکم دهمرم، به لام ههر جووله ی دی! داکه وه و هه دا بده با تو زی گهرم ببیه وه، ئیمه ئیستا ئاوا...»

به لام نه یتوانی در یژه به قسه کانی بدا و خو شی سهری له و حاله ی خو ی سوورما، چونکه گریان ئه وکی گرتبوو و فرمی سک له چاوانیدا قه تیس مابوو، چه ناگه ی دهستی کرد به له رزین. ئیتر قسه ی نه کرد و ته نیا ئه وه ی ئه وکی گرتبوو قووتی دایه وه. له دلی خویدا گوتی: «دیاره زور بی هیز بووم! له ترسانا خه ریک بوو شی ت ده بووم!» به لام ئهو هیز لیبرانه

نەك بە لایەو زۆر ناخۆش نەبوو، بەلكوو بوو ھۆی دلخۆشیی، ئەویش سۆزێکی تایبەت بوو كە ئەو قەت لە دلی خۆیدا ھەستی پێنەکردبوو.

لە بەرخۆیەو ھەو گوتی: «ئیمە واین ئیترا!» لە دلی خۆشیدا دلۆقانییەکی بەرزى ھەست پێكرد. ماوھەكی درێژ ھەروا بێدەنگ و جوولە بە سەر نیکیتاوە مایەو. فرمیسكەكانی بە ملیوانەى بەلتەكەى سەرى و ئاتەگى بەلتەكەى كە با ھەلدا بوو بە چۆكى كیشایەو ژیر خۆی.

زۆرى ھەز دەكرد سەبارەت بەو ھەستەى لە ناخیدا سەرى ھەلدا بوو لەگەڵ كەسێك قسە بدار.

گوتی: «نیکیتا!»

دەنگێك لە ژیریەو ھات: «چاك گەرم بوومەو!»

- دەزانى براكەم، من زۆرى نەما بوو لەنیو بچم، ئەگەر من لەوێ لەو بەفرەدا رەق بوومایە، تۆ ئیستا لە سەرمانا مردبووى!»

بەلام دیسان شەویلكەى دەستی كردهو بە لەرزین و فرمیسك لە چاوانیدا قەتیس ما و ئەمجارەشیان نەیتوانی قسەكەى تەواو بكات.

«باشە، قەیناكا.» من خۆم ئەوێ پێویستە سەبارەت بە خۆم

دەیزانم!»

دیسان بە بێدەنگى جوولەى لە خۆى برپیەو و ھەر لەو بارە مایەو. لەشى نیکیتا لە ژیرەو ئەوێ گەرم داھینابوو و بەلتە كەلپۆسەكەشى لەسەرەو. تەنیا دەستەكانى كە پەراویزی بەلتەكەى پێگرتبوو و بە لاقەبرغەى نیکیتاوە گرتبووى و ھەردوو لاقیشى كە با بەردەوام ئاتەگى بەلتەكەى ھەلدا یەو و سەرما دەیگەزین، كەسیرە بووبوون و خەریك بوو لە سەرمان ھەلوەرین. بەتایبەت دەستى راستەى كە دەستكیشى تیدا

نەبوو ئىتر گۆى نەدەکرد و تەنانەت نەيدەتوانى قامكەكانى بجوولينى.
بەلام ئەو نە بىرى لە لاقى دەكردهو نە دەستى، تەنيا لە بىرى ئەودا بوو
كە چۆن ئەو مرقە ھەزارە گەرم بكاتەو كە لە ژيريدا بوو.

چەند جار چاوى لە ئەسپەكە كرد و دىتى پشتى پوتە و قايشى
ھەوسار و بەرەكە لە سەر بەفرەكە كەوتوون و دەبوو ھەستى و بيداتەو
بە سەر پشتى ئەسپەكەدا. بەلام نەيدەتوانى خوى مرزەم بكات كە بو
ساتىك نىكىتا بەجىبىلى و ئەو ھەستەى لە ناخيدا بوو لە ناوى بەرى. ئەو
ھەستە خوش و مرقەدۆستانەى وای لى كەردبوو كە ئىتر ترسەكە لە
ناخيدا ئاسەوارى نەمابوو.

بە خوى گوت: «ئىتر مەترسىيەك لەگۆریدا نىيە. لە سەرمانا رەق
نابى.» ئەو مەبەستى نىكىتا بوو كە لە ژيريدا گەرم بووبۆو و ئەم
قسەيەشى ليورپژ لەو ھەستى غوروورە بوو كە كاتى شاتوشووت و
تارىف كردنى كارزانى و مامەلەكانى، خوى پيوە رادەنا.

قاسىلى ئاندري قىچ ماوھى سى سەعات بەو شيوەى مایەو، بەلام
ئاگای لە تىپەپىنى زەمان نەبوو. سەرەتا دیمەنى زریان و بادەو و
ئەسپەكە لە نيوان دوو مالەبەن و لە ژير خامووتى كەوانەكەدا، بە
شيوەيەكى لەرزوك بە بەرچاوى خەيالیدا تیدەپەپىن و ئەو بىرى لە نىكىتا
دەكردهو، كە لە ژيريدا راکشابوو. پاشان ميوانى رۆژى رابردوو و
ژنەكەى و سەرۆكپولىسى ناوچەكە و قوتووى مۆمەكە بە زەينیدا
تىپەپىن، پاشان نىكىتای دى كە لە ژير ئەو قوتووى مۆمەدا خەوتوو و
گوندنشینەكان ھاتتە بەرچاوى كە كالا و دانەويلەكانى خويان دەفرۆشت و
كەلوپەلى پيوستيان لە ئەو دەكرى و دواى ئەویش دىوارى سى مالەكەى

به سهربانی شیروانییه وه که نیکیتا له ژیریدا بوو، هه موو پیکه وه ئاویتته ده بوون و به ناخی یه کتریدا رۆده چوون و وهک رهنگهکانی په لکه زیرینه که دواى تیکه ل بوون پیکه وه سپی دهن، ئاوا ئەم وینه و دیمه نه جوړاو جوړانهش ئاویتته یه کتر بوون و بوون به هیچ و خهوی لیکه وت. خه وه که ی ماوه یه کی دریژی خایاند و خالی و خولی بوو. به لام نزیک به یانی خه وه که ی به خهون رازایه وه. له خهونیدا دیتی له نیو قوتووی مۆمهکاندا راوه ستاوه و ژنه که ی تیخوتوقی^{۱۶} دی که ده یه وه ی مۆمیکی پینج کۆپکی بو جیژن بکړی. ئەویش ده یه وه ی مۆمه که هه لگری و بیداته دهستی، به لام دهستهکانی نه ده جوولان و له گیرفانیدا توند قووچاند بوون و نهیده توانی نه مشتی بکاته وه و نه له گیرفانی دهریان هیئی. دیتی ده یه وه ی به په نای قوتو وه که دا تیپه ری، به لام لاقی هه لنه ده هاته وه و نهیده توانی برّوا. پیلاره نوییهکانی که بریقه یان ده هات، ده تگوت به ته رکی سه نگه پرشی دووکانه کهیدا رۆچوون و نهیده توانی له عه رزه که یان بکاته وه و ته نانه ت نهیده توانی لاقیشی له که وشه کان ده رکیشی، له ناکاو قوتووی مۆمه که ئیتر قوتووی مۆم نه بوو، به لکوو پیخه فه که ی خوی بوو، ئەو خوی ده دی که به سه ر قوتووی مۆمه که دا له سه ر زگ راکشاوه. به جوړیک که له سه ر جیگاوبانه که ی خوی و له ماله که ی خوی خه وتووه و ناتوانی ههستی، به لام ده بوو ههستی چونکه ئیقان ماتقی ئیچ^{۱۷}، هه ر ئەو سه رۆک پۆلیسه ی ناوچه، ده هات و بریار بوو پیکه وه بچن بو مامه له کردنی لیږه وار یان بو ریکوپیک کردنی قایشی هه وسار له سه ر پشتی

16 Tikhonov

17 Matveich

ئەسپەكە، ئەو لە ژنەكەى دەپرسى: «دەى، نىكۆلايۇقنا نەھات؟» ژنەكەشى
 وەلامى دەدايەو: «نا، نەھات!» ھەروەھا خەشە و سىرپەى نىزىك بوونەكەى
 كاشەيەكى دەبىست كە دەھات بۆ بەر مالەكەى و لە دلى خۇيدا دەىگوت:
 «خەتمەن خويەتى!» بەلام ئەو نەبوو و كاشەكە تىپەرى. «ئەى
 نىكۆلايۇقنا بوو بە چى؟ نەھات؟» «نا، نەھات!» ئەویش ھەروا لە سەر
 جىوبانەكەى تخیل بووبوو و نەيدەتوانى ھەستى، بەردەوام چاوەروان بوو
 و ئەم چاوەروانىيەش لەگەل ئەوەى زۆر ترسناك بوو، دلخۇشيشى
 دەکرد. لە ناكاو دلخۇشيبەكەى كامل بوو، چونكە ئەو كەسەى چاوەروانى
 بوو ھات. بەلام ئىقان ماتقى ئىچ نەبوو، بەلكوو كەسىكى دىكە بوو. راست
 ئەو كەسەى ئەو چاوەروانى بوو. ھات و بانگى كرد، ئەوەى بانگيشى كرد
 ئەو بوو، ئەرى راست خۆى بوو، ئەو فەرمانى پىدابوو بە سەر نىكىتادا
 راكشى. قاسىلى ئاندرى قىچ دلخۇش بوو كە ئەو كەسە ھاتووە بۆ لای.
 دلخۇشانە دەنگى ھەلبرى: «ئىستا دىم!» ھەر ئەو دەنگ ھەلپانەش لە
 خەوى راپەراند. راپەرى بەلام كاتىك روانىى، ئەو نەبوو كە خەوتبوو،
 ئەو نەبوو كە خۆى بە سەر نىكىتادا كىشابوو. وىستى ھەستى، بەلام
 نەيتوانى. وىستى دەستى بجوولینى، بەلام ئەوەشى نەتوانى... لاقىشى...
 نەيتوانى. وىستى سەرى بجوولینى، بەلام ئەوەشى بۆ نەكرا. سەرى لەو
 حالەى خۆى سوورمابوو، بەلام سەرسوورمانەكەى لەگەل خەم و تالى
 ئاویتە بوو. وەبىرى ھاتەوە كە نىكىتا لە ژىرىدا خەوتووە و گەرم بۆتەوە
 و زىندووە و وای بە بىردا ھات كە خۆى نىكىتايە و نىكىتاش ئەوە و ژيانى
 ئەو نەك لە خۇيدا بەلكوو لە نىكىتادايە. گویى شل كرد و دەنگى
 ھەناسەكىشان و تەنانەت پرخەپرخى نەرمى نىكىتای بىست و بە لەبزیكى

پر له غوروور و خاکه پاييه وه گوتی: «نيکيتا زيندووه. کهوايه منيش
زيندووم!»

پاره و سامانه کهی خوی وه بیر هاته وه و ههروه ها دووکان و مال و
مامه له کانی و سامانی چه ند ملوینی میروونوڤ و سه ری لیی دهرنه دهچوو
که بوچی ئەم کهسهی که ناوی قاسیلی ئاندری قیچ بیرخوونوڤی
به ناوبانگه دهر بهستی ئەم شتانهیه. له دلی خویدا گوتی: «ئاخه ر ئەو ئاگای
له بابه تی سه ره کی نه بوو. ئەو ئەو جو ره ی که من ئیستا دهرانم له
راستییه کان ئاگادار نه بوو. من ئیستا دهرانم و هیچ هه له یه کیش له ئیستادا
ناگونجی. ئیستا دهرانم!» دیسان دهنگی ئەو کهسهی بیست که پیشتر
بانگی کردبوو، شاد و دلخوشانه و له ناخی گیانییه وه و بهوپه ری هه ز و
تاسه وه وه لامی دایه وه: «دیم، ئیستا دیم.» ههستی شی کرد که رزگار بووه
و ئیتر هیچ کو سپ و به ره بهستیک ریگای لی ناگری و نایگریته وه.

قاسیلی ئاندری قیچ له م دنیا یه دا ئیتر هیچی نه دی و هیچی نه بیست و
ههستی به هیچ نه کرد.

دهور و بهریان هه مووی به فر و ته م و شه خته بوو. له و توف و به ند و
باده وه یه دا گیزه با هاژهی ده هات و بالته ی ته رمه که ی قاسیلی ئاندری قیچی
هه لده دایه وه و نوایه ک به فری لی نیشته بوو. په یکه ری ئەسپه که ده له رزی و
کاشه که ش ئیتر به حال به دهره وه بوو، ته نیا دوو قولی مال به نه که و
شاله که ی تی به سترابوو، به دهره وه مابوون، جهسته ی نیکیتاش له ژیر
ته رمی ئاغا مردووه که یدا بوو و ئیتر به فر و بارن دایپوشیوو.

نیکیتا بهری بهیانی خه بهری بۆوه. سه رما، که دیسان وهک ږم و
 خه نجهر له مۆغه ره ی پشتی هه لده چه قی خه بهری کرده وه. له خه ونیدا
 دیبوی له ناشی دیته وه و عاره بانه ی ږ له ئاردی ئاگاهه ی دینیته وه.
 کاتیک له چۆمه که په ږیبو وه، تایه ی عاره بانه که خلیسکابوو و له نیو
 ئاوه که دا گیری خواردبوو. له خه ونیدا دیتی که چۆته ژیر عاره بانه که
 و شانی داوه ته بهری و به رزی کردۆته وه، به لام سهیره که ی له وه دا
 بوو که عاره بانه که له جیی خوی جوولای نه ده کرد و به شانیه وه
 نووسابوو. ئه و نه دهیتوانی به رزی بکاته وه و نه له ژیری دهاته
 ده ری، باری قورسی عاره بانه که له وانه بوو پشتی بشکینی. به لام
 هه واکه ی زور سارد بوو و ئه و ده بوو هه رچۆنیکه خوی له و
 بارودۆخه ناله باره ده رباز بکا. به و که سه ی که عاره بانه که به
 پشتیه وه ده گوشه ی و نهیده زانی کییه، گوتی: «به سه ئیترا! گۆنیه
 ئارده کان هه لگره و فرییان ده ده ری!» به لام باری سه رمای
 عاره بانه که ی به رده وام ساردتر ده بوو و بربره ی پشتی ږیکده گوشه ی.
 له ناکاو به چه ند زرمه و ږرمه ی سه یر له خه و ږاچه نی و هه موو
 شتیکی به باشی وه بیر هاته وه. ئه م باره سارده تهرمی ئاگاهه ی بوو
 که ږه ق هه لاتبوو و هه روا له سه ر جهسته ی قورسای ده کرد و
 ته ق وکوت و زرمه که ش ئه سپه که بوو که سمی له کاشه که کوتابوو.

نیکیتا که خه ریک بوو ههستی به راستی دهکرد، به پاریزه وه بانگی کرد: «قاسیلی ئاندری قیچ، قاسیلی ئاندری قیچ!» ههولای دا پشتی هه لینی به لام نهیتوانی.

قاسیلی ئاندری قیچیش وه لامی نه دایه وه و زگ و لاقی وهک کیشیکی سارد و قورس له سهر پشتی بوو و جوولهی لی بریبوو.

نیکیتا له دلی خویدا گوتی: «حهتمه ن مردووه! خودا لئی خوشبی!»

سه ری وهرسووپاند و به دهستی، به فری بهردهمی لادا و چاوی هه لینا. ههوا رپووناک بووبوو. به لام گژه با هه روا به نیوان مالبه ن و قوله کانداه گفه ی دههات و کرپوهی دهکرد وهکوو بیژنگ گیژی دهدا و دهنیشته سهر پشتی ئه سپه که و کاشه که و بهردهوام بارستاییه که ی زیاتر دهبوو، ئیتر نه ترپه ی سمی ئه سپه که و نه پرمه ی لووتی نه ده بیست. نیکیتا له دلی خویدا گوتی: «حهتمه ن ئه ویش رهق هه لاتوو!» ههر به راستیش وا بوو و ئه و ته قوکه ته ی له کاشه که هه ستابوو زرمه ی سمی ئه سپه که بوو که ئه وی له خه و راپه راندبوو و دوایین هه ولی ئه سپه رهق هه لاتوو که بوو بو ئه وه ی خوی به پیوه بگری.

نیکیتا به خوی گوت: «خودایه گیان، دیاره بانگی منیش دهکه ی بیم بو لات! ههرچی تو بیفه رموی وایه و پیروزه! به لام من دهترسم! مه رگ ته نیا جاریکه، گریمان ئه و یه ک جاره ش ئیستا ته پی داوه ته سه رم، به لام داوات لی دهکه م زووتر گیانم بکیشه و رزگارم که!» دیسان دهستی برده وه ژیر ته رمه که و چاوی قووچاند و خوی له بیر چوو، چونکه به ته وای دلیا بوو که ئیستا دهری و رهق هه لاتنی یه کجاریه.

پوڙی دوايي، کاتي فراوین که گوندنشینان رچه یان شکاند و
 خو یان گه یانده لای کاشه که، قاسیلی ئاندری قیچ و نیکی تیان له شه ست
 هفتا مه تری جاده که و نیو ویرست دوو له گونده که یان له ژیر به فر
 دهره ینایه وه. به فر کاشه که ی به ته وای داپوشیوو و ته نیا نووکی
 مال به نه کان و شاله که به دهره وه بوو که با دهیشه کانه وه. بارستایی
 به فره که هه تا به زرگی ئه سپه که هاتوو و به ره که ی سهر پشته
 که وتوو خوارئ. قایشی هه وساره که به لای سهریدا شوږ بوو بوو و
 سهرتاپای سپی بوو و سهره رهق هه لاتوو که ی به به رملیه وه نوو سابوو
 و ده تگوت ئه سپه به فرینه یه به پیوه چه قیوه. هه ردوو کونه لووتی
 چلوورهی پیوه شوږ بوو بوو و چاوانی که ره سیسه ی لی نیشتبوو و
 ده تگوت فرمیسه که کانیه تی به ستوویه! بهو ته نیا یه که شه وه به جاری
 لاواز بوو بوو، هه ر پیست و یه سقانه که ی مابوو. قاسیلی ئاندری قیچ
 ته رمیکی رهق هه لاتوو بوو و کاتیک له سهر نیکی تیان لابرده و له ولوه
 دایاننا ده ست ولاقی هه روا رهق و لیک بلاو مانه وه. چاوی زهق و
 بایه قووش ئاسای بوو بوونه دوو پارچه سه هؤل و ده می داچه قاوی له
 ژیر سمیله کانیدا پر بوو بوو له به فر. به لام نیکی تا زیندوو بوو، ئه گه رچی
 زور به سه ختی سهرما گه ستبووی. کاتیک وه هوشیان هی نایه وه، دلنیا
 بوو مردوو و ئه وه ی ده بیستی له م دنیا یه نییه به لکوو له و دنیا یه. به لام
 که دهنگی قرموقالی گوندنشینان بیست که ته رمی رهق هه لاتوو ی
 قاسیلی ئاندری قیچیان له سهر پشته لاده برد سهره تا تووشی
 سهر سوورمان بوو که له و دنیا ش گوندنشینان وه که ئه م دنیا یه به جیی

ئەوھى شاد و دلخوش بن، مات و خەمبارن. بەتايىبەت كاتىك دىتى قامكى
ھەردوو لاقى سەرما بردوويەتى.

نيكىتا دوو مانگ لە نەخۆشخانە مايەوھ و سى قامكى لاقىان برپەوھ
و زامى قامكەكانى دىكەيان بۆ سارپژ کرد. بە جۆرىك كە دەيتوانى كار
بكات و بىست سالى تر ژيا. سەرەتا وەك رابردوو كرىكارى كشتوكال
بوو، بەلام بە پىرى ئىشى كىشكچىتى دەکرد. ئەو ئەمسال مرد، لە
مالەكەى خۆى و بە پىى ويستى خۆى لە ژىر وىنەى پىروژ و مۆمىك بە
دەستەوھ، بەر لەوھى بمرى داواى گەردن ئازايى لە ژنەكەى كرد و ئەوى
بە ھۆى كەين و بەينى لەگەل كابراى بەرمىل بەند بەخشى و گەردنى ئازا
کرد. مالتاوايى و گەردن ئازايى لەگەل كور و بووكەكەشى كرد و داواى
ئەوھى نەوھەكانى لە ئامىز گرت و دەستى بە سەرياندا ھىناو
ھەناسەيەكى قوولى ھەلكىشا و مرد. ئەو لە راستيدا دلخوش بوو كە
كور و بووكەكەى لە دەست ملۆزم و نانخۆر و جىگرىك رزگاريان
بووھ و خوشى لە راستيدا لە چنگ ئەو ژيانە پر ئازار و چەرمەسەرپىيە
نەجاتى بوو كە پۆحى ھىنابووھ سەر كونەلووتى و قەت لە ژيانيدا
نەحەسايەوھ. ئەو دەيزانى دەرپوات و ژيانىكى تر دەست پى دەكات كە
ھەموو سال و پۆژ و سەعاتىكى شىرىنتر و خوشترە و بەدوورە لە
ئازار و چەرمەسەرى و چەوسانەوھ. ئەوھى كە ئەو كاتىك لەو دنيا لە
مەرگى راستەقىنە راپەرى لەم دنيا خوشتر بوو يان ناخوشتر و ئەوھى
كە لەو دنيا ھەر ئەوھى دىتەوھ كە چاوەروانى بوو يان نا، شتىكە كە
ئىمەش ھەموومان بە زووترىن كات دەيبىنين و تىي دەگەين.

فهره‌نگۆک

ئاغزوونه: ئالقه‌ی ددانه داری کانزا که زمانه‌ی تیدایه بۆ داخستنی قایشی پشت و کهوش و... به‌کار ده‌هینری.

بارووشک: بارینی به‌فر و باران به باوه؛ باپووسکه.

باسریشک: به‌فر و باران و با پیکه‌وه.

باوه‌پیاره: زرباوک، می‌ردی دایک.

بایه‌قووش: کونده‌بوو.

بلقه‌تاف: شه‌وه‌زه‌نگ، شه‌وی تاریک و ئه‌نگوسته‌چاو.

به‌رمیل‌به‌ند: دروستکه‌ری به‌رمیلی دارین که ئه‌و سه‌رده‌مه به جیی گالۆن به‌رمیلیان له دار دروست ده‌کرد.

به‌رمیل‌ئاژۆ: که‌سیک که به به‌رمیلی گه‌وره له سه‌ر عاره‌بانه ئاو و سووته‌مه‌نی بۆ خه‌لک ده‌برد.

به‌فر به‌سه‌ر: شوینی که به‌فره‌که‌ی توند ده‌بی‌ت و وای ده‌به‌ستی ئیتر لاقی تی‌هه‌ل‌ناچه‌قی.

به‌فرکوش: زه‌وییه‌ک که به‌فره‌که‌ی دره‌نگ ده‌چیته‌وه و زۆر توند و ره‌ق ده‌بی‌ت و گیای لی شین نابی.

به‌له‌ک‌پیچ: پووزه‌وانه، پزلووخ، پووزله‌خ.

پندر: کزر، نیوه‌وشک.

په‌رجۆ: مۆجزه (معجزه)

په‌یزه‌ن: که‌سیک که له کاتی رۆیشتندا لاقی له یه‌ک ده‌درین.

چاره‌وئ: ئه‌سپ، یه‌کسم، ماین.

چلمی‌رده: پشت‌به‌ستی ده‌رگا؛ داریکه ده‌یخه‌نه پشت ده‌رگا بۆ قایم کردنی.

خامووت: كهوانه‌ی عاره‌بانه‌كه له ملی چاره‌وێ ده‌كری بۆ راكیشانی كاشه و عاره‌بانه.

خووسار: زوقم، سیخوار

خۆله‌پیوك: گله‌مرده، بیستان و مه‌زرایه‌ك كه گیای هه‌رزی تیدا نه‌مابی و به ته‌واوی بژار كرابی.

خۆماك: غه‌ریزه.

خه‌رهند: خه‌نده‌ك، قوولگی دریژی له زه‌وی هه‌لكه‌ندراو یان ئاودپ.

په‌وگه: ریباز، شوینی هات‌وچۆ.

سمیل‌چه‌وران: دهم‌شیرینی، به‌رتیل.

قۆل: داری دریژی ئه‌م‌لا و ئه‌ولای كاشه و عاره‌بانه كه ئه‌سپه‌كه ده‌كه‌وێته

نیوانییه‌وه. مالبه‌ن (مالبند)

كاشه: سوورتمه. ئه‌و شته‌ی بی پیچكه و تایه‌یه و به‌سه‌ر به‌فردا رایده‌كیشن.

كۆله‌بال: په‌سته‌ك، هیله‌گ

کیلهدار: داری چه‌قیندراو له قه‌راغ ریگا بۆ نیشان‌دانی په‌وگه‌ی ریگاكه؛ کیله‌ری.

كه‌رپووچ: خشتی سوور؛ ئاجوور

كه‌لپۆس: بالته و جل‌وبه‌رگی له پیستی ئاژهل دروست كراو.

كه‌وی: رام، ده‌سته‌مۆ، دژی تۆر و سلۆك.

گۆله‌هنگ: گۆله‌پۆنینه. گۆله‌به‌پۆنه. گۆلیکی زه‌رده به‌مه‌شكه‌وه هه‌لیده‌واسن

بۆ زۆر بوونی پۆن.

گۆله‌به‌پۆنه: گۆله‌هنگ، گۆله‌پۆنینه.

مپرووشكین: ئیشتیا لابه‌ر، نه‌وس‌كویركه‌وه‌ره.

نگوونگ: گویره‌كه‌ی به‌ركه‌ل، دامنه‌چه‌قان، نوینك، نوینگوان.

هانكە ھانك: ۋەھەناسەبېرىكى كەۋتن لەبەر ماندوۋىيى و شەكەتتى زۆر.

ھۆمەن: ھېرش، شاللاۋ، ھەلمەت.

ھەنتەش: حوزوور، لەبەردەم.

يەكھاۋى: مانەۋە لەسەر بارىك و پۆيشتن و ژيانى بەبى گۆران. (يكنواخت)

بەرھەمى بىلاۋكراۋەى ۋەرگىر:

۱- تاپۋى ۋەرزىكى سەۋز، شىعر، ۱۹۹۷

۲- شەۋەژانى ئەستىرەيەك، شىعر، ۲۰۰۰

۳- مەرگەخەۋن، شىعر، ۲۰۰۳

۴- ديسان لەو شەقامانەۋە، كۆچىرۋكى بىژەن نەجدى،

ۋەرگىردراۋ، ۲۰۰۵

۵- تەپلى ئاور، كۆچىرۋكى بيانى، ۋەرگىردراۋ، ۲۰۰۵

۶- جىگەى بەتالى سلوچ، پۆمان، مەحمود دەۋلەتئابادى، ۋەرگىردراۋ، ۲۰۰۶

۷- خۆر و لاۋلاۋ، كۆشىعرى منداۋان، ۲۰۰۷

۸- برايانى كارامازوف، پۆمانى داستايۋىفسكى، ۋەرگىران ۲۰۰۷

۹- يەكگرتن، چىرۋكى منداۋان، قودسى قازى نوور، ۋەرگىردراۋ،

۲۰۰۷

۱۰- خولىاي نووسىن، پەزا بەراھەنى، كۆمەلەۋتار، ۋەرگىردراۋ،

۲۰۰۸

۱۱- فەرھەنگى رېژگە (ئەۋ و شانەى لە ھەمبانەبۆرىنەدا نىن)، ۲۰۰۹

- ۱۲- کەلەشیری ورگن، گېرانه‌وه‌ی چیرۆکیکی فۆلکلۆر، ۲۰۱۰
- ۱۳- تازیەبارانی به‌یەل، رۆمان، غولام‌حوسین ساعیدی،
وهرگێردراو، ۲۰۱۰
- ۱۴- ئاناکارنينا، رۆمان، لیۆن تۆلستۆی، وهرگێردراو، ۲۰۱۰

ئەم به‌رهه‌مانه‌ش ئاماده‌ی چاپین:

- ۱- نارنجی‌فرین، کۆچیرۆک
 - ۲- دار و پەپووله و پووبار، چیرۆکی مندالان، فەریده شەبانفەر، وهرگێردراو
 - ۳- سترانی شەپۆله‌کان، شیعرى هاوچه‌رخى فارسى، وهرگێردراو
 - ۴- رېگایه‌ک به‌ره‌و هه‌تاو، کۆچیرۆک، وهرگێردراو
 - ۵- ئه‌رباب و نوکەر، رۆمان، تۆلستۆی، وهرگێردراو
 - ۶- باوه‌ سیرگی، رۆمان، تۆلستۆی، وهرگێردراو
 - دیلی قه‌فقاز، رۆمان، تۆلستۆی، وهرگێردراو
 - مه‌رگی ئیقان ئیلیچ، رۆمان، تۆلستۆی، وهرگێردراو
 - ئاپۆره‌ی خه‌و، کۆمه‌له‌ شیعر
 - زایه‌له‌ی شاخ و قیزه‌ی گۆله‌باخ، کۆمه‌له‌ شیعر
 - هاوار و ژیه‌مۆ، کۆمه‌له‌ شیعر
- سه‌رچاوه‌: ارباب و بنده، لیو تۆلستۆی، ترجمه‌ی شروش حبیبی،
چاپ اول، پاییز تهران نشر چشمه